

**3-6 YAŞ ÇOCUĞU OLAN BABALARIN EBEVEYNLİK ROLÜ
ALGILARI İLE BABA ÇOCUK İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ**

Hilal Güzel

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

EYLÜL, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren on iki (12) ay sonra tezden fotokopi çekebilir.

YAZARIN

Adı : Hilal

Soyadı : GÜZEL

Bölümü : Temel Eğitim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : 3-6 Yaş Çocuğu Olan Babaların Ebeveynlik Rolü Algıları ile Baba Çocuk İlişkilerinin İncelenmesi

İngilizce Adı : Examination of the Relationship Between Parenting Role Perception of Fathers Who Have 3-6 Years Old Children and Father Child Relationships

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Hilal GÜZEL

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Hilal GÜZEL tarafından hazırlanan “3-6 Yaş Çocuğu Olan Babaların Ebeveynlik Rolü Algıları ile Baba Çocuk İlişkilerinin İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Temel Eğitim Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Aysel TÜFEKÇİ AKCAN

(Okul Öncesi Eğitimi, Gazi Üniversitesi)

Başkan: (Doç. Dr. Özlem ŞİMŞEK ÇETİN)

(Okul öncesi Eğitimi, Kırıkkale Üniversitesi)

Üye: (Dr. Öğr. Üyesi Serap DEMİRİZ)

(Okul Öncesi Eğitimi, Gazi Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi:/08/2019

Bu tezin Gazi Üniversitesi Temel Eğitim Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

Aileme

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamda bana gerek akademik hassasiyetiyle örnek olan gerek destek ve bilgilerini her zaman açan sevgili tez danışmanım çok saygı duyduğum ve akademik figür olarak her zaman örnek alacağım hocam Dr. Öğr. Üyesi Aysel TÜFEKÇİ AKCAN'a çok teşekkür ediyorum. Lisans ve lisansüstü eğitimimde gelişimimde emeği olan Gazi Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı'ndaki bütün hocalarıma minnetlerimi sunuyorum. Yüksek lisans tez savunma jüri üyeleri hocalarım Doç. Dr. Özlem ŞİMŞEK ÇETİN ve Dr. Öğr. Üyesi Serap DEMİRİZ'e değerli katkılarından dolayı çok teşekkür ediyorum.

İstatistiki anlamda bilgilerini ve yardımlarını esirgemeyen Doç. Dr. İsmail KARAKAYA ve Arş. Gör. Hasan Hüseyin GÜL'e teşekkür ediyorum.

Ölçeklerin cevaplandırılmasında kolaylık sağlayan okul müdürleri ile öğretmenlere ve ölçekleri cevaplayarak bana destek olan babalara teşekkür ediyorum.

Araştırma sürecinde her zaman bilgi paylaşımında bulunduğum arkadaşım Merve KARAGÖZ'e teşekkür ediyorum.

Kardeşıme, anne ve babama sahip olduğum her şeyin mimarı oldukları ve bir an bile sevgilerini esirgemedikleri için sonsuz teşekkür ediyorum. Sizi çok seviyorum.

Daha iyi bir eğitim algısının oluşması için bütün sevdiklerimin bilimsel eğitim yöntemlerine ve uygulamalarına destek vermesini temenni ediyorum.

3-6 YAŞ ÇOCUĞU OLAN BABALARIN EBEVEYNLİK ROLÜ ALGILARI İLE BABA ÇOCUK İLİŞKİLERİNİN İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Hilal GÜZEL

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eylül, 2019

ÖZ

Araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ve baba çocuk ilişkisi arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırma ilişkisel tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırmanın örneklemi 3-6 yaş grubunda çocuğu olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 1015 babadan oluşmuştur. Araştırma verileri Eylül-Kasım 2018 tarihleri arasında, “Kişisel Bilgi Formu”, “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Baba Formu” ve “ Babalık Rolü Algı Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistiklere ek olarak, Spearman Korelasyon Testi, Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, çalışma grubundaki babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” puanlarının ortalamasının üstünde bir yığılma gösterdiği saptanmıştır. Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” puanlarıyla anne baba öğrenim düzeyi, anne baba yaşı, anne baba mesleği, gelir, algılanan sosyoekonomik düzey, evlilik yılı, ilk baba olma yaşı, aile yapısı, çocuk sayısı, çocuk yaşı ve cinsiyeti değişkenleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Çalışmaya katılan babaların

“Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” puanlarının ortalamanın altında bir yığılma gösterdiği saptanmıştır. Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” puanlarıyla anne baba öğrenim düzeyi, anne baba yaşı, anne baba mesleği, gelir, algılanan sosyoekonomik düzey, aile yapısı, çocuk sayısı değişkenleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Çalışmaya katılan babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” puanları ile “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” puanları arasında pozitif yönde, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler : Babalık rolü algısı, baba çocuk ilişkisi, okul öncesi dönem

Sayfa Adedi : 130

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Aysel TÜFEKÇİ AKCAN

**EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN
PARENTING ROLE PERCEPTION OF FATHERS WHO HAVE 3-6
YEARS OLD CHILDREN AND FATHER CHILD
RELATIONSHIPS
(Master's Thesis)**

**Hilal GÜZEL
GAZI UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES
September, 2019**

ABSTRACT

The aim of this research is to investigate the relationship between fatherhood role perception of fathers who have children attending to preschool education institutions and father-child relationships. The research is designed in relational scanning model. The sample is composed of 1015 fathers who have children in the 3-6 age group and volunteered to participate in the study. The data were collected using "Personal Information Form", "Child Parental Relationship Scale Father Form" and "Perception Scale of Fatherhood Role" in September-November 2018. Data were analyzed using Spearman Correlation Test, Mann-Whitney U test, Kruskal-Wallis H test in addition to descriptive statistics. According to the results, participating fathers' scores on the Perception Scale of Fatherhood Role were found to be higher than the average. Fathers' scores on the Perception Scale of Fatherhood Role varied by parental education level, parental age, parental profession, income, perceived socioeconomic level, marriage year, age of being father for the first time, family structure, number of children, and child age and gender. It

was found that fathers' scores on the Child Parental Relationship Scale were found to be lower than the average. Fathers' scores on the Child Parental Relationship Scale varied by parental education level, parental age, parental profession, income, perceived socioeconomic level, family structure, number of children, while marital status, marriage year, age of being father for the first time, and age of child. A positive and low level significant relationship was found between fathers' scores on the Perception Scale of Fatherhood Role and their scores the Child Parental Relationship Scale.

Key Words : Fatherhood role perception, father child relationship, preschool period.

Page Number : 130

Supervisor : Assist Prof. Aysel TÜFEKCİ AKCAN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	ii
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	iii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iv
TEŞEKKÜR.....	vi
ÖZ	vii
ABSTRACT	ix
İÇİNDEKİLER.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
Problem Durumu	1
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın Önemi.....	4
Varsayımlar	5
Sınırlılıklar.....	6
Tanımlar	6
BÖLÜM II.....	7
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
Çocuğun Hayatında Aile	7
Annelik ve Babalık.....	8
Babalık Rolü/ Değişen Babalık Rolü	9
Babalık Algısı	11
Anne Baba Çocuk İlişkisi	12
Anne Çocuk İlişkisi	15

Baba Çocuk İlişkisi	16
BÖLÜM III	19
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	19
Babalık Rolü Algısı ile İlgili Araştırmalar	19
Ebeveyn Çocuk İlişkisi ile İlgili Araştırmalar	25
BÖLÜM IV	35
YÖNTEM.....	35
Araştırmanın Modeli	35
Evren ve Örneklem	35
Veri Toplama Araçları	39
Kişisel Bilgi Formu.....	39
Babalık Rolü Algı Ölçeği	39
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Baba Formu (Child Parent Relationship Scale)	41
Veri Toplama İşlemi	42
Verilerin Analizi.....	42
BÖLÜM V	45
BULGULAR	45
Babalık Rolü Algısına İlişkin Bulgular	45
Baba Çocuk İlişkisine İlişkin Bulgular	67
Babalık Rolü Algısı ve Baba Çocuk İlişkisi ile İlgili Bulgular	84
BÖLÜM VI	86
SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	86
Sonuç ve Tartışma.....	86
Babalık Rolü Algısına İlişkin Sonuç ve Tartışma	87
Baba Çocuk İlişkisine İlişkin Sonuç ve Tartışma	92
Babalık Rolü Algısı İle Baba Çocuk İlişkisi İle İlgili Sonuç ve Tartışma	97
Öneriler.....	98
Uygulamaya Yönelik Öneriler	98
Araştırmacılara Yönelik Öneriler	99
KAYNAKLAR.....	100

EKLER.....	107
EK 1. Kişisel Bilgi Formu.....	108
EK 2. Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği	110
EK 3. Babalık Rolü Algı Ölçeği	111
Ek 4. Ölçek Kullanım İzinleri	112
Ek 5. Araştırma İzin Dilekçesi.....	113

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Çalışmaya Katılanların Demografik Özelliklerinin Yüzde ve Frekans Dağılımları	36
Tablo 2. Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeğinin Normallik Varsayımları	43
Tablo 3. Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Tanımlayıcı İstatistikleri	46
Tablo 4. Baba Öğrenim Düzeyine Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar.....	48
Tablo 5. Anne Öğrenim Düzeyine Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar.....	50
Tablo 6. Baba Yaşına Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	52
Tablo 7. Annelerin Yaşına Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	54
Tablo 8. Baba Meslek Durumuna Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	55
Tablo 9. Anne Meslek Durumuna Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar.....	57
Tablo 10. Aylık Gelire Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	58

Tablo 11. Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar.....	60
Tablo 12. Evlilik Yılına Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	62
Tablo 13. İlk Baba Olma Yaşına Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar.....	63
Tablo 14. Aile Yapısına Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	64
Tablo 15. Çocuk Sayısına Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	65
Tablo 16. Çocuk Yaşına Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	66
Tablo 17. Çocuk Cinsiyetine Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	67
Tablo 18. Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Tanımlayıcı İstatistikleri	68
Tablo 19. Baba Öğrenim Düzeyine Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar.....	70
Tablo 20. Anne Öğrenim Düzeyine Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar.....	71
Tablo 21. Baba Yaşına Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	72
Tablo 22. Anne Yaşına Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	74
Tablo 23. Baba Meslek Durumuna Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar.....	75

Tablo 24. Anne Meslek Durumuna Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar.....	76
Tablo 25. Aylık Gelire Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	77
Tablo 26. Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar.....	78
Tablo 27. Evlilik Yılına Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	79
Tablo 28. İlk Baba Olma Yaşına Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar.....	80
Tablo 29. Aile Yapısına Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	81
Tablo 30. Çocuk Sayısına Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	82
Tablo 31. Çocuk Yaşına Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar	83
Tablo 32. Çocuk Cinsiyetine Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar.....	83
Tablo 33. Babalık Rolü Algı Ölçeği ile Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Arasındaki İlişki.....	84
Tablo 34. Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişki.....	85

BÖLÜM I

GİRİŞ

Problem Durumu

Toplumun en küçük birimi olan aile, çocuğun etkileşime geçtiği ilk ve en yakın çevresidir. Ailenin en önemli üyeleri olan anne babalar çocuğun ilk öğretmenleri olarak onun topluma uyum sağlamasında önemli bir sorumluluk üstlenmektedirler. Bu sorumluluk çerçevesinde ailenin verdiği eğitim çocuğun ilerideki yaşamının temelini oluşturmaktadır. Anne babaların çocuklarıyla kurdukları etkileşim onların davranışlarının şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır. Aile ortamı olumlu ilişkilere dayalı, güvenilir ve hoşgörülü ebeveynleri olan çocuklar, güven duyguları ve özsayıgıları gelişmiş, hoşgörü ve sorumluluk sahibi bireyleri meydana getirmektedir. Başarılı ve mutlu bu bireyler yetiştirebilmek için anne babalar çocuklarını tanımalı, gelişim özelliklerini, ilgi ve ihtiyaçlarını bilmeli ve çocuklarına yeterince vakit ayırmalıdır (Tezel Şahin & Özyürek, 2016, s.11).

Toplumumuzda genellikle çocuğun bakım ve eğitiminden sorumlu kişinin anne olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple çocuk eğitimi konusunda da genellikle anneleri bilinçlendirmeye yönelik planlanan eğitim programları görülmektedir. Ancak toplumsal rollerin değişmeye başlamasıyla birlikte günümüzde annelerin olduğu kadar babaların da çocuğun bakım ve eğitiminden sorumlu olduğu görülmektedir. Anne babaların çocuğun

hayatında birlikte yer aldığı dikkate alınarak aile eğitim programlarında babalar da göz önünde bulundurulmalıdır (Tezel Şahin & Özyürek, 2016, s.13).

Çocukların sağlıklı bir gelişim süreci geçirebilmeleri için hayatlarında son derece önemli bir yeri olan babalarıyla etkileşim içinde olmaları gerekmektedir. Bu etkileşimi sağlamada babaların babalık tanımlaması ve babalık rollerini algılama biçimleri önem kazanmaktadır (Mercan & Tezel Şahin, 2017). Özkan, Çelebioğlu, Üst ve Kurudirek'e (2016) göre baba kimliği, eşlerin gebeliğiyle başlayan ve ömür boyu devam eden bir süreçtir. Bu süreçte, babaların kendi rollerini nasıl algıladıkları da babalık rolünün tanımlanmasında önemlidir. Erkeklerin çocuk sahibi olmalarıyla elde ettikleri birçok statünün temeli olan babalık, çoğu kültürde anneliğe göre ikinci planda kalmaktadır. Geleneksel erkeklik algısına sahip olan bireylerin baba olduklarında çocuklarıyla ilgili tüm sorumlulukların annenin görevi olduğunu düşünmeleri, onların aynı zamanda ataerkil aile yapısını benimsediklerinin, ev işi yapmayan, cinsiyetçi tutumlar sergileyen ve kadın erkek eşitliğine inanmayan bireyler olduklarının da bir göstergesidir (Anne Çocuk Eğitim Vakfı [AÇEV], 2017). Babalığı ekonomik kazanç sağlama ve çocuğu disipline etme şeklinde geleneksel cinsiyetçi rollerle tanımlamayan babaların çocuklarıyla daha fazla vakit geçirdikleri ve onlarla daha yakın ilişki içinde oldukları görülmektedir (Aksoy & Tatlı, 2019). Toplumlara ve yaşanılan dönemlere göre değişiklik gösteren babalık rolleri, baba çocuk ilişkisinin de niteliğini belirlemektedir (Mercan & Tezel Şahin, 2017).

Baba çocuk ilişkisinin niteliksel olarak anne çocuk ilişkisinden farklı olduğu görülmektedir. Babalar annelere göre çocuklara daha fazla uyarıcı çevre imkânı sağlamakta ve onların daha bağımsız hareket etmelerine fırsatlar sunmaktadırlar. Babaların bu yaklaşımlarının da çocukların kişilik gelişimlerinde ve zekâlarında olumlu etkiler bıraktığı görülmektedir. Ayrıca babalarından ilgi ve sevgi gören çocuklar akranlarına oranla sosyal ilişkilerinde de daha başarılı olmaktadır (Tezel Şahin & Özyürek, 2016, s.42).

Toplumsal değişim süreci sonucunda kadınların iş hayatında daha fazla yer almasıyla birlikte babalık rolleri de değişime uğramaktadır. Çocukla ilgilenme ve bakım konusunda kadınlarla daha fazla paylaşım içerisinde bulunan babaların sayılarında artış görölmektedir. Babalar sadece “eve ekmek getiren baba” modelinden çocuğun bakımına dahil olup onunla ilgili sorumluluklar alan, “ilgili baba” modeline geçiş yapmaktadır. İlgili babalık kavramını benimseyen babaların artmasıyla toplumdaki eşitlikçi erkeklerin de arttığı gözlemlenmektedir. Erkekler eşleriyle giderek daha fazla eşitlikçi ilişkiler kurmakta ve çocuklarının bakımını paylaşmaktadırlar. Bu da gelecek zamanda görölecek olumlu babalık davranışlarının artacağıının bir göstergesidir (AÇEV, 2017).

Çocuklarıyla sürekli iletişim halinde olan, çocuklarıyla etkinliklere katılan, onları dinleyen, oyunlar oynayan, çocuklarının ihtiyaç duyduğu zamanlarda yanında olan, fiziksel bakımını sağlayan ve bunun için gerekli kaynakları temin eden ilgili babalar çocuklarının gelişimlerinde oldukça etkilidirler. Çocuklarıyla ilgilenen babalar sadece çocuklarının gelişimlerini değil aynı zamanda eşlerinin annelik davranışlarını da etkilemektedirler. Eşlerinden çocuk bakımı konusunda destek gören annelerin psikolojik olarak daha sağlıklı oldukları ve çocuklarıyla daha olumlu ilişkiler kurdukları görölmektedir (AÇEV, 2017).

Türkiye’de, babalar ile yapılan çalışmalar, annelerle yapılan çalışmaların biraz gerisinde kalmıştır (Mercan & Tezel Şahin, 2017). Literatüre bakıldığında babaların çocuklarıyla olan ilişkileriyle ilgili sınırlı sayıda çalışma olduğu görölmektedir. Literatürde bulunan bu boşluğu doldurmaya katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma, okul öncesi dönem çocuğuna sahip babaların, babalık algılarını ve çocuklarıyla olan ilişkilerini incelemeye odaklanmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Çalışmada okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 3-6 yaş çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ile baba çocuk ilişkisi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

- Babaların babalık rolü algısı nasıldır?
- Babaların babalık rolü algıları; anne ve babanın öğrenim düzeyine, yaşına, mesleğine, aylık gelire, algılanan sosyoekonomik düzeye, evlilik yılına, ilk baba olma yaşına, aile yapısına, sahip olunan çocuk sayısına, çocuk yaşına ve cinsiyetine göre farklılık göstermekte midir?
- Babaların çocukları ile ilişkileri nasıldır?
- Babaların çocukları ile ilişkileri; anne ve babanın öğrenim düzeyine, yaşına, mesleğine, aylık gelire, algılanan sosyoekonomik düzeye, evlilik yılına, ilk baba olma yaşına, aile yapısına, sahip olunan çocuk sayısına, çocuk yaşına ve cinsiyetine göre farklılık göstermekte midir?
- “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden alınan puanlar ile “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden alınan puanlar arasında bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Yoleri ve Taşdelen Karçkay’a (2015) göre aile, çocukların ilk toplumsallaşma sürecini oluşturan, sevgi, güven gibi duyguların temelini atıldığı ve içinde yaşanılan toplumun kültürünü kuşaktan kuşağa aktaran sosyal bir kurumdur. Bu sosyal yapı içerisinde çocukların toplumsallaşma sürecinde etkili faktörlerden birisi anne, baba ve çocukların birbirleriyle olan ilişkileridir.

Aile kurumu içinde çocuğun bakım ve eğitimi sağlamaktan birinci derecede sorumlu tutulan kişi genellikle annedir. Toplumumuzda çocuk bakımı annenin görevi olarak görülmektedir. Annenin çocukla geçirdiği zaman ve kurduğu iletişim babadan daha fazladır. Anneyle yaşanan sıcaklık ve sevgi dolu bir ilişki temel güven duygusunun kazanılmasına neden olmakta, çocuğun yaşamı boyunca kazanacağı başarılarla zemin

hazırlamaktadır. Araştırmalar aile işlevleri ve annesiyle ilişkileri sağlıklı olan çocukların daha başarılı olduğunu ortaya koymaktadır (Kırman & Doğan, 2017; Öngider, 2013; Saygı & Uyanık Balat, 2013).

Annenin çocuğun yaşamındaki yeri ve önemi tartışmasız kabul görürken, babaların yeri ve önemi yıllarca göz ardı edilmiştir. Ancak günümüzde değişen sosyal ve kültürel şartlarda babaların çocuklarının duygusal, zihinsel, sosyal, cinsel, kişilik gelişimleri ve toplumsallaşmasındaki rolleri, çocuklarıyla sıcak ve destekleyici ilişkiler kurmalarının önemi yapılan çalışmaların sonucunda daha iyi bilinmektedir. Babaların çocuklarıyla sıcak ve destekleyici ilişkiler kurma sorumluluğu olduğunun da dikkate alınması gerekmektedir (Özyürek & Tezel Şahin, 2015). Bu nedenledir ki, babaların rolünün tanımlanması ve babalık rolünün kişiler tarafından nasıl algılandığının incelenmesi önemlidir. Ancak literatüre bakıldığında babalar hakkında yapılan çalışmalar oldukça sınırlıdır.

Günümüzde babanın aile içindeki yerinin ve öneminin anlaşılmasına başlanmasıyla birlikte babalarla ilgili araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Giderek artan bu çalışmalar gösteriyor ki çocuğun gelişiminde babaların önemli bir etkisi bulunmaktadır (Poyraz, 2007). Karakaş (2014) babalarla yaptığı çalışmada babaların eğitim durumlarının, mesleklerinin ve çocukların annelerinin çalışmalarının babaların çocukların hayatlarına katılımlarını etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Babaları konu alan araştırmaların, Türkiye’de anne baba eğitiminin yaygınlaştırılmasına da katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmaların baba-çocuk ilişkisinin niteliğini olumlu yönde etkileyeceği ve babaların çocuklarının eğitime etkin katılımlarını arttırmaya yönelik eğitim politika, program ve uygulamalarına ışık tutacağı düşünülmektedir.

Varsayımlar

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nde yer alan sorulara içtenlikle cevap verecekleri varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Araştırma verileri, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında Gaziantep ili Şehitkâmil ve Şahinbey merkez ilçelerinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'na bağlı anasınıflarına ve bağımsız anaokullarına devam eden çocukların babaları ile sınırlıdır.

Tanımlar

Babalık rolü algısı: Çocuğun bütün gelişimi boyunca, ihtiyaç duyduğu gereksinimlerin karşılanabilmesi için babanın üstlendiği sorumlulukların bireyler tarafından genel olarak algılanmasıdır (Türkoğlu, 2013).

Ebeveyn çocuk ilişkisi: Ebeveyn çocuk çatışmasını, ebeveyn çocuk arasındaki iletişim biçimini ve ebeveyn çocuk arasındaki bağlanmayı içermekte, sadece ebeveyn ile çocuk arasındaki biyolojik yakınlığı değil, aynı zamanda onlar arasındaki psikolojik ve sosyal ilişkileri de kapsamaktadır. Ebeveyn çocuk ilişkisi belirli bir ebeveynin belirli bir çocuğa özgü davranışları, duyguları, beklentilerinin birleşimi olarak da tanımlanabilir (Dereli & Dereli, 2017).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Çocuğun Hayatında Aile

Aile toplumun en küçük ve en temel ögesini oluşturmaktadır. Çocuk ebeveynlerinden aldığı genlerle dünyaya gelmektedir. Doğumdan sonra çocuğun karşılaştığı ilk sosyal çevreyi ailesi oluşturmaktadır. Çocuğun fiziksel, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ailenin sorumluluğundadır. Çocuğun kişiliğinin temelleri de aile ortamında atılır. Ailesinde sevgi ortamı hakim olan çocuk çevresindekilere de sevgi ile yaklaşır. Çocuğa bu ortamın yaratılması görevi anne ve babalara düşmektedir (Güenalp, 2007). Anne babalar çocuğun ihtiyaçlarını gidermeye çalışarak, ilgili ve sevgi dolu davranarak onun mutlu ve sosyal bir kişi olmasını sağlamaktadırlar (Eminoğlu, 2007). “Ailenin yapısı, anne baba ve çocuk ilişkileri, anne ve babanın çocuğa karşı tutumları çocuğun temel güven duygusu ve benliğinin oluşumunda, kısacası kişiliğinin biçimlenmesinde etkili olmaktadır” (Temel, 2013, s.14). Çocuklar öğrenirken anne babalarını model almaktadırlar. Anne babalarından öğrendikleri çocukların bütün gelişim alanlarını etkilemektedir. Anne babaların çocukları karşısında sergiledikleri davranışlar ve çocukları ile kurdukları ilişki onlara dünyanın yaşamaya değer ya da tam tersi olduğuyula ilgili bir izlenim vermektedir (Poyraz, 2007).

Aile üyeleri arasında var olan ilişkiler çocuğu etkilemektedir. Anne babaların çocuklarıyla sağlıklı ilişkiler kurabilmeleri anne babaların kendi arasındaki ilişkinin sağlıklı olabilmesine bağlıdır. Aile ortamında sağlıklı ilişkilerin kurulması, çocuğun gelişimi ve kişiliğinin olumlu olarak desteklenmesi, anne baba ve çocuk açısından oldukça önemlidir (Arabacı, 2011).

Babanın çocuğu ile kurduğu ilişki, çocuğuna gösterdiği ilgi ve sevgi, çocuğun kişiliğini ve arkadaşlarıyla olan ilişkilerini de etkilemektedir. Arkadaşlarıyla daha uyumlu, liderlik özelliklerine sahip, yetenekleri artmış olan çocuklar gözlenmektedir. Anne ve babanın birbirleriyle olan uyumu ve çocuğun gelişimindeki sorumlulukları paylaşımları, çocuğun kendisiyle ve çevresiyle barışık olmasını ve mutlu bir birey olmasını sağlar (Çatıkkaş, 2008).

Çocuğun yaşamının tüm evrelerinde babaların önemli bir yeri olsa da özellikle erken çocukluk dönemi, baba çocuk ilişkisi ve babalık rolü algısı için kritik dönemdir (Mercan & Tezel Şahin, 2017).

Annelik ve Babalık

Çocuğun yaşamı boyunca karşılaştığı kişiler içinde en önemlisi anne ve babasıdır. Hem bir kültür ürünü olan hem de kültürü oluşturan annelik ve babalık farklı kültürel ortamlarda kendine özgü değer ve davranışlardaki çeşitliliği gözler önüne sermektedir. Biyolojik açıdan bakıldığında anne babayı anne baba yapan hayata gelmesine vesile oldukları çocuktur. Anne babalık kavramının başlangıcı biyolojik bir nitelik taşısa da aynı zamanda yoğun bir kültürel, tarihsel ve toplumsal değer taşımaktadır (Zeybekoğlu, 2013).

Toplumsal cinsiyet rolleri kadın ve erkeğin rollerini ayırarak sorumluluklarını belirlemektedir. Baba ailenin maddi ihtiyaçlarını karşılayan kişi olarak algılanırken anne ev işlerinden ve çocuk bakımından sorumlu kişi olarak algılanmaktadır (Telli, 2014).

Kadının çalışma hayatında erkeklerle birlikte yer almasıyla öğrenilmiş olan annelik ve babalık kavramı değişim göstermeye başlamıştır. Önceleri babalık ailenin geçimini sağlayan kişi olarak betimlenirken artık aile içerisinde günlük etkileşimlerle oluşan, devam eden, değişen ve gelişen bir babalıktan söz edilmektedir. Babalar annelerin çalışma hayatındaki varlığının artmasıyla artık çocuk bakımına daha fazla ortak olmaya başlamışlardır (Kuruçırak, 2010).

Babalık Rolü/ Değişen Babalık Rolü

Babanın çocuğun hayatındaki öneminden bahsederken babalık algısı ve babalık rolü kavramlarına da değinmek yerinde olacaktır. Babalık eşin hamilelik süreciyle başlar ve ömür boyu devam eder. Babalık rolünü de öncelikle bu hamilelik sürecinde tanımlamak gerekmektedir. Babaların babalık rolü algılarının hamilelik sürecinden etkilendiği, bu süreçte olumsuz deneyimler yaşayan babaların babalığa geçişte zorlandıkları görülmektedir (Özkan vd., 2016).

Toplumdaki aile yapısı, toplumun annelik ve babalıktan beklentileri, cinsiyet rolleri gibi etkenler de babalık rolü algısı üzerinde etkiye sahiptir. Geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri ışığında baba para kazanma, eve ekmek getirme rolünü üstlenirken anne çocukları büyütmek ve aile yaşamını sürdürme rollerini üstlenmektedir. Toplumun babalığa yüklediği anlam babalık rolünü ve babalık algısını şekillendirmektedir. Ataerkil toplum yapısına sahip olan ülkemizde babalık rolü erkeğin geleneksel yetiştirilme tarzına göre şekillenmektedir. Ancak modern dönemin etkisiyle değişmekte olan babalık kavramında artık babalar çocuklarının yaşamında ve eğitim hayatında daha fazla yer almaktadır (Zeybekoğlu, 2013).

Babalık rolü geçmişten günümüze olumlu anlamda bir değişim göstermiştir. Disiplin ve otorite sahibi, ahlak öğretmeni, sadece evi geçindirme ve para kazanma sorumluluğu olan babalık rolünden, çocukla oyunlar oynayan, çocuğun bakımına, eğitimine ve tüm hayatına

katılan babalık rolüne doğru bir değişim söz konusudur. Toplumsal yapının değişimi ile çocuğun hayatında okulun öneminin artması, kadınların çalışma hayatında daha fazla yer alması, aile yapısının çekirdek aile yapısına doğru değişmesi gibi durumlar babalık rolünün de değişime uğramasına sebep olmuştur. Bu değişimler anne ve babanın çocuğun bakımında, eğitiminde ve tüm hayatında eşit sorumluluğa sahip olmasını gerekli kılmıştır. Artık iyi babalık çocuğun hayatının tüm boyutlarında daha fazla var olan babalık olarak tanımlanmaktadır. Çocuk yetiştirme konusunda anneler daha etkin gözükseler de günümüzde babalar da çocuk yetiştirme konusunda daha fazla sorumluluk almaya ve çocuklarının eğitime katılmaya başlamışlardır (Mercan & Tezel Şahin, 2017).

Erken çocukluk eğitim programlarında aile katılım çalışmaları denildiği zaman ilk olarak annelerin akla geldiği babaların ise genellikle göz ardı edildiği görölmektedir. Ancak babalık rolünde yaşanan değişimlerle birlikte babaların katılımının da gün geçtikçe önem kazandığı görölmektedir (Tezel Şahin & Özyürek, 2016, s.91).

Gelişimsel teoriye dayalı çalışmalar çocukların ve babaların birbirlerinin gelişimlerinde etkili olduklarını göstermektedir. Lamb (2010) yaptığı araştırmalar sonucunda, bebeklerin annelerine olduğu kadar babalarına da bağlandığını ve babaların çocuğun bakımına katılımıyla birlikte daha yakın bir baba çocuk ilişkisi oluşturdıklarını, babaların çocuklarının gelişimini daha yakından takip ettiklerini belirtmektedir. Çocuğunun hayatına katılan babaların çocuklarına daha fazla önem verdiklerini söylemektedir. Aynı zamanda, çocukların da babaların gelişimini etkilediğini, babaların çocuklarla ilgilenmelerinin kendileri için de mutluluk sağladığını ve akıl sağlıkları üzerinde olumlu etkisi olduğunu belirtmektedir.

Çocuğa uygun disiplin yöntemlerinin kullanılmasında babalara önemli görevler düşmektedir. Geçmişte çocuğun disiplininde babalar kızan, bağıran, kendisinden korkulan otorite figürü olarak tanımlanmıştır. Ancak günümüzde bu tanım yerini çocuğuyla sıcak ilişkiler kuran, onunla açık, tutarlı ve sağlıklı iletişim içerisinde olan babalara bırakmıştır.

Çocuğuna mesafeli davranan babaların yerini çocuğıyla yakından ilgilenen babalar almıştır. Artık çocuğın bakımıyla ilgilenen, banyosuna yardımcı olan, alt değıştirmeyi reddetmeyen babalar görölmektedir (Çatıkkaş, 2008).

Toplumun babalardan beklentisi değışiklik göstermektedir. Daha önceden babaların sadece çalışması beklenirken artık çocuğın yaşantısına katılması beklenmektedir. Bu sebeple Türkiye’de de babaların çocuğın hayatına aktif katılımı desteklenerek çocuğın gelişimi ve eğitiminde babaların ne kadar önemli oldukları vurgulanmaktadır (Çatıkkaş, 2008).

Eğitim hayatına aktif katılım gösteren babaların çocukları bilişsel ve dil becerileri ile psikososyal uyum ve bağımsız davranabilme becerileri açısından katılım göstermeyen babaların çocuklarına oranla daha iyi gelişmektedirler. Katılımcı babalar olumlu bir yetişkin çocuk ilişkisi kurmada da daha başarılı olmaktadır (Gürşimşek, Kefi & Girgin, 2007).

Toplumsal rollerdeki farklılıklar sebebiyle baba çocuk ilişkisinin anne çocuk ilişkisinden farklı olduğı ve babanın çocuğunu anneden daha farklı etkilediğı görölmektedir. Yani anne ve babanın çocuğın eğitimindeki rolleri birbirini tamamlamaktadır. Bu sebeple ikisinin de çocuğın eğitim sürecine katılımı desteklenmelidir (Gürşimşek vd., 2007).

Babalık Algısı

Geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri içerisinde yetişen çocukların babalık algılarının da bu çerçevede şekillendiğı görölmektedir. Çocuklar babayı işe giden, televizyon seyreden, salonda vakit geçiren olarak betimlerken anneyi ev işi yapan, mutfakta vakit geçiren olarak tanımlamaktadırlar. Baba onlar için oyun oynamaktan, alışverişe gitmekten ve parka gitmekten hoşlandıkları kişiyi ifade etmektedir (Aytekin, Artan, Bencik Kangal, Çalışandemir & Özkızıklı, 2016).

Ergenlerin babalık algısı incelendiğinde babayı sorumsuz, şiddet uygulayan, kuvvetli, çalışan gibi kavramlarla nitelendirdikleri görülmüştür (Karakuş, Kırlioğlu, Başer & Batı, 2013). Kuzucu'nun (1999) çalışmasında ise ergenlerin babalarıyla çatışmalar bile babalık rolü algılarının kendi babalarının sahip oldukları babalık rolüyle örtüştüğü görülmüştür.

Babalık rolüne ilişkin görüşlerin incelendiği araştırmada anneler babalık kavramını geleneksel cinsiyet rolleri içerisinde tanımlamaktadır. Onlar için babalar maddi manevi destek sağlayan, vakit geçiren, çocuklara sevgi ve güven veren kişiler olarak algılanmaktadır. Çocuk bakımının ise annenin sorumluluğunda olduğu düşünülmektedir (Ünal & Kök, 2015).

Babalara “Baba olmak ne demektir?” diye sorulduğunda bazı babaların “çocuk ve sorumluluk” bazı babalarınsa “erkeklik” olarak tanımladıkları görülmektedir. Sorumluluk denildiğinde babaların çocuğa verdikleri bakım, ayırdıkları vakit ve eve ekmek getirme akla gelmektedir. Babalara göre sorumluluk sahibi bir baba çocuğunu hayatının merkeze koymalı ve onun ihtiyaçları için her türlü fedakârlığı yapmalıdır. Ayrıca babanın bir diğer temel sorumluluğu da ailenin geçimini sağlamaktır (AÇEV, 2017).

Genel olarak babalar çocukların bakımından sorumlu olan kişinin anneler olduğunu düşünmektedirler. Babaların da bu konuda anneler kadar sorumluluk almaları gerektiğini düşünen babaların sayısı oldukça azdır. Çocuğa karşı yakınlık ve sevgi göstermede ise olumlu bir gelişim söz konusudur. Babalar çocuğa ilgi ve sevgi gösterilmesinin maddi ihtiyaçların karşılanmasından daha önemli olduğunu düşünmektedirler (AÇEV, 2017).

Anne Baba Çocuk İlişkisi

Erken çocukluk döneminde anne babanın etkisinde olan çocuğun davranışlarını anne babanın davranışları şekillendirmektedir. Aile içindeki ilişkileri gözlemleyen çocuk, kendi ilişkilerini düzenlerken bu gözlemlerinin etkisinde kalır. Bu sebeple anne babaların birbirleriyle olan ilişkilerinin sağlıklı olması çocuklarının kişiliği ve ilerideki ilişkileri için

oldukça önemlidir. Anne baba arasındaki ilişkinin sağlıklı olması çocuğun ilerideki ilişkilerinde uyum sorunu yaşanmasına neden olmaktadır (Eminoğlu, 2007).

Anne babaların çocuklarıyla olan ilişkisi kendi çocukluk deneyimlerinden ve eşleriyle olan ilişkilerinden etkilenmektedir (Günel, 2007). Çocukların kişiliğinin gelişiminde anne baba ve çocuk etkileşimi önemli bir yere sahiptir. Doğumdan sonra çocuğun karşılaştığı ilk kişiler olan anne babalar davranışları ve sundukları ev ortamı ile çocuğun gelişimini etkilemektedirler (Telli, 2014).

Aile üyeleri, aralarındaki ilişkilerle birbirlerini etkilemekte ve birbirlerinden etkilenmektedirler. İki kişiyken çok karmaşık olmayan bu ilişki çocuğun da aileye katılmasıyla karmaşık bir hal almaktadır. Anne baba arasındaki ilişki ailenin bir diğer üyesi olan çocuğu etkilemektedir. Aynı zamanda çocuk da doğumuyla birlikte anne babayı etkiler ve rollerinde değişime sebep olur. Bu karşılıklı etkileşimli ilişkinin sağlıklı olması çocukların çevresiyle ilişkilerinde başarılı olmasını sağlamaktadır (Aktürk, 2015; Arabacı, 2011).

Anne babanın çocukla olan etkileşimi çocuğun aile içindeki yerini belirlediği gibi çocuğun dış dünyadaki yerini belirlemede de önemli rol oynar. Aile içinde kurulan iletişim çocuğun güven duygusu, sosyal kabul görebilmesi gibi toplumsallaşmayı gerektiren temel özellikleri kazanmasına ortam hazırlar. Sosyal ilişkilerin temeli için dengeli, duygusal ve toplumsal etkileşimin güçlü olduğu aile ortamı çocuğun, yeterli güven ve sevgi içinde büyümesine ve gelişimi için gerekli deneyimler kazanmasına yardımcı olur (Şanlı & Öztürk, 2012).

Anne babaların çocuklarının sosyal gelişimlerini desteklemeleri onların özgüvenli yaratıcı özgür, haklarına sahip çıkan, işbirliği ve dayanışma içinde bireyler olmalarını sağlamaktadır (Kandır & Alpan, 2008). Çocuğun kişiliğinin oluşmasında anne baba ve çocuk etkileşimi önemli bir rol oynamaktadır. Anne babaların çocuk yetiştirme tutumları çocukların gelecekteki davranışlarını da şekillendirmektedir (Günel, 2007).

Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumları toplumdan topluma farklılık gösterdiği gibi bir toplum içinde de kültüre, zamana ve ailelere göre de değişebilir. Aynı toplumda zaman içinde görülen değişiklikler, içinde bulunulan dönemin sosyal ve ekonomik koşullarına uyum sağlamaya çalışırken ailede farklı gereksinimlerin doğması, farklı sorumlulukların eklenmesi, dolayısıyla aile içi ilişkilerde ve rollerde oluşan değişimler çocuk yetiştirme tutumlarının farklılık göstermesinin en temel nedenleridir (Şanlı & Öztürk, 2012).

Çocuklar toplumun en küçük bireyleri ve geleceğin anne babaları ve yetişkinleridir. Sağlıklı bir gelecek için çocukların da sağlıklı aile ilişkileriyle yetişmiş olması önemlidir. Çünkü çocuğun bakımından sorumlu olan anne ve babaların tutumları, kişilikleri ve demografik özellikleri çocuğun kişiliğinin oluşmasında etkilidir. Çocukların toplumsal ve zihinsel açıdan yetkin bireyler olması isteniyorsa, baskıcı olmayan, esnek ve hoşgörülü anne babalara ihtiyaç vardır. Baskıcı, aşırı hoşgörülü, duyarsız anne baba tutumu çocuklarda denetimsiz davranışların oluşmasına sebep olur. Anne babalar çocuklarını eğitirken, öncelikle çocukların gelişim özelliklerini bilmeli, onların ihtiyaçlarına uygun yanıtlar veren yetişkinler olmalıdırlar. Anne babaların çocukların ihtiyaçlarına yanıt verebilen yetişkinler olması ise ancak çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi edinmeleri ile sağlanabilir (Tezel Şahin & Özyürek, 2008). Ayrıca anne babaların çocuklarına yeterli vakit ayırmaları ve onlarla olumlu iletişim kurmaları yaşanabilecek iletişim sorunlarının azalmasını sağlayacaktır (Arabacı, 2011).

Genellikle bebeklik döneminde anne bebeğin fiziksel bakımıyla ilgilenirken baba oyun oynatma davranışı göstermektedir. Anneler çocuklarının daha çok duygusal durumlarıyla ilgilenirken babalar ahlak eğitimi ve güvenlikleriyle ilgilenmektedirler. Babaların annelere göre çocuklarıyla daha çok konuştukları, emirler vererek görev bilinci geliştirdikleri görülmektedir. Babalar annelere göre çocuğun bağımsız davranmasına daha fazla imkan tanımakta ve çocuğu keşif yapması için desteklemektedir (Arabacı, 2011).

Anne Çocuk İlişkisi

Gebelik döneminde başlayan anne çocuk ilişkisinin temelini çocuğun anne karnındaki hareketleri oluşturur. Sağlıklı anne çocuk ilişkisi ten teması, annenin bebeği algılaması ve iletişim kurmasıyla gerçekleşir (Aktürk, 2015).

Anne karnında başlayan anne çocuk ilişkisi fiziksel temasla birlikte daha da güçlenmektedir. Annenin sıcaklığı, kokusu, dokunuşu çocukla iletişimde oldukça önemlidir. Sağlıklı bir anne çocuk ilişkisinin kurulabilmesi için annenin ruh sağlığının da iyi olması gerekmektedir. Annenin gergin, mutsuz ve kendini yetersiz hissettiği durumlarda çocuğuyla olan ilişkisi de olumsuz etkilenmektedir. Çocukla oyunlar oynamak, onu okşamak, zamanında beslemek, sıcak bir iletişim kurmak anne çocuk ilişkisini olumlu olarak etkilemektedir (Güenalp, 2007).

Anne çocuk ilişkisi biyolojik ve psikolojik temellere dayanır. Çocuğun içinde bulunacağı fiziksel ve sosyal çevreyi anne düzenler (Eminoğlu, 2007). Anne çocuk ilişkisi çocuğun sosyal çevresiyle ilişkilerinin gelişmesinde önemlidir. Sağlıklı bir anne çocuk ilişkisine sahip çocuk çevresindekilerle olumlu ilişkiler kurmakta ve akranları arasında lider, dikkat çeken ve iş birlikçi özellikler göstermektedir (Arabacı, 2011).

İnsan sevgisinin en üst noktası koşulsuz anne sevgisidir. Anne çocuğun doğumundan itibaren onun hayatının her noktasında yer alarak, fiziksel ihtiyaçlarını karşılayarak, ona rehberlik ederek, sarılarak sevildiğini hissettirir (Aktürk, 2015). Anne çocuk ilişkisinde çocuğun kabul edilmemesi en önemli sorundur. Çocuğun cinsiyeti, sayısı, istenmeyen hamilelikler, doğumdan sonra sosyal hayatın engelleneceği düşüncesi gibi nedenler anne çocuk ilişkisini olumsuz etkileyebilmektedir (Eminoğlu, 2007).

Baba Çocuk İlişkisi

Yaşam şartlarının zamanla değişmesi çocuk bakımında farklı beklentilerin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Kadın erkek eşitliği düşüncesinin benimsenmesi, kadınların sosyal hayattaki etkisinin artması ve çalışma hayatında yer almasıyla babalar geleneksel babalık rolünden çıkarak anneye destek olmak zorunda kalmıştır. Çocuğun hayatına aktif bir şekilde katılmaya başlayan babalar çocuk bakımı konusundaki sorumlulukları da eşleriyle paylaşmaktadırlar (Çağdaş & Seçer, 2011; Poyraz, 2007; Tezel Şahin & Özyürek, 2008). Annenin evde çocuk bakımından sorumlu, babanın ise evin ihtiyaçları için para kazanan kişi olarak algılandığı geleneksel babalık rolü gelişen toplumsal yapıyla birlikte değişime uğramıştır. Artık anne babalar ailenin ekonomisine birlikte katkı sağlamaktadırlar. Bu durumda çocuğun bakım sorumluluğunun anne babalar tarafından paylaşılmasını gerekli kılmaktadır (Telli, 2014).

Baba çocuk ilişkileri, anne çocuk ilişkilerine oranla kültürel öğelerden ve çevreden daha fazla etkilenmektedir. Geleneksel toplumlardaki aile yapılarında görülen baba çocuk ilişkisi, modern toplumlardaki baba çocuk ilişkilerinden çok farklıdır. Ancak günümüzde görülen baba çocuk ilişkisi geçmiş dönemlere göre çok değişmiş, özellikle iç göç sonrasında, kırsal kesimlerde görülen geleneksel baba çocuk ilişkisi zamanla çağdaş toplum düzenine ayak uydurmuş ve etkisini büyük oranda kaybetmiştir. Bu durumun birçok nedeni olduğu gibi en önemli nedenleri arasında ailenin eğitim düzeyi ve sosyoekonomik düzeyi sayılabilir (Özyürek & Tezel Şahin, 2010). Annelerin çalışma hayatına katılması babanın rollerinde değişmelere sebep olmuştur. Bu değişimler çocuk bakımı ve eğitim konusunda sorumlulukların anne babalar tarafından paylaşılmasını ve babaların çocuğun hayatında daha aktif rol almasını zorunlu kılmıştır. Baba çocuk ilişkisindeki değişim sosyoekonomik değişimin cinsiyet rollerini etkilemesi, kadının çalışma hayatında daha fazla yer alması, geleneksel aile yapısından çekirdek aile yapısına geçilmesi gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır (Aktürk, 2015).

Babalarından ilgi ve sevgi gören çocukların arkadaşlarıyla ilişkilerinde ve liderlik özelliği göstermede daha başarılı oldukları görülmektedir. Babalarından az ilgi gören ve otorite baskısına maruz kalan çocukların arkadaş ilişkilerinde ise utanma ve çekinme davranışları görülmektedir. Çocukların uyumsuz davranışlarının arkasında da babaların tavırları yer almaktadır (Eminoğlu, 2007; Günalp, 2007).

Baba çocuğun kişiliğinde önemli bir rol modelidir. Babanın yoksunluğu veya ilgisizliği çocuğun kişiliğini olumsuz etkilemekte ve davranış problemlerinin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır (Eminoğlu, 2007). Babaların çocuklarıyla geçirdikleri zaman geçmişe oranla artmış olsa da hala annelerin çocuklarıyla geçirdikleri zamandan daha az olduğu görülmektedir (Arabacı, 2011). Babaların çocuklarıyla nitelikli zaman geçirmesi çocuğun gelişimi ve baba çocuk ilişkisi açısından önemlidir. Bu nedenle uzun çalışma saatlerine sahip olan babalar da zamanları sınırlı olsa bile çocuklarıyla nitelikli vakit geçirmeye özen göstermelidirler (Aktürk, 2015). Erken çocukluk döneminde çocuklar babalarının kendilerini gözlemlemelerinden, fikir alışverişinde bulunmalarından, bilgilerini paylaşmalarından ve onlarla vakit geçirmelerinden hoşlanmaktadırlar. Bu dönemde çocuklar, gelişimlerini destekleyecek bilgi, beceri ve desteği babalarından almaktadırlar (Uzun & Baran, 2019).

Baba çocuk ilişkisi üzerine yapılan çalışmalardan yola çıkarak babaların anneye oranla çocuklarına cinsiyetlerine göre farklı davrandıkları görülmüştür. Babaların erkek çocuklarıyla daha fazla iletişim içinde oldukları, erkek çocuklarıyla daha fazla fiziksel temas kurdukları, onlara daha fazla uyaran sağladıkları ve daha fazla zaman ayırıp oyun oynadıkları görülmüştür (Kuzucu, 2011). Erken çocukluk döneminde genellikle kız çocuklarında anneye, erkek çocuklarında ise babaya bir hayranlık duyulmaktadır. Kendisini annesiyle özdeşleştiren kız çocuğu annesinin rollerini benimseyip onun gibi davranmak isterken kendisini babasıyla özdeşleştiren erkek çocuğu ise babasının rollerini benimseyip onun gibi davranmak ister (Güenalp, 2007). Erkek çocuğunun toplumsal cinsiyet rollerinin oluşmasında baba önemli bir faktördür. Erkeklik kimliğinin oluşmasında

babayla özdeşim kurma, onun gibi davranma önemli rol oynamaktadır. Kız çocuklarının gelişiminde de babalar önemi bir yere sahiptir. Karşı cinsin ilk temsilcisi olan babalar tutum ve davranışlarıyla kızların ilerideki yıllarda erkeklerle kuracağı ilişkilerin temelini oluşturmaktadırlar. Babasıyla sağlıklı ilişkiler kuran kız çocuklarının özgüvenleri gelişir ve daha başarılı olurlar (Telli, 2014).

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde babalık rolü algısı ve ebeveyn çocuk ilişkisi ile ilgili yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

Babalık Rolü Algısı ile İlgili Araştırmalar

Ünal ve Kök (2015) 0-6 yaş grubu çocuğu olan ebeveynlerle yaptıkları çalışmada babalık rolüne ilişkin anne baba görüşlerini incelemişlerdir. Araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen Antalya il merkezinde yaşayan, 0-6 yaş aralığında çocuğu olan 16 gönüllü ebeveyn oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış iki farklı görüşme formu kullanılmıştır. Bu formlardan birincisi babaların babalık görüşlerini elde etmek için hazırlanan 7 soruluk bir görüşme formudur. İkincisi ise annelerin babalık rolüne ilişkin görüşlerini elde etmek için hazırlanan 6 soruluk bir görüşme formudur. Araştırmada toplanan veriler içerik analizi kullanılarak çözümlenmiş, görüşler ortak ve alt kategorilere ayrılarak yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda babaların geleneksel babalık rolünü değil, tam tersine çocuğun gelişiminde, eğitiminde ve bakımında yardımcı olan yeni babalık rolünü benimsedikleri görülmüştür. Annelerin ise geleneksel babalık rolünü benimsedikleri görülmüştür. Ayrıca annelerin eşlerinin geleneksel babalık rolünü benimsemelerini istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Yurtsever Kılıçgün (2015), yaptığı çalışmada çocukların haklarına yönelik anne baba tutumları ile anne baba rolleri arasındaki ilişkiyi ilişkisel tarama modelinde incelemişlerdir. Veri toplama aracı olarak “Aile bilgi anketi”, “Geleneksel Annelik Rolü Ölçeği” ve “Geleneksel Babalık Rolü Ölçeği” ile “Ebeveyn Çocuk Hakları Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada Erzincan'daki MEB’e bağlı okullarda okuyan 3-6 yaş grubu çocukların ebeveynlerinden tesadüfi olarak seçilen toplam 630 ebeveyn yer almıştır. Araştırma sonucunda geleneksel annelik rolleri ile annelerin çocuk haklarına yönelik ebeveyn tutumları arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir. Geleneksel annelik rolleri ile annelerin sahip oldukları bakım ve korunma tutumu arasında pozitif yönlü, kendi kendine karar verme tutumu arasında ise negatif yönlü bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Babalarla da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Geleneksel babalık rolleri ile babaların sahip oldukları bakım ve korunma tutumu arasında pozitif yönlü, kendi kendine karar verme tutumu arasında ise negatif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Bakım ve korunma tutumu puanları yükseldikçe anne ve babaların geleneksel ebeveynlik rollerinin güçlendiği, kendi kendine karar verme tutumu puanları yükseldikçe ise anne ve babaların geleneksel ebeveynlik rollerinin zayıfladığı görülmüştür.

Aksoy ve Tatlı (2019) okul öncesi dönem çocuğu olan babalarla yaptıkları çalışmada babaların çocuklarıyla ilişkileri ile babalık rolü algıları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. İlişkisel tarama modelinde yapılan çalışmada ayrıca babaların yaşı, öğrenim düzeyi, çocuklarının cinsiyeti, doğum sırası ve çocuklarıyla geçirdikleri zaman değişkenleri de incelenmiştir. Araştırma Çankırı ilinde 321 baba ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri “Kişisel Bilgi Formu”, “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Baba Formu” ve “Babalık Rolü Algı Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonucunda babaların babalık rolü algısı ile olumlu baba çocuk ilişkisi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Babanın yaşı, öğrenim düzeyi, çocukların doğum sırası ve çocuklarıyla geçirdikleri zaman değişkenleri bakımından baba çocuk ilişki puan ortalamalarında farklılıklar görülürken, çocukların cinsiyet değişkeni bakımından bir farklılık görülmemiştir. Babaların yaşı

arttıkça çocuklarıyla daha olumlu ilişkiler geliştirdikleri görülmüştür. Babaların öğrenim düzeyleri arttıkça babalık algı puanlarının arttığı ve çocuklarıyla daha az çatışma içerisinde oldukları görülmüştür. Babaların ikinci çocuklarıyla daha olumlu ilişki içinde oldukları ve ilk çocuklarıyla daha fazla çatışma yaşadıkları görülmüştür. Çocukla geçirilen zaman arttıkça babalık rolü algı puanlarının da arttığı görülmüştür.

Türkoğlu ve Gültekin Akduman (2015a) okul öncesi kuruma devam eden çocukların babalarıyla yaptıkları çalışmada babaların babalık rolü algılarıyla eş destek düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışma tarama modelinde betimsel bir araştırma olarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Ankara'nın merkez ilçelerinden tesadüfi örnekleme metodu ile seçilen 533 çocuk ve babalarından oluşmuştur. Çalışmada “Genel Bilgi Formu”, “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Eş Destek Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda babaların babalık rolü algısı ile eş destekleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Annelerin öğrenim durumları ve mesleklerinin de babalık rolü algısı ile eş desteklerini etkiledikleri görülmüştür. Annelerin öğrenim düzeyleri arttıkça babaların babalık rolü algı puanlarının arttığı ve genel eş destek düzeyinin de daha yüksek olduğu görülmüştür. Annelerin meslek durumlarına bakıldığında babaların babalık rolü algısı ve eş destek düzeyi puanlarının eşleri kamu çalışanı olanlarda daha yüksek olduğu görülmüştür.

Türkoğlu ve Gültekin Akduman (2015b) okul öncesi kuruma devam eden çocukların babalarıyla yaptıkları çalışmada babaların babalık rolü algılarıyla çocuklarının sosyal becerileri arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. Çalışma tarama modelinde betimsel bir araştırma olarak yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Ankara'nın merkez ilçelerinden tesadüfi örnekleme metodu ile seçilen 533 çocuk ve babalarından oluşmuştur. Çalışmada “Genel Bilgi Formu”, “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Sosyal Beceri Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda babaların babalık rolü algısının çocukların sosyal becerilerini desteklediği görülmüştür. Babaların babalık rolü algısı arttıkça çocukların sosyal beceri düzeyleri de artmıştır. Babaların eşlerinin yaşının babalık rolü algısında,

çocukların yaş ve cinsiyetinin de sosyal becerilerde etkili olduğu görülmüştür. Eşlerin yaşı arttıkça babaların babalık rolü algı puanlarının da arttığı görülmüştür.

Şahin ve Demiriz (2014) yaptıkları çalışmada anaokuluna devam eden 5-6 yaş çocuğu olan babaların, babalık rolü algıları ile aile katılım çalışmalarına katılım düzeylerini incelemiştir. Betimsel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada örneklemini, evrende bulunan 7807 çocuğun babasından seçilen 650 baba oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Aile Katılım Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ilk çocuğu olan veya tek çocuğu olan babaların babalık rolü algılarının ve ev temelli katılım düzeyinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Babaların yaşları arttıkça aile katılım düzeylerinin de yükseldiği görülmüştür. Yine babaların öğrenim düzeyleri ve ekonomik düzeyleri arttıkça babalık rolü algıları ve aile katılım çalışmalarının arttığı görülmüştür. Babalık rolü algısı yüksek olan babaların aile katılım çalışmalarına katılımlarının da yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ancak çocukların cinsiyetinin babalık rolü algısı ve katılım düzeyinde herhangi bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür.

Telli (2014) çalışmasında 3-6 yaş çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ve etkileyen faktörleri incelemiştir. Araştırma Giresun ilinde bulunan 8 anaokulunda çocukları bulunan 482 baba ile yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu” ve “Babalık Rolü Algı Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda babaların, “Babalık Rolü Algı Ölçeği” puanlarına göre babalık rolü algısının olumlu olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda, eğitim durumu arttıkça “Babalık Rolü Algı Ölçeği” puanlarının arttığı bulunmuştur. Çalışan babaların çalışmayan babalara, memur olan babaların işçi olan babalara göre daha yüksek puan ortalamalarına sahip olduğu belirlenmiştir. Geliri giderine denk olan babaların babalık rolü algısının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çekirdek aile yapısına sahip babaların babalık rolü algı puan ortalamasının, geniş aile tipine sahip olan babalara göre yüksek olduğu görülmüştür. İsteyerek baba olan babaların babalık algısının daha olumlu olduğu görülmüştür. İlk baba olma yaşı arttıkça babalık rolü algısının arttığı görülmüştür.

Zeybekoğlu (2013) günümüz erkeklerinin babalık rolüne ilişkin tutum ve davranışlarının Türk toplum yapısı içerisinde hangi faktörlerden etkilendiğini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada ilk önce nitel veri toplama tekniği olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu, daha sonra ise nicel verilere ulaşmak için anket formu kullanmıştır. Çalışmanın örneklemini kasıtlı örnekleme yoluyla belirlenen Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin 29 öğretim üyesi ve 280 erkek öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada katılımcıların anne ve babalarının eğitim düzeylerinin, ailelerinin yaşadıkları yerin, sosyoekonomik düzeylerinin ve katılımcıların ailenin kaçınıcı çocuğu olduğunun babalığa ilişkin tutumlarını etkileyip etkilemediği incelenmiştir. Araştırma sonucunda erkeklerin babalık tutum ve davranışlarının oluşması ve gelişmesi sürecinde annelerinin ve babalarının eğitim düzeylerinin etkili olduğu saptaması yapılmıştır.

Özcebe, Küçük Biçer, Çetin, Yılmaz ve Zakirov (2011) yaptıkları çalışmada babaların, ailede çocuk bakımı ve eğitimindeki rollerini incelemişlerdir. Araştırma örneklemini Ankara'da 0-10 yaş grubu çocuğa sahip 119 anne oluşturmuştur. Araştırmanın verileri yüz yüze anket toplanarak elde edilmiştir. Araştırmada kullanılan anket formu annenin ve babanın kişisel bilgileri, çocuk ve ailesine ait bilgiler ve babanın çocukla ilişkisine ait bilgiler olmak üzere dört bölüm ve toplam 40 sorudan oluşmuştur. Araştırma sonucunda anne ile babanın ilişkisinin iyi olduğu ailelerde babaların çocuk bakımı konusunda daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. Çocuklarla ilgili kararların anne baba tarafından ortaklaşa alındığı ailelerde babaların çocuk bakımı ve eğitimine katkısının arttığı görülmüştür. Yaşları genç olan, öğrenim düzeyleri yüksek ve çalışma süreleri kısa olan babaların çocuk bakımına katkılarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Kuruçırak (2010) çalışmasında 4-12 aylık bebeği olan babaların, babalık rolü algısı ile bebek bakımına katılımı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmanın örneklemini Antalya iline bağlı iki sağlık ocağının bulunduğu mahallelerden seçilen 260 baba oluşturmuştur. Verileri toplamak amacıyla babalara "Sosyo Demografik Soru Formu", "Babaların Bebek Bakımına Katılım Soru Formu" ve "Babalık Rolü Algı Ölçeği" uygulanmıştır. Ayrıca

babalık algılarını ve bebek bakımına katılımlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi için de katılımcılar arasından “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Babaların Bebek Bakımına Katılım Soru Formu” nu dolduran babalardan seçilen 32 babaya “Bireysel Derinlemesine Görüşme Formu” uygulanmıştır. Araştırma sonucunda babaların bebek bakımına katılım düzeyleri ortalamanın biraz üzerinde çıkmıştır. Babaların en düşük katılımı bebeklerin fiziksel bakımlarına, en yüksek katılımı ilgi ve oyun aktivitelerine gösterdikleri görülmüştür. Ayrıca babaların babalık algılarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Babaların eğitim durumlarının, mesleklerinin, doğdukları yerlerin, eşlerin eğitim durumlarının ve mesleklerinin, sahip oldukları çocuk sayılarının babalık rolü algıları ve bebek bakımına katılımları üzerinde istatistiki olarak anlamlı değişkenler olduğu saptanmıştır. Babaların şehir merkezinde yaşaması, babaların ve eşlerinin eğitim durumunun ve mesleki statüsünün yüksek olması, ülkenin güney, kuzey ya da batısından geliyor olması, çocuk sayısının az olması ve çocuk bakımına ayrılan zamanın fazla olması, babalık rolünün olumlu algılanmasını sağlamıştır.

Poyraz (2007), babalarla yaptığı çalışmada babaların babalık rolünü algıları ile kendi ebeveynlerinin tutumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmanın örneklemini Ankara ili Çankaya ve Mamak ilçelerinde bulunan 12 ilköğretim okulundaki anasınıfılarından rastgele örnekleme ile seçilen 389 çocuğun babaları oluşturmuştur. Verileri toplamak için babalara “Kişisel Bilgi Formu”, “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Anne-Baba Tutum Envanteri” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda babaların babalık rolü algısında; babaların öğrenim durumlarının, çalışma durumlarının, gelirlerinin, ilk ebeveyn olma yaşlarının, sahip oldukları çocuk sayılarının, çocukların cinsiyetlerinin ve aile yapılarının anlamlı bir farklılık oluşturduğu görülmüştür. Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” puanlarına bakıldığında öğrenim durumları ve gelirleri arttıkça babalık rolü algılarının olumlu olduğu görülmüştür. Memur ve işveren durumundaki babaların puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Babaların ilk ebeveyn olma yaşına göre bir değerlendirme yapıldığında genç yaşta baba olanların babalık rolü algılarının olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tek

çocuğa sahip babaların ve erkek çocuğa sahip babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çekirdek aile yapısındaki babaların babalık rolü algılarının olumlu olduğu görülmüştür. Çalışmada babalık rolü algısı arttıkça otoriter ve koruyucu-istekçi anne baba tutumlarının da arttığı saptanmıştır.

Seçer, Çeliköz ve Yaşa (2007) babalarla yaptıkları çalışmada çocukları okul öncesi eğitim kurumuna giden babaların babalığa yönelik tutumları ile bazı kişisel özelliklerinin babalığa yönelik tutumları üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Tarama modelinin kullanıldığı araştırmada Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı bağımsız anaokullarına devam eden 5-6 yaş grubu 285 çocuğun babaları yer almıştır. Babalara, “Ebeveynliğe Yönelik Tutum Ölçeği Baba Formu” uygulanmıştır. Araştırma sonucunda babaların genel olarak babalıkla ilgili olumlu tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Yaş değişkenine göre babaların babalığa yönelik ilgi puanlarında anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Genç yaştaki babaların yaşı büyük olan babalara göre babalığa yönelik ilgi düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Babaların babalığa yönelik yeterlilik, doyum ve genel tutum puanları ilk kez baba olma yaşı değişkenine göre farklılık göstermiştir. Buna göre ilk kez baba olma yaşı, 26-30 yaş arası olanların babalık hususunda kendini daha fazla yeterli gördüğü, 31 yaş ve üstünde olanların babalıktan daha fazla doyum sağladıkları ve 31 yaş ve üstü olanların babalığa yönelik genel tutumlarının daha olumlu olduğu görülmüştür.

Ebeveyn Çocuk İlişkisi ile İlgili Araştırmalar

Köksal Akyol, Taştepe, Aydos ve Yavuz (2017) yaptıkları araştırmada, erken çocukluk dönemindeki çocukların oynadıkları oyunlarda babalık rolüne ilişkin babaların görüşlerini incelenmişlerdir. Araştırmanın çalışma grubu Şanlıurfa ilinde yaşayan ve araştırmaya gönüllü katılan 7-8 yaş arası çocuğa sahip 10 babadan oluşmuştur. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen kullanılan araştırmada görüşme tekniği uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan

yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda; babaların yaş, öğrenim düzeyi, çocuklarının yaş grubu değişkenlerine ilişkin tanımlayıcı sorular ve oyun oynama durumu/süreci ile oyuncak-oyun materyali kullanımına ilişkin nitel sorular yer almıştır. Veriler nitel analiz yöntemlerinden fenomenolojik analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiş ve araştırmacılar tarafından yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda oyunun çocuklar için önemli olduğu, çocuğun gelişimini desteklediği ve çocuğun hayatında baba çocuk oyunlarının önemli bir yer edindiği görülmüştür. Babaların çocuklarıyla her gün oyun oynamaya özen gösterdikleri görülse de bu oyunların daha çok ev gibi kapalı alanlarda gerçekleştiği tespit edilmiştir. Oyun seçimi ve oyun liderliğinin ise çoğunlukla çocuklarda olduğu görülmüştür.

Tezel Şahin, Akıncı Coşgun ve Aydın Kılıç (2017) yaptıkları çalışmada çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların çocuklarıyla vakit geçirme durumlarına ilişkin görüşlerini incelemişlerdir. Betimsel tarama modelindeki çalışmada, veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen “Baba Görüşme Formu” kullanılmıştır. Form iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde babaların demografik özelliklerine yer verilirken, ikinci bölümde babaların çocukları ile vakit geçirme durumlarını belirlemek için çocukla birlikte yapılan etkinlikler, çocukla birlikte geçirilen süre, çocukla birlikte geçirilen süreyi yeterli bulup bulmama, çocukla yeterli zaman geçirememeye nedenlerine ilişkin sorulara yer verilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2013-2014 eğitim öğretim yılında Ankara ili Çankaya ve Yenimahalle ilçelerinde çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babalardan amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılarak belirlenen 80 baba oluşturmuştur. Toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda babaların çocuklarıyla en fazla oyun oynayarak vakit geçirdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca çocuklarıyla sohbet etme, hayvanat bahçesini ziyaret etme, parka gitme, pikniğe gitme, tiyatro ve sinemaya gitme, kitap okuma, deney yapma, resim yapma, spor yapma, alışveriş yapma gibi daha aktif etkinlikleri de

gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Babaların çoğunluğunun çocuklarıyla günde 1-2 saat vakit geçirdikleri ancak bu süreyi yeterli bulmadıkları saptanmıştır.

Özel ve Zelyurt (2016) yaptıkları çalışmada 5-7 yaş grubunda çocuğa sahip ebeveynlere verilen anne baba eğitimlerinin aile çocuk ilişkisine etkisini incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubu, Malatya il merkezinde bulunan MEB'e bağlı özel okulların anasınıflarına ve ilkokul 1. sınıfa devam eden, 5-7 yaş aralığındaki çocukların gönüllü olan anneleri ve babalarından 100 kontrol grubu, 100 deney grubu olmak üzere toplam 200 ebeveyn den oluşmuştur. Araştırmada 5-7 yaşında çocuğa sahip olan ebeveynlere yapılan anne baba eğitimi programlarının, aile çocuk ilişkilerine etkisini belirlemek amacıyla ön test-son test kontrol gruplu desen yöntemi kullanılmıştır. Anne babalara çocukların gelişimsel özellikleri, çocukla verimli vakit geçirme ve oyun, çocukla iletişim, akran ilişkileri, çocukta problem davranışlar ve başa çıkma yolları, anne-baba tutumları, çocuklara olumlu davranış kazandırma ve çocuklarda alışkanlık eğitimi gibi konularda eğitim verilmiştir. Çalışma sonucunda anne baba eğitiminin ebeveynlerin çocuklarını daha iyi tanımalarını sağladığı, çocuklarıyla olan iletişimlerini güçlendirdiği, çocuklarının davranışlarının nedenlerine göre olumlu tutum sergilemelerine yardımcı olduğu görülmüştür.

Özyürek ve Gürleyik (2016) yaptıkları nitel araştırmada okul öncesi dönem çocuğa sahip anne babaların, ev ortamında bulundukları süre içerisinde çocukları ile etkileşimini incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenen, 4-6 yaş grubundaki çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden toplam 27 anneden oluşmuştur. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme kayıtları içerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda ebeveynlerin oyunun çocuğun gelişimi üzerindeki faydalarını bilmelerine rağmen çalışıyor olmaları veya ev işlerine öncelik vermeleri nedeniyle, çocukları ile birlikte oyun oynamaya yeterli vakit ayıramadıkları görülmüştür. Çocuğu 3-4 yaşlarında olan ebeveynlerin hemen her gün az da olsa çocukları ile oyun oynamaya vakit ayırmaya çalıştıkları görülmüştür.

Çocuğu 5-6 yaşlarında olan ebeveynlerin ise oyundan ziyade ders ve etkinlik yapımına daha çok önem verdikleri görülmüştür.

Özkan vd. (2016) babalarla yaptıkları çalışmada doğum sonu dönemde babaların ebeveynlik davranışlarını incelemişlerdir. Araştırmaya, Erzurum il merkezinde bulunan Kadın-Doğum Hastanesinde doğum yapan kadınların eşlerinden rastlantısal örnekleme yöntemi ile seçilen ve gönüllü olan 130 baba katılmıştır. Araştırma verilerini toplamak amacıyla, anket formu ve “Doğum Sonrası Ebeveynlik Davranışı Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekten alınan toplam puanın yüksek olması ebeveynin çocuğa karşı olumlu bir ebeveynlik davranışına sahip olduğunu göstermiştir. Araştırma sonucunda babaların, ebeveynlik davranışı puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu görülmüştür. Babaların eğitim durumları ve gebeliği isteme durumlarının puan ortalamalarını etkilediği saptanmıştır. Üniversite mezunu babaların “Doğum Sonrası Ebeveynlik Davranışı Ölçeği” puan ortalamalarının diğer eğitim derecelerine sahip olan babalardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Babaların gebeliği isteme durumları ve “Doğum Sonrası Ebeveynlik Davranışı Ölçeği” puan ortalamaları arasında da anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Gebeliği isteyen babaların “Doğum Sonrası Ebeveynlik Davranışı Ölçeği” puan ortalamalarının gebeliği istemeyen babalardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Uzun ve Baran (2015) tarafından yapılan araştırma Pianta’nın (1992) ebeveyn çocuk ilişkisini değerlendirmek amacıyla geliştirdiği, “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nin (Child Parent Relationship Scale) okul öncesi dönemde çocuğu olan Türk babalar için geçerlik güvenirliğini test etmek amacıyla yapılmıştır. Ölçeğin baba formunun Türkçe uyarlaması için ölçeğin dil geçerliği, kapsam geçerliği, yapı geçerliği ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Uyarlanan Ölçek üç boyuttan ve 23 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5’li likert tipi bir ölçek olup (1) Kesinlikle uygun değil, (5) Kesinlikle çok uygun arasında yanıtlanmaktadır. Ölçek Kilis ilinde MEB’e bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim alan 4-6 yaş aralığında çocuğu olan 150 babaya uygulanmıştır. Cronbach alpha güvenirlik katsayısı 0,71, birinci faktörün (Olumlu İlişkiler) güvenirlik katsayısı 0,76, ikinci faktörün

(Uyumsuzluk) güvenilirlik katsayısı 0,61, üçüncü faktörün (Çatışma) güvenilirlik katsayısı ise 0,62 olarak bulunmuştur. Ölçeğin, anne ve baba formlarının orijinal ölçek ile tutarlılık gösterdiği görülmüş ve Türk kültürüne uygunluğu tespit edilmiştir. Ölçeğin baba çocuk ilişkisini farklı boyutlarda değerlendirebilmesi nedeniyle baba çocuk ilişkisine yönelik araştırmalarda önemli bir ihtiyacı karşılayacağı belirtilmiştir.

Özyürek ve Tezel Şahin (2015) yaptıkları çalışmada anne çocuk ilişkileri ve baba tutumları ile okul öncesi eğitim kurumuna devam eden altı yaş çocuklarının ahlaki ve sosyal kural anlayışları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. İlişkisel tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmada çalışma grubu olarak Karabük İli Safranbolu İlçesi'ndeki 122 çocuk ve anne babası belirlenmiştir. Araştırmanın verilerini toplamak için çocuklara "Ahlaki ve Sosyal Kural Bilgisi Ölçeği", annelere "Aile Çocuk İlişkileri Ölçeği Anne Formu", babalara ise "Aile Tutum Envanteri" uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, olumlu anne çocuk ilişkisinin çocukların ahlaki ve sosyal gelişimlerini etkilediği görülmüştür. Anne çocuk ilişkisi ahlaki otorite yokluğu, ahlaki ciddiyet ve ahlaki genelleme anlayışlarını etkilemiştir. Anne çocuk ilişkileri olumlu olduğunda çocukların ahlaki davranışlarının da olumlu olduğu belirtilmiştir. Babaların ise çocukların sosyal kural anlayışlarında etkili olduğu görülmüştür. Babalar çocuklara karşı demokratik tutumlar ve sosyal normlara uygun davranışlar sergiledikçe çocukların sosyal kural bilgisi ve anlayışlarının olumlu yönde gelişim gösterdiği belirtilmiştir. Annelerin "Aile Çocuk İlişkileri Ölçeği"nin, Sıcaklık ve Sevgi alt boyut puanları ile çocukların ahlaki kural anlayışları arasında ters yönde zayıf bir ilişkinin olduğu görülürken İlgisizlik alt boyut puanları ile çocukların ahlaki kural anlayışları arasında aynı yönlü zayıf bir ilişki olduğu görülmüştür. Babalarda ise "Aile Tutum Envanteri"nin, Demokratik/Otoriter Çocuk Bakımı Tutumları ve Uyma Davranışları alt boyut puanı ile çocukların sosyal ceza puanı arasında aynı yönlü zayıf bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Türkoğlu, Çeliköz ve Uslu (2013) babalarla yaptıkları çalışmada, 3-6 yaş aralığında çocuğu olan babaların nitelikli zaman algılarına dair görüşlerini incelemişlerdir. Nitel

araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada benzeşik örnekleme yöntemiyle belirlenen 3-6 yaş arasında çocuğu olan, 30-40 yaş arasında, en fazla üç çocuğu olan, üniversite mezunu ve meslek sahibi, Konya’da yaşayan gönüllü 12 babayla çalışılmıştır. Veri toplama aracı olarak açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda babaların nitelikli zaman kavramına ilişkin genel yorumlarının ve bilgilerinin olduğu tespit edilmiştir. Babaların nitelikli zamanla ilgili ortak algıları “birlikte oyun oynamak” olarak görülmüştür. Babaların çocuklarıyla hafta sonları daha fazla vakit geçirdikleri görülmüştür. Hafta içi geçirilen zamanın bir saatten az, hafta sonu geçirilen zamanın ise iki saatten fazla olduğu belirtilmiştir. Babaların çocuklarıyla nitelikli vakit geçirmelerini engelleyen iş yoğunluğu, beden ve zihin yorgunluğu gibi unsurların olduğuna da değinilmiştir.

Arabacı ve Ömeroğlu (2013) yapmış oldukları çalışmada 48-72 aylık çocuğu olan anne babaların çocukları ile iletişimlerini ailenin sosyoekonomik düzeyi, çocuğun yaşı, cinsiyeti, doğum sırası ve anne babanın yaşı gibi değişkenler açısından incelemişlerdir. Araştırmanın örneklemini Ankara ilinde okul öncesi eğitime devam eden çocuklardan basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak seçilen 801 çocuktan oluşmuştur. Veri toplama aracı olarak “Genel Bilgi Formu”, “Sosyo Ekonomik Düzeyi Belirleyici Ölçek” ve “Anne Baba Çocuk İletişimini Değerlendirme Aracı” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ailenin sosyoekonomik düzeyine göre anne babaların çocukları ile iletişimlerinde, konuşma, dinleme, mesaj, sözsüz iletişim ve empati alt boyutlarının puanlarında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Düşük sosyoekonomik düzeye sahip anne babaların aldıkları puanların daha düşük olduğu görülmüştür. Çocuğun yaşına göre 48-60 aylık çocukların anne babalarının sözsüz iletişim alt boyutu puanlarında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Sözsüz iletişim puanlarının, 48-60 aylık çocuğa sahip babalarda daha yüksek olduğu görülmüştür. Çocuğun doğum sırasına göre anne babaların konuşma, dinleme, sözsüz iletişim ve empati alt boyutlarının puanlarında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Çok sayıda çocuğa sahip anne babaların çocuklarıyla iletişimlerinin

az sayıda çocuğa sahip olanlardan daha zayıf olduğu ve iletişimin çoğunlukla ilk çocukla kurulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Annenin yaşına göre mesaj alt boyutu puanlarında anlamlı bir farklılığın olduğu görülürken, babaların yaşına göre konuşma ve mesaj alt boyutu puanlarında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Genç yaştaki anne ve babaların daha düşük puan ortalamasına sahip olduğu görülmüştür. Çocuğun cinsiyetine göre ise anlamlı düzeyde farklılık bulunmamıştır.

Saygı ve Uyanık Balat (2013) anasınıfına devam eden çocuğu olan annelerle yaptıkları çalışmada annelerle çocukları arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. İlişkisel tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmada küme örnekleme yöntemiyle seçilen ve çocukları Anadolu yakasında yer alan Kadıköy, Ataşehir ve Maltepe İlçelerindeki anasınıflarına devam eden 239 anne örnekleme oluşturmuştur. Araştırmacı verileri “Kişisel Bilgi Formu” ve “Ebeveyn Çocuk İlişkisi Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma sonucunda 25-30 yaş arasındaki annelerin çocuklarıyla daha çok çatışma içinde oldukları görülmüştür. İlköğretim mezunu annelerin çocuklarıyla daha fazla çatışma yaşadıkları tespit edilmiştir. Çalışmayan annelerin çocuklarıyla daha fazla vakit geçirdikleri için ilişkilerinin olumlu olduğu görülmüştür.

Ünüvar ve Senemoğlu (2010) yaptıkları çalışmada babaların, 3-6 yaş grubundaki çocukları ile geçirdikleri zamanın niteliğini geliştirmeyi amaçlamışlardır. Araştırmacının çalışma grubunu Konya İlinde 16’sı deney grubu ve 14’ü kontrol grubu olmak üzere toplam 30 gönüllü baba oluşturmuştur. Araştırma verilerini elde etmek için “Zamanın Niteliğini Belirleme Anketi” ve “Empatik Eğilim Ölçeği” uygulanmıştır. Ayrıca araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen “Baba Eğitimi Programı” kullanılmıştır. “Baba Eğitimi Programı” araştırmacı tarafından hedeflere göre belirlenen içerikte; duyguları tanıma ve kontrol etme, iletişim, empati, ana baba tutumları, çocukların; bilişsel, sosyal, duygusal, aitlik ve merakını giderme gibi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik etkinliklere yer verecek şekilde düzenlenmiştir. Program hafta sonlarında ikişer saatlik oturumlar halinde 10 oturumda verilmiştir. Araştırma sonucunda deney grubunda yer alan babaların “Zamanın

Niteliğini Belirleme Anketi” ön test ve son test puanları arasında son test lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu durum uygulanan eğitim programının babaların çocukları ile geçirdikleri zamanın niteliğini geliştirmede ve empatik eğilim düzeylerinde etkili olduğunu göstermiştir. Programa katılan babaların çocukları ile geçirdikleri zamanın niteliği ve empatik eğilim düzeyleri programa katılmayan babalara oranla anlamlı düzeyde artmıştır.

Akgün ve Yeşilyaprak (2010) karşılıklı ilişkiye yönelik davranışların tanımlandığı bir ölçek ihtiyacı ile “Çocuk Anababa İlişki Ölçeği”nin (Child Parent Relationship Scale, Pianta, 1992) uyarlama çalışmasını yapmışlardır. Ankara ilinde MEB’e bağlı resmi ve özel okullarda öğrenim gören 4-6 yaş grubu çocuğu olan 234 anneye ölçek uygulanmıştır. Ölçeğin orijinali üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek, Çatışma alt boyutu 14 madde, Bağlanma alt boyutu 6 madde ve Olumlu İlişki alt boyutu 10 madde olmak üzere toplam 30 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 5’li Likert tipinde olup (1) Kesinlikle uygun değil, (5) Kesinlikle çok uygun arasında yanıtlanmaktadır. Ölçekte olumlu ve olumsuz ifadeler yer almıştır ve olumsuz ifadeler tersine çevrilerek puanlanmıştır. Verilerin analizinde faktör analizi, Cronbach alfa ve basit doğrusal korelasyon teknikleri kullanılmıştır. Ölçeğin test tekrar test güvenirlik katsayısı Çatışma boyutu alt ölçeği için 0,98, Olumlu ilişki boyutu alt ölçeği için 0,96, toplam puan için 0,96 bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlık katsayıları (Cronbach alfa) Çatışma boyutu alt ölçeği için 0,85, Olumlu ilişki boyutu alt ölçeği için 0,73 ve toplam puan için 0,73 olarak bulunmuştur. Bulunan değerlerin ölçeğin güvenirliği için yeterli olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre, anne baba çocuk ilişkisini ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir aracın alana katkı sağladığı belirtilmiştir.

Eminoğlu (2007) çalışmasında 4-5 yaş çocuklarının sosyal davranışları ile ebeveyn davranışları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmanın örneklemi Ankara’nın merkez ilçelerinde bulunan özel okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 4-5 yaş grubu çocukların ebeveynleri ve öğretmenlerinden basit rastgele örneklem yöntemi kullanılarak seçilen 13 özel okulöncesi eğitim kurumundan 101 çocuğun ebeveyni ve dört yaş grubundan 7, dört-beş yaş grubundan 13, toplam 20 öğretmenden oluşmuştur. Araştırma

verileri “Kişisel Bilgi Formu”, çocuklara öğretmenler tarafından uygulanan “Davranış Derecelendirme Ölçeği” ve araştırmacı tarafından ebeveynlere uygulanan “Ebeveyn Kendi Davranışını Değerlendirme Ölçeği” ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda çocukların “Davranış Derecelendirme Ölçeği”nden aldıkları puanlara bakıldığında yaşlarına, cinsiyetlerine ve kardeş sayılarına göre anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Ancak okul öncesi kuruma devam sürelerine göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Annelerin davranışlarıyla ilgili “Ebeveyn Kendi Davranışını Değerlendirme Ölçeği”nin puanlarına bakıldığında annenin yaşına göre ayrıcalıklardan yoksunlaştırma boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ve eğitim durumuna göre ilgi ve şefkat gösterme ve ayrıcalıklardan yoksunlaştırma boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Babaların davranışlarıyla ilgili ise “Ebeveyn Kendi Davranışını Değerlendirme Ölçeği”nin puanlarına bakıldığında babanın yaşına göre amaçlara ulaşmada yardımcı olma, tutarlı disiplin ve başarı için baskı boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ve eğitim durumuna göre koruyuculuk boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Çocukların sosyal davranışları ile ebeveyn davranışları arasındaki ilişkiye bakıldığında ise; annelerin “Ebeveyn Kendi Davranışını Değerlendirme Ölçeği”ne ait fiziksel cezalandırma boyutu ile çocukların “Davranış Derecelendirme Ölçeği”ne ait sosyal ilişkiler boyutu puanları arasında, anlamlı doğrusal bir ilişki olduğu bulunmuştur. Annelerin “Ebeveyn Kendi Davranışını Değerlendirme Ölçeği”ne ait duygusal cezalandırma boyutu ile çocukların “Davranış Derecelendirme Ölçeği”ne ait sosyal ilişkiler boyutu puanları arasında, anlamlı doğrusal bir ilişki olduğu saptanmıştır. Babaların “Ebeveyn Kendi Davranışını Değerlendirme Ölçeği”ne ait ilgi ve şefkat gösterme boyutu ile çocukların “Davranış Derecelendirme Ölçeği”ne ait işbirliği boyutu puanları arasında ters yönlü bir ilişki saptanmıştır. Babaların “Ebeveyn Kendi Davranışını Değerlendirme Ölçeği”ne ait standartların belirginliği boyutu ile çocukların “Davranış Derecelendirme Ölçeği”ne ait sosyal ilişkiler boyutu puanları arasında aynı yönlü doğrusal bir ilişki olduğu bulunmuştur.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 3-6 yaş çocuğu olan babaların babalık rolü algıları ile çocuklarıyla olan ilişkilerini incelemektir. Araştırma ilişkisel tarama modelinde desenlenmiştir. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha fazla değişken arasındaki ilişkinin varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlar (Karasar, 1998). Araştırmacının herhangi bir müdahalesi olmadan değişkenler arasında tutarlı bir değişim olup olmadığını belirleyen, çalışma evrenindeki bireylerden ölçme aracı kullanılarak verilerin toplanmasına dayanan bir araştırma modelidir (Balcı, 2007).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Gaziantep ili Şehitkâmil ve Şahinbey merkez ilçelerinde bulunan MEB’e bağlı resmi ve özel toplam 299 okul öncesi kurumunda eğitime devam eden 32.433 çocuğun babaları oluşturmaktadır. Araştırmanın evrenindeki tüm babalara ulaşmak süre ve ekonomik açıdan zor olduğundan “küme örnekleme” tekniği kullanılarak örneklem oluşturulmuştur. Bu örneklem tekniğinde evren benzer özellikleri olan kümelere ayrılır, her küme bir örnekleme birimi olarak tanımlanır. Örneklem birimlerinden evreni temsil edecek şekilde örneklem seçilir (Çömlekçi, 2001,

s.90). Bu amaçla Gaziantep ili Şehitkâmil ve Şahinbey merkez ilçelerindeki toplam 299 okul öncesi kurumun listesi çıkarılarak bu listeden yansız olarak 11'i alt sosyoekonomik düzey, 11'i orta sosyoekonomik düzey ve 11'i üst sosyoekonomik düzeydeki yerleşim yerlerinde bulunan 33 okul belirlenmiştir. Farklı sosyoekonomik düzeylerdeki bölgelerden okulların seçilmesinde amaç evreni oluşturan kümelerin örnekleme girme şansını eşitlemektir. Örnekleme alınan 33 okuldan yaklaşık olarak 1000 babaya ulaşılması hedeflenmiştir.

Araştırmaya katılan babalardan baba öğrenim düzeyi, anne öğrenim düzeyi, baba yaş, anne yaş, baba mesleği, anne mesleği, aylık gelir, algılanan sosyoekonomik düzey, evlilik yılı, ilk baba olma yaşı, aile yapısı, çocuk sayısı, çocuğun yaşı ve çocuğun cinsiyeti değişkenlerine ilişkin veriler toplanmıştır. Araştırmaya katılan 1015 babanın demografik özelliklerinin yüzde ve frekans dağılımları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1

Çalışmaya Katılanların Demografik Özelliklerinin Yüzde ve Frekans Dağılımları

Değişkenler	Kategoriler	Frekans(n)	Yüzde(%)
Baba Öğrenim Düzeyi	1.Okur-Yazar Değil	3	0,29
	2.Okur-Yazar	8	0,78
	3.İlkokul Mezunu	196	19,31
	4.Ortaokul Mezunu	214	21,08
	5.Lise Mezunu	306	30,14
	6.Üniversite Mezunu	249	24,53
	7.Yüksek Lisans-Doktora	39	3,84
Anne Öğrenim Düzeyi	1.Okur-Yazar Değil	10	0,98
	2.Okur-Yazar	24	2,36
	3.İlkokul Mezunu	257	25,32
	4.Ortaokul Mezunu	273	26,89
	5.Lise Mezunu	246	24,23
	6.Üniversite Mezunu	196	19,31
	7.Yüksek Lisans-Doktora	9	0,88
Baba Yaşı	1.21-25	9,00	0,89
	2.26-30	153,00	15,07
	3.31-35	341,00	33,60
	4.36-40	295,00	29,06
	5.41-45	154,00	15,17
	6.46 ve üzeri	63,00	6,21
Anne Yaşı	1.21-25	143,00	14,09
	2.26-30	306,00	30,15
	3.31-35	314,00	30,94
	4.36-40	193,00	19,01
	5.41-45	46,00	4,53
	6.46 ve üzeri	13,00	1,28

Değişkenler	Kategoriler	Frekans(n)	Yüzde(%)
Baba Meslek Durumu	1.Çalışmıyor	40	3,94
	2.İşçi	157	15,46
	3.Memur	155	15,27
	4.Özel Sektör	356	35,07
	5.Serbest Meslek	296	29,16
	6.Diğer	11	1,08
Anne Meslek Durumu	1.Çalışmıyor	844	83,15
	2.İşçi	7	0,68
	3.Memur	94	9,26
	4.Özel Sektör	55	5,41
	5.Serbest Meslek	14	1,37
	6.Diğer	1	0,09
Algılanan Sosyoekonomik Düzey	Alt	227	22,36
	Orta	767	75,56
	Üst	21	2,06
Gelir	1.0-1000	19,00	1,87
	2.1001-3000	669,00	65,91
	3.3001-5000	190,00	18,72
	4.5001-7000	63,00	6,21
	5.7001-9000	36,00	3,55
	6.9001 ve üzeri	38,00	3,74
Evlilik Süresi	1.1-5 Yıl	64	6,30
	2.6-10 Yıl	547	53,89
	3.11-15 Yıl	239	23,54
	4.16-20 Yıl	109	10,73
	5.21 ve üzeri	56	5,51
İlk Baba Olma Yaşı	1.0-20	23,00	2,27
	2.21-25	373,00	36,75
	3.26-30	476,00	46,90
	4.31-35	113,00	11,13
	5.36-40	28,00	2,76
	6.41-45	2,00	0,20
Aile Yapısı	1.Anne,Baba ve Çocuk(lar)	768	75,66
	2.Anne ve Çocuk(lar)	15	1,47
	3.Baba ve Çocuk(lar)	9	0,88
	4.Anne,Baba,Çocuk(lar) ve Büyükanne-Dede	131	12,90
	5.Anne,Baba,Çocuk(lar) ve Büyükanne-Dede ve Akraba	90	8,86
	6.Diğer (Baba çocuk babaanne dede – babaanne çocuk dede)	2	0,19
Çocuk Sayısı	1	91	8,96
	2	462	45,51
	3	293	28,86
	4	166	16,35
	5	3	0,29
Çocuk Yaşı	3	7	0,68
	4	229	22,56
	5	717	70,64
	6	57	5,61
Çocuk Cinsiyeti	Kız	481	47,39
	Erkek	534	52,61

Araştırmaya katılan babaların öğrenim düzeylerine ait frekans ve yüzdelere bakıldığında babaların büyük çoğunluğunun (%75,75) ortaokul, lise ve üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Babaların verdikleri cevaplara göre çocukların annelerinin öğrenim düzeylerine ait frekans ve yüzdelere bakıldığında çoğunluğun (76,44) ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan babaların yaşlarına ait frekans ve yüzdelere bakıldığında büyük çoğunluğunun (%33,60'ının) 31-35 yaş aralığında ve (%29,06'sının) 36-40 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Babaların verdikleri bilgilere göre annelerin yaşlarına ait frekans ve yüzdelere bakıldığında ise büyük çoğunluğunun (%30,94'ünün) 31-35 yaş aralığında ve (%30,15'inin) 26-30 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Babaların mesleklerine ait frekans ve yüzdelere bakıldığında ise %3.94'ünün çalışmadığı görülürken %15,46'sının işçi, % 15,27'sinin memur, %35,07'sinin özel sektör çalışanı, %29,16'sının serbest meslek sahibi olduğu ve %1,08'inin diğer (emekli, vatman vb.) mesleklere sahip oldukları görülmektedir. Annelerin mesleklerine ait frekans ve yüzdelere bakıldığında ise %83,15'inin çalışmadığı görülürken, çalışan annelerin çoğunluğunun (% 9,26'sının) memur oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan babaların algıladıkları sosyoekonomik düzeyle ilgili verilere bakıldığında %75,56'sının kendisini orta sosyoekonomik düzeyde algıladığı görülmektedir. Babaların %22,36'sı kendisini alt sosyoekonomik düzeyde algılarken, %2,06'sının kendisini üst sosyoekonomik düzeyde algıladığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan babaların verdikleri bilgiler ışığında aylık ortalama gelirlerine bakıldığında büyük çoğunluğunun (%65,91) 1001-3000 TL arasında ve (%18,72) 3001-5000 TL arasında gelirlerinin olduğu görülmektedir.

Araştırmadaki eşlerin evlilik yıllarına bakıldığında yarısından fazlasının (%53,89) 6-10 yıllık evli olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan babaların ilk baba olma yaşlarına bakıldığında çoğunluğun (%46,90'ının) 26-30 yaş aralığında ve (%36,75'inin) 21-25 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan babaların bulundukları aile yapısına bakıldığında %75,66 oranında anne baba çocuklardan oluşan çekirdek aile yapısına sahip oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan babaların sahip oldukları çocuk sayılarına bakıldığında %8,96'sının tek çocuğu olduğu, %45,51'inin iki çocuğu olduğu, %28,86'sının üç çocuğu olduğu, %16,35'inin dört çocuğu olduğu, %0,29'unun dörtten fazla çocuğu olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan babaların sahip oldukları okul öncesine devam eden çocukların yaşlarına bakıldığında %0,68'inin üç yaşında olduğu, %22,56'sının dört yaşında olduğu, %70,64 ünün beş yaşında olduğu, %5,61'inin altı yaşında olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan babaların sahip oldukları okul öncesine devam eden çocukların cinsiyetlerine bakıldığında %52,61'inin erkek, % 47,39'unun kız olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri “Kişisel Bilgi Formu”, “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Baba Formu” aracılığıyla toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” araştırmaya katılan babaların ve okul öncesi kuruma devam eden çocuklarının demografik özelliklerini elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Form 14 sorudan oluşmaktadır. Bu formla anne ve baba öğrenim düzeyi, anne ve baba yaşı, anne ve baba mesleği, aylık gelir, algılanan sosyoekonomik düzey, evlilik yılı, ilk baba olma yaşı, aile yapısı, çocuk sayısı, çocuk yaşı ve çocuk cinsiyeti bilgilerine ulaşılmak istenmiştir.

Babalık Rolü Algı Ölçeği

Ölçek Kuzucu tarafından 1999 yılında geliştirilmiştir. Bireysel veya grup halinde uygulanabilen ölçekte babalık algısını ölçen 14 olumlu (1, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 17,

18, 19, 21) ve 11 olumsuz (2, 4, 8, 11, 12, 16, 20, 22, 23, 24, 25) toplam 25 madde bulunmaktadır. “Babalık Rolü Algı Ölçeği” (1) Hiç uygun değil, (2) Pek uygun değil, (3) Kararsızım, (4) Kısmen uygun, (5) Tamamen uygun şeklinde 5’li likert tipindedir. Olumlu maddeler 1’den 5’e doğru, olumsuz maddeler ise 5’ten 1’e doğru puanlanmaktadır. Ölçeğin dördüncü maddesinin yapılan faktör analizi sonucunda hem “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algılar” hem de “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algılar” boyutunda yer aldığı saptanmıştır. İfade olarak olumsuz olduğundan tersine puanlama yapılmıştır. Ancak olumlu algılar boyutundaki değerin daha yüksek olmasından dolayı “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algılar” boyutunda değerlendirmeye alınmıştır. Ölçekten alınabilecek toplam puan en yüksek 125 ve en düşük 25’tir. Ölçekten yüksek puan alınması, babaların babalık rolü algısının olumlu olduğunu göstermektedir. Mevcut çalışma kapsamında ölçeğin Kuruçırak (2010) tarafından faktör analizi yapılan ve üç alt boyutu olan versiyonu kullanılmıştır. Kullanılan ölçekte yer alan boyutlar;

(1) Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algılar boyutu 12 madde (1, 3, 4, 5, 6, 7, 14, 15,17, 18, 19, 21),

(2) Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algılar boyutu 10 madde (2, 8, 11, 12, 16, 20, 22, 23, 24, 25),

(3) Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algılar boyutu 3 madde (9, 10, 13) şeklindedir.

Kuruçırak (2010) tarafından faktör analizi yapılan ölçeğin Cronbach alpha katsayısı ölçek geneli için 0,90, babalık rolüne ilişkin olumlu algılar boyutu için 0,84, babalık rolüne ilişkin olumsuz algılar boyutu için 0,85 ve çocuk cinselliğinde babalık rolüne ilişkin algılar boyutu için 0,78 olarak tespit edilmiştir.

“Babalık Rolü Algı Ölçeği”nin bu çalışmanın örnekleminde elde edilen veriler çerçevesinde güvenilirliğini belirlemek için Cronbach alpha katsayısına bakılmıştır. Cronbach alpha güvenirlik katsayısı ölçek geneli için 0,79, Babalık Rolüne İlişkin Olumlu

Algılar boyutu için 0,81, Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algılar boyutu için 0,72 ve Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algılar boyutu için 0,66 olarak tespit edilmiştir.

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Baba Formu (Child Parent Relationship Scale)

Ölçek Pianta tarafından 1992 yılında anne baba çocuk ilişkisini ölçmek amacı ile geliştirilmiş, üç alt boyut ve toplam 30 maddeden oluşmaktadır. Uzun ve Baran (2015) tarafından ölçeğin baba formunun Türkçe uyarlaması yapılmıştır. Ölçeğin, anne ve baba formlarının orijinal ölçek ile tutarlılık gösterdiği görülmüş ve Türk kültürüne uygunluğu tespit edilmiştir. Uyarlama çalışması kapsamında ölçeğin üç alt boyuttan ve 23 maddeden oluştuğu saptanmıştır. Ölçekte yer alan boyutlar;

(1) Olumlu İlişkiler boyutu 10 madde (1, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 16, 22, 23),

(2) Uyumsuzluk boyutu 7 madde (3, 7, 13, 14, 15, 19, 21),

(3) Çatışma boyutu 6 madde (2, 4, 11, 17, 18, 20) şeklindedir.

Ölçekteki maddeler 5’li likert tipindedir: (1) Tamamıyla uygun değil, (2) Pek uygun değil, (3) Kararsızım, (4) Oldukça uygun, (5) Tamamıyla uygun arasında yanıtlanmaktadır. Ölçekte olumlu ve olumsuz ifadeler yer almaktadır ve olumlu ifadeler tersine çevrilerek puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek toplam puan en yüksek 115 ve en düşük 23’tür. Ölçekten alınan yüksek puan olumsuz ilişkiyi, düşük puan olumlu ilişkiyi göstermektedir. Yapılan güvenirlik çalışmaları sonucunda ölçeğin Cronbach alpha güvenirlik katsayısı ölçek geneli için 0,71, Olumlu İlişkiler boyutu için 0,76, Uyumsuzluk boyutu için 0,61, Çatışma boyutu için ise 0,62 olarak tespit edilmiştir.

“Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nin bu çalışmanın örnekleminde elde edilen veriler çerçevesinde güvenirliğini belirlemek için Cronbach alpha katsayısına bakılmıştır. Ölçeğin

Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı ölçek geneli için 0,70, Olumlu İlişkiler boyutu için 0,77, Uyumsuzluk boyutu için 0,56, Çatışma boyutu için ise 0,54 olduğu tespit edilmiştir.

Veri Toplama İşlemi

Araştırma için gerekli izinler alındıktan sonra 2018-2019 eğitim-öğretim yılının güz döneminde belirlenen tarihlerde alt sosyoekonomik düzeyde 11, orta sosyoekonomik düzeyde 11 ve üst sosyoekonomik düzeyde 11 olmak üzere 33 okula gidilmiştir. Alt sosyoekonomik düzeyde gidilen 11 okula toplam 590; orta sosyoekonomik düzeyde gidilen 11 okula toplam 600; üst sosyoekonomik düzeyde gidilen 11 okula toplam 610 olmak üzere 33 okulda öğretmenler aracılığı ile toplam 1800 babaya ölçekler dağıtılmıştır. Babalara ölçekleri doldurmaları için 10 gün süre verilmiştir. Yine belirlenen tarihlerde tekrar okullara gidilerek öğretmenlerden babaların doldurdukları ölçekler teslim alınmıştır. Alt sosyoekonomik düzeyde 321, orta sosyoekonomik düzeyde 347, üst sosyoekonomik düzeyde ise 347 tane geçerli geri dönüş yapılmıştır. 1800 babadan toplam 1000 babaya ulaşılması planlanmış ve 1015 babadan geçerli veri toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve tabloların oluşturulması amacıyla analizler IBM-SPSS-21 programında yapılmıştır.

Araştırmanın verilerinin analizlerinde nicel değişkenler ortalama ve standart sapma değerleri ile sunulmuştur. Nitel değişkenler ise frekans ve yüzde değerleri ile sunulmuştur. Nicel değişkenlerin karşılaştırılmasında ilk olarak parametrik test koşullarının sağlanıp sağlanmadığı (normal dağılım gösterip göstermediği) Kolmogorov-Smirnov testi ile araştırılmıştır. Normallik varsayımının test edilmesi için incelenen çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeğinin Normallik Varsayımları

Ölçekler	Alt Boyutlar	Çarpıklık	Basıklık
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği	Olumlu İlişkiler	1.206	2.876
	Uyumsuzluk	0.445	0.082
	Çatışma	0.449	-0.063
	Toplam	0.601	0.426
Babalık Rolü Algı Ölçeği	Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	-1.980	6.787
	Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	-0.137	-0.408
	Çocuk Cinselliğine Babalık Rolüne İlişkin Algı	-0.619	-0.306
	Toplam	-0.523	1.033

Tablo 2 incelendiğinde çarpıklık ve basıklık değerlerinin “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nin “Olumlu İlişkiler” alt boyutu ile “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nin “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutunda +1 ile -1 arasında olmamasından dolayı normallik varsayımını sağlamadığı görülmektedir. Parametrik test koşullarının sağlanmadığı durumlarda iki grubun karşılaştırılması için Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Üç ve daha fazla grubun karşılaştırılması için ise Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Kruskal-Wallis H testi kullanılarak yapılan analiz sonrasında değişkenler arasında çıkan farklara Mann-Whitney U testi ile bakılmıştır. “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ile “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nin tanımlayıcı istatistikleri verilmiştir. Bu ölçeklerin Cronbach alfa değerleri incelenmiştir. Ayrıca iki ölçek arasında korelasyon analizi yapılmıştır. Ölçeklere ilişkin alt boyut puanları arasındaki korelasyonlar Sperman Korelasyon Analizi ile incelenmiştir. İstatistiksel analizlerde önemlilik seviyesi olarak $p < 0,05$ değeri kabul edilmiştir.

BÖLÜM V

BULGULAR

Bu bölümde, okul öncesi eğitim kuruma giden 3-6 yaş çocuğu olan babaların babalık rolü algıları ile baba çocuk ilişkilerinin incelenmesi amacıyla yapılan araştırmanın bulgularına yer verilmiştir. Bulgular, araştırma soruları kapsamında sunulmuştur.

Babalık Rolü Algısına İlişkin Bulgular

Araştırmada babalara “Babalık Rolü Algı Ölçeği” uygulanmış ve ölçek toplam puanı ile alt boyutlarından alınan puanların demografik değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden ve alt boyutlarından aldıkları puanların tanımlayıcı istatistikleri Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Tanımlayıcı İstatistikleri

Ölçekler	N	Alınabilecek Minimum ve Maksimum	Alınan Minimum ve Maksimum	Ortalama	Mod	Medyan	Standart Sapma	Çarpıklık
Babalık Rolü Algı Ölçeği	Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	12-60	16-60	53,909	59,00	55,00	5,751	-1.980
	Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	10-50	10-50	31,852	31,00	32,00	7,324	-0.137
	Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	3-15	3-15	11,603	15,00	12,00	2,743	-0.619
	Toplam	25-125	36-123	97,365	97,00	98,00	11,504	-0.523

Tablo 3’de çalışmaya katılan babaların babalık algılarına yönelik bulgular sunulmuştur. “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nin “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutuna ilişkin alınan minimum puanın 16 ve maksimum puanın 60 olduğu görülmektedir. “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutuna ilişkin babaların babalık rolü algı puanlarının $\bar{X}$ =53,909 (s=5,751) ortalama düzeye sahip olduğu bu değerın çarpıklık değeri incelendiğinde -1,980 ile “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutuna ilişkin puanlarının ortalamanın üstünde bir yığılma gösterdiği görülmektedir.

“Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutuna ilişkin alınan minimum puanın 10 ve maksimum puanın 50 olduğu görülmektedir. “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutuna ilişkin babalık rolü algı puanlarının $\bar{X}$ =31,852 (s=7,324) ortalama düzeye sahip olduğu bu değerin çarpıklık değeri incelendiğinde -0,137 ile “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutuna ilişkin puanlarının ortalama civarında bir yığılma gösterdiği görülmektedir.

“Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutuna ilişkin alınan minimum puanın 3 ve maksimum puanın 15 olduğu görülmektedir. “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutuna ilişkin babalık rolü algı puanlarının $\bar{X} = 11,603$ ($s=2,743$) ortalama düzeye sahip olduğu bu değerin çarpıklık değeri incelendiğinde -0,619 ile “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutuna ilişkin puanlarının ortalamanın üstünde bir yığılma gösterdiği görülmektedir.

“Babalık Rolü Algı Ölçeği”nin geneline ilişkin alınan minimum puanın 36 ve maksimum puanın 123 olduğu görülmektedir. Ölçek geneline ilişkin babalık rolü algı puanlarının $\bar{X} = 97,365$ ($s=11,504$) ortalama düzeye sahip olduğu bu değerin çarpıklık değeri incelendiğinde -0,523 ile “Babalık Rolü Algı Ölçeği” puanlarının ortalamanın üstünde bir yığılma gösterdiği görülmektedir. “Babalık Rolü Algı Ölçeği” alt boyutlarına ve geneline ilişkin alınan puanlar incelendiğinde çalışma grubundaki babaların babalık rolü algılarının olumlu olduğu söylenebilir.

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların baba öğrenim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4

Baba Öğrenim Düzeyine Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	Baba Öğrenim Düzeyi	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	1.Okur-Yazar Değil	45,67	8,33	11,914	0,064	
	2.Okur-Yazar	53,75	5,01			
	3.İlkokul Mezunu	53,79	5,87			
	4.Ortaokul Mezunu	52,84	6,98			
	5.Lise Mezunu	53,97	5,59			
	6.Üniversite Mezunu	54,84	4,59			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	54,64	4,33			
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	1.Okur-Yazar Değil	22,67	6,43	135,526	0,000*	7,6,5-1
	2.Okur-Yazar	28,50	5,48			
	3.İlkokul Mezunu	28,95	7,05			2,5-6,7
	4.Ortaokul Mezunu	29,93	6,92			
	5.Lise Mezunu	31,45	6,89			3,4-5,6,7
	6.Üniversite Mezunu	35,73	6,67			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	36,77	5,48			
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	1.Okur-Yazar Değil	10,67	4,51	35,672	0,000*	2-6,7
	2.Okur-Yazar	10,25	2,19			
	3.İlkokul Mezunu	11,30	2,80			6-3,5
	4.Ortaokul Mezunu	10,94	3,06			
	5.Lise Mezunu	11,57	2,74			7,6,5-4
	6.Üniversite Mezunu	12,42	2,22			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	12,21	2,32			
Babalık Rolü Algı Ölçeği Toplam Puan	1.Okur-Yazar Değil	79,00	12,29	118,910	0,000*	2,4-7
	2.Okur-Yazar	92,50	10,09			
	3.İlkokul Mezunu	94,04	10,26			
	4.Ortaokul Mezunu	93,71	11,97			3-4,5,6,7
	5.Lise Mezunu	96,99	11,12			
	6.Üniversite Mezunu	102,99	10,14			5-6,7
	7.Yüksek Lisans-Doktora	103,62	9,23			

*p<0,05

Tablo 4’te babaların öğrenim düzeylerine göre “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” ile “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutlarından aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılık babaların “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutunda okuryazar olmayan babaların aldığı puan ile lise, üniversite ve yüksek lisans-doktora mezunu babaların aldıkları puanlar arasında görülmektedir. Okuryazar olmayan babaların “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutunda daha düşük puan aldıkları ve babalık konusunda olumsuz algılara sahip oldukları görülmektedir. Okuryazar ve lise mezunu olan babaların aldıkları puanların üniversite ve yüksek lisans-doktora mezunu babalardan düşük olduğu yani babalık konusunda olumsuz algıya sahip oldukları görülmektedir. İlkokul ve ortaokul

mezunu babaların lise ve üstü öğrenim düzeyindeki babalardan daha düşük puan aldıkları ve babalık konusunda daha olumsuz algıya sahip oldukları görülmektedir. “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutunda okuryazar olan babaların aldıkları puan ile üniversite ve yüksek lisans-doktora mezunu babaların aldıkları puan arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmekte, bu farklılık üniversite ve yüksek lisans-doktora mezunu babaların puanlarının daha yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Üniversite mezunu babaların aldıkları puanların ilkökul ve lise mezunu babaların puanlarından daha yüksek olduğu yani çocuk cinselliğinde babalık rolü algılarının daha olumlu olduğu görülmektedir. Ortaokul mezunu babaların çocuk cinselliğindeki babalık rolü algılarının lise, üniversite ve yüksek lisans-doktora mezunu olan babalara göre daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Babaların öğrenim düzeyleri ile “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları toplam puanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığın okuryazar ve ortaokul mezunu olan babaların ölçekten aldıkları puan ile yüksek lisans-doktora mezunu babaların aldıkları puan arasında olduğu görülmektedir. Okuryazar ve ortaokul mezunu olan babaların ölçekten aldıkları puan ortalamalarının yüksek lisans-doktora mezunu babalara göre daha düşük olduğu görülmektedir. İlkokul mezunu olan babaların ölçekten aldıkları puan ile daha üst öğrenim düzeyindeki babaların aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve ilkökul mezunu olan babaların ölçekten aldığı ortalama puanın sonraki eğitim kademelerinden mezun olan babalardan daha düşük olduğu görülmektedir. Lise mezunu olan babaların aldıkları puan ile üniversite ve yüksek lisans-doktora mezunu babaların aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu, lise mezunu olan babaların aldıkları puanın üniversite ve yüksek lisans-doktora mezunu babalardan daha düşük olduğu görülmektedir.

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların anne öğrenim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5

Anne Öğrenim Düzeyine Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	Anne Öğrenim Düzeyi	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	1.Okur-Yazar Değil	53,90	5,74	20,499	0,002*	6,5,4-2
	2.Okur-Yazar	50,29	9,22			
	3.İlkokul Mezunu	53,06	6,55			
	4.Ortaokul Mezunu	53,54	5,92			6,5-3
	5.Lise Mezunu	54,64	4,89			6-4
	6.Üniversite Mezunu	55,04	4,33			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	54,33	6,67			
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	1.Okur-Yazar Değil	25,30	7,21	147,147	0,000*	1,3-4,5,6,7
	2.Okur-Yazar	29,17	6,52			
	3.İlkokul Mezunu	29,01	6,77			
	4.Ortaokul Mezunu	30,50	6,67			2,4-5,6,7
	5.Lise Mezunu	33,13	7,31			5-6,7
	6.Üniversite Mezunu	36,20	6,42			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	38,78	5,95			
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	1.Okur-Yazar Değil	11,80	2,66	39,009	0,000*	6,5-2,3,4
	2.Okur-Yazar	10,38	2,99			
	3.İlkokul Mezunu	10,89	2,95			
	4.Ortaokul Mezunu	11,45	2,69			4-3
	5.Lise Mezunu	12,19	2,38			
	6.Üniversite Mezunu	12,14	2,68			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	12,00	2,55			
Babalık Rolü Algı Ölçeği Toplam Puan	1.Okur-Yazar Değil	91,00	8,83	128,861	0,000*	1-5,6,7
	2.Okur-Yazar	89,83	12,91			
	3.İlkokul Mezunu	92,97	11,14			
	4.Ortaokul Mezunu	95,49	11,00			3-5,6,7
	5.Lise Mezunu	99,95	10,37			4,5-6,7
	6.Üniversite Mezunu	103,38	10,21			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	105,11	13,14			

*p<0,05

Tablo 5’te anne öğrenim düzeylerine göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılık babaların “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutunda annenin ortaokul, lise ve üniversite mezunu olduğu durumlarda alınan puan ile annenin okuryazar olduğu durumda alınan puan arasında görülmektedir. Okuryazar olan annelere sahip çocukların babalarının daha düşük puan aldıkları görülmektedir. Annelerin ilkokul mezunu olduğu durumlarda lise ve üniversite mezunu olma durumuna göre babaların daha düşük puan aldıkları görülmektedir. Annelerin ortaokul mezunu olması durumunda üniversite mezunu olmasına göre babaların daha düşük puan aldıkları görülmektedir. Annelerin öğrenim düzeyi arttıkça alınan puanların arttığı yani babaların babalık konusunda olumlu algılara sahip oldukları

görülmektedir. “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutunda annenin okuryazar olmayan ve ilkokul mezunu olan durumlarda alınan puanlar ile annenin ortaokul, lise, üniversite ve yüksek lisans-doktora mezunu olduğu durumlarda alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Annenin okuryazar olmayan ve ilkokul mezunu olduğu durumlarda daha düşük puan alındığı ve babaların babalık algısının olumsuz olduğu görülmektedir. Annenin okuryazar ve ortaokul mezunu olduğu durumlarda babaların aldıkları puanların lise, üniversite ve yüksek lisans- doktora mezunu olanlara göre daha düşük olduğu ve daha olumsuz algıya sahip oldukları görülmektedir. Yine annelerin lise mezunu olması durumunda alınan puanın üniversite ve yüksek lisans-doktora mezunu olduğunda alınan puandan düşük olduğu ve babaların daha olumsuz algıya sahip oldukları görülmektedir. Annelerin öğrenim düzeyi azaldıkça babaların daha düşük puan aldıkları yani babalık konusunda olumsuz algılara sahip oldukları görülmektedir. “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutunda annenin lise ve üniversite mezunu olduğu durumda alınan puan ile annenin okuryazar, ilkokul ve ortaokul mezunu olduğu durumda alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Annenin lise ve üniversite mezunu olduğu durumda babaların bu boyuttaki puanlarının daha yüksek olduğunu ve babaların çocuk cinselliğinde babalık rolü algılarının olumlu olduğu görülmektedir. Annenin ortaokul mezunu olduğu durumda babaların puanlarının ilkokul mezunu olduğu durumdaki puanlarına göre daha yüksek olduğu ve babaların çocuk cinselliğinde babalık rolü algısının olumlu olduğu görülmektedir.

Annelerin öğrenim düzeyleri ile “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları toplam puanlar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığın okuryazar olmayan ve ilkokul mezunu olan eşlere sahip babaların ölçekten aldıkları puanlar ile lise, üniversite ve yüksek lisans-doktora mezunu olan eşlere sahip babaların ölçekten aldıkları puanlar arasında olduğu görülmektedir. Annelerin öğrenim düzeyi arttıkça ölçekten alınan toplam puan ortalamasının genel olarak arttığı ve babaların babalık rolü algılarının daha olumlu olduğu görülmektedir.

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların baba yaşına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6

Baba Yaşına Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	Baba Yaşı	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	1.21-25	50,67	6,42	8,846	0,115	
	2.26-30	53,10	6,62			
	3.31-35	54,16	5,67			
	4.36-40	53,89	4,97			
	5.41-45	54,35	5,90			
	6.46 ve üzeri	53,98	6,73			
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	1.21-25	30,22	3,63	14,850	0,011*	2,5-3,4
	2.26-30	30,31	7,12			
	3.31-35	32,43	7,32			
	4.36-40	32,46	7,30			
	5.41-45	30,97	7,59			
	6.46 ve üzeri	32,02	7,14			
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	1.21-25	11,44	2,88	17,629	0,003*	3-2 5-2,3,4,6
	2.26-30	11,03	2,88			
	3.31-35	11,63	2,87			
	4.36-40	11,57	2,59			
	5.41-45	12,28	2,51			
	6.46 ve üzeri	11,37	2,64			
Babalık Rolü Algı Ölçeği Toplam Puanı	1.21-25	92,33	10,48	13,703	0,018*	3,4,5-2
	2.26-30	94,44	12,10			
	3.31-35	98,22	11,64			
	4.36-40	97,93	10,74			
	5.41-45	97,60	11,97			
	6.46 ve üzeri	97,37	10,84			

*p<0,05

Tablo 6’da babaların baba yaşına göre “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” ile “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutlarından aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılık “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutunda 26-30 yaş aralığı ve 41-45 yaş aralığındaki babaların aldıkları puanlar ile 31-35 ve 36-40 yaş aralığındaki babaların aldıkları puanlar arasında görülmektedir. 31-35 yaş ve 36-40 yaş aralığındaki babaların daha yüksek puanlara sahip olduğu ve daha olumlu babalık rolü algısına sahip oldukları görülmektedir. “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutunda 41-45 yaş aralığındaki babaların puanları ile diğer yaş gruplarındaki babaların aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve 41-45 yaş aralığındaki babaların puanlarının diğer yaş gruplarındaki babalardan daha yüksek olduğu görülmektedir. 31-35 yaş aralığında olan

babaların 26-30 yaş aralığında olan babalardan daha yüksek puan aldıkları ve çocuk cinselliğinde babalık rolü algısının daha olumlu olduğu görülmektedir.

Babaların baba yaşına göre “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları toplam puanlar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p<0,05$). 26-30 yaş aralığındaki babaların puanlarının 31-45 yaş aralığındaki babaların puanlarından daha düşük olduğu ve babalık rolü algılarının daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların anne yaşına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Anne Yaşına Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	Anne Yaşı	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	1.21-25	53,01	6,35	2,307	0,805	
	2.26-30	53,92	5,88			
	3.31-35	54,14	5,46			
	4.36-40	54,14	5,68			
	5.41-45	54,39	4,09			
	6.46 ve üzeri	52,85	8,27			
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	1.21-25	30,90	6,06	12,237	0,032*	1-3,4,5 5-4
	2.26-30	31,54	7,80			
	3.31-35	32,57	7,34			
	4.36-40	32,42	7,37			
	5.41-45	29,96	6,97			
	6.46 ve üzeri	30,69	6,98			
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	1.21-25	11,13	2,77	10,497	0,062	
	2.26-30	11,41	2,83			
	3.31-35	11,80	2,78			
	4.36-40	11,89	2,57			
	5.41-45	11,91	2,36			
	6.46 ve üzeri	11,31	2,59			
Babalık Rolü Algı Ölçeği Toplam Puan	1.21-25	95,04	11,47	12,642	0,027*	3,4-1 3-2
	2.26-30	96,87	11,74			
	3.31-35	98,51	11,75			
	4.36-40	98,45	10,81			
	5.41-45	96,26	9,24			
	6.46 ve üzeri	94,85	13,93			

*p<0,05

Tablo 7’de babaların anne yaşına göre “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutundan aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Annenin 21-25 yaş aralığında olduğu durumdaki puan ile annenin 31-35, 36-40 ve 41-45 yaş aralığında olduğu durumdaki puanlar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Annenin 25 yaşından küçük ve 40 yaşından büyük olduğu durumlarda babaların daha düşük puan aldıkları ve babalık konusunda olumsuz algıya sahip oldukları görülmektedir. “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutu ve “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutundan alınan puanlar anne yaşına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları toplam puanlar arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir ($p<0,05$). Annenin 21-25 yaş aralığında olduğu durumda babaların aldıkları puanların 31-40 yaş aralığında olduğu durumlarda aldıkları puanlardan daha düşük olduğu ve babalık rolü algılarının daha olumsuz olduğu görülmektedir. Annenin 26-

30 yaş aralığında olduğu durumlarda babaların puanlarının 31-35 yaş aralığında olduğu durumlarda aldıkları puanlardan daha düşük olduğu görülmektedir.

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden ve alt boyutlarından aldıkları puanların baba meslek durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8

Baba Meslek Durumuna Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	Baba Meslek Durumu	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	1.Çalışmıyor	53,30	5,71	12,592	0,028*	3-1,2,4
	2.İşçi	52,51	7,05			
	3.Memur	55,21	4,12			
	4.Özel Sektör	54,03	5,29			
	5.Serbest Meslek	54,04	5,74			
	6.Diğer	50,55	12,26			
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	1.Çalışmıyor	27,75	8,28	72,192	0,000*	1,2-3,4,5 5,4-3
	2.İşçi	29,70	6,80			
	3.Memur	35,86	7,22			
	4.Özel Sektör	32,18	6,74			
	5.Serbest Meslek	31,03	7,27			
	6.Diğer	32,55	8,04			
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	1.Çalışmıyor	11,55	3,07	24,016	0,000*	3-2,4,5 4-2
	2.İşçi	11,00	2,90			
	3.Memur	12,55	2,12			
	4.Özel Sektör	11,60	2,71			
	5.Serbest Meslek	11,45	2,83			
	6.Diğer	11,36	2,84			
Babalık Rolü Algı Ölçeği Toplam Puan	1.Çalışmıyor	92,60	11,86	70,800	0,000*	1,2,4,5-3
	2.İşçi	93,21	12,21			
	3.Memur	103,61	10,33			
	4.Özel Sektör	97,81	10,74			
	5.Serbest Meslek	96,51	11,05			
	6.Diğer	94,45	14,22			

*p<0,05

Tablo 8’de babaların meslek durumlarına göre “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir (p<0,05). Bu anlamlı farklılık “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutunda memur olan babaların aldıkları puan ile diğer mesleklerdeki babaların aldıkları puanlar arasında görülmekte ve memur olan babaların daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutunda memur olan babaların en yüksek puanı alırken işçi ve çalışmayan

babaların daha düşük puanları aldıkları ve babalık konusunda olumsuz algılara sahip oldukları görülmektedir. “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutunda memur olan babaların aldıkları puan ile işçi, özel sektör ve serbest meslek alanında çalışan babaların aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve memur olan babaların daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Özel sektör çalışanı babaların işçi babalara göre daha yüksek puan aldıkları ve çocuk cinselliğinde babalık rolü algısının olumlu olduğu görülmektedir.

Babaların meslek durumlarına göre “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığa göre memur olan babaların ölçekten aldıkları toplam puanın diğer mesleklerdeki babalardan daha yüksek olduğu ve babalık rolü algılarının olumlu olduğu görülmektedir.

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların anne meslek durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9

Anne Meslek Durumuna Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	Anne Meslek Durumu	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	1.Çalışmıyor	53,68	5,92	12,547	0,028*	3-1
	2.İşçi	51,00	8,91			
	3.Memur	54,85	4,73			
	4.Özel Sektör	55,53	4,12			
	5.Serbest Meslek	56,57	2,62			
	6.Diğer	50,00	.			
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	1.Çalışmıyor	31,13	7,16	66,705	0,000*	1-3,4 2,4,5-3
	2.İşçi	31,57	6,21			
	3.Memur	37,45	6,30			
	4.Özel Sektör	33,82	7,56			
	5.Serbest Meslek	30,36	6,08			
	6.Diğer	30,00	.			
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	1.Çalışmıyor	11,51	2,77	11,369	0,045*	3-1
	2.İşçi	10,57	3,51			
	3.Memur	12,44	2,39			
	4.Özel Sektör	11,85	2,61			
	5.Serbest Meslek	11,14	2,85			
	6.Diğer	12,00	.			
Babalık Rolü Algı Ölçeği Toplam Puan	1.Çalışmıyor	96,32	11,31	52,191	0,000*	1,4,5,6-3 5-4
	2.İşçi	93,14	16,20			
	3.Memur	104,73	10,73			
	4.Özel Sektör	101,20	10,57			
	5.Serbest Meslek	98,07	8,67			
	6.Diğer	92,00	.			

*p<0,05

Tablo 9’da annelerin meslek durumlarına göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılık “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutunda annenin memur olma durumuna göre alınan puanlar ile annenin çalışmama durumuna göre alınan puanlar arasında görülmektedir. Annenin memur olduğu durumda babaların puanlarının daha yüksek olduğu babalık konusunda olumlu algıya sahip oldukları görülmektedir. “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutunda annenin memur olma durumu ile annenin diğer mesleklerden olma durumunun babaların aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılık oluşturduğu görülmektedir. Annenin memur olması durumunda babaların puanlarının yüksek olduğu görülmektedir. “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutunda annenin memur olma durumunda alınan puan ile annenin çalışmadığı durumda alınan puan arasında anlamlı bir farklılık olduğu, annenin memur olması durumunda

babaların daha yüksek puanlar aldıkları ve çocuk cinselliğinde babalık rolü algılarının olumlu olduğu görülmektedir.

Annelerin meslek durumlarına göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığın annenin memur olduğu durumdaki puan ile annenin diğer meslek durumlarındaki puanlar arasında olduğu ve annenin memur olduğu durumlarda babaların aldıkları puanların daha yüksek olduğu ve babalık rolü algılarının olumlu olduğu görülmektedir.

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların aylık gelire göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10

Aylık Gelire Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	Gelir	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	1.0-1000	51,42	7,05	18,575	0,002*	3,4,5-1 3,5-2
	2.1001-3000	53,35	6,29			
	3.3001-5000	55,33	3,93			
	4.5001-7000	55,25	3,82			
	5.7001-9000	55,03	4,67			
	6.9001 ve üzeri	54,53	4,55			
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	1.0-1000	27,53	5,65	115,900	0,000*	1-3,4,5,6 2-3,4,5 3,6-4,5
	2.1001-3000	30,41	7,01			
	3.3001-5000	34,41	6,47			
	4.5001-7000	37,46	6,20			
	5.7001-9000	37,58	6,60			
	6.9001 ve üzeri	31,84	9,00			
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	1.0-1000	10,32	3,33	26,130	0,000*	3,4,6-1 3,4-2
	2.1001-3000	11,33	2,81			
	3.3001-5000	12,34	2,40			
	4.5001-7000	12,17	2,41			
	5.7001-9000	12,00	2,39			
	6.9001 ve üzeri	12,00	2,75			
Babalık Rolü Algı Ölçeği Toplam Puan	1.0-1000	89,26	11,01	108,062	0,000*	2-4,5 3-4,5 6-4
	2.1001-3000	95,10	11,35			
	3.3001-5000	102,08	9,40			
	4.5001-7000	104,89	9,02			
	5.7001-9000	104,61	10,85			
	6.9001 ve üzeri	98,37	12,36			

* $p<0,05$

Tablo 10’da babaların gelir düzeyine göre “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı

farklılığın “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutunda geliri 0-1000 TL arasında olan babaların puanları ile daha fazla gelire sahip babaların puanları arasında olduğu ve gelir düzeyi yüksek babaların daha yüksek puan aldıkları ve babalık konusunda olumlu algıya sahip oldukları görülmektedir. 3001-5000 TL ve 7001-9000 TL gelire sahip olan babaların aldıkları puanların 1001-3000 TL gelire sahip olanlara göre daha yüksek olduğu ve daha olumlu algıya sahip oldukları görülmektedir. “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutunda 0-1000 TL gelire sahip babaların puanları ile daha fazla gelire sahip babaların puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Gelir düzeyi düşük olan babaların daha düşük puan aldıkları ve babalık konusunda olumsuz algıya sahip oldukları görülmektedir. 1001-3000 TL geliri olan babaların puanlarının 3001-9000 TL geliri olan babalara göre daha düşük olduğu ve olumsuz babalık algısına sahip oldukları görülmektedir. 3001-5000 TL ve 9000 TL üzeri gelire sahip babaların puanlarının 5001-9000 TL gelire sahip olan babalara göre daha düşük olduğu ve algılarının daha olumsuz olduğu görülmektedir. “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutunda 0-1000 ve 1001-3000 TL arasında gelire sahip olan babaların puanları ile diğer gelir gruplarındaki babaların puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve düşük gelire sahip babaların daha düşük puan aldıkları çocuk cinselliğinde babalık rolü algılarının olumsuz olduğu görülmektedir.

Babaların gelir düzeylerine göre “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığın 1001-3000 TL arası gelire sahip babaların puanları ile 5001-7000 TL ve 7001-9000 TL gelire sahip babaların puanları arasında olduğu ve 1001-3000 TL gelire sahip babaların puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. 3001-5000 TL geliri olan babaların puanlarının 5001-7000 TL ve 7001-9000 TL gelire sahip babalardan daha düşük olduğu görülmektedir. 9001 TL ve üzeri gelire sahip babaların aldıkları puanların 5001-7000 TL gelire sahip babalardan daha düşük olduğu görülmektedir.

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların algılanan sosyoekonomik düzeye göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11

Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	Sosyoekonomik Düzey	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	Alt	52,34	6,85	15,925	0,000*	2-1
	Orta	54,35	5,35			
	Üst	54,95	3,96			
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	Alt	29,30	7,36	37,038	0,000*	1-2,3
	Orta	32,53	7,16			
	Üst	34,76	6,39			
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	Alt	10,98	2,79	20,275	0,000*	2-1,3
	Orta	11,82	2,70			
	Üst	10,62	2,80			
Babalık Rolü Algı Ölçeği Toplam Puan	Alt	92,62	12,08	46,559	0,000*	2,3-1
	Orta	98,69	11,03			
	Üst	100,33	8,45			

*p<0,05

Tablo 11’de algılanan sosyoekonomik düzeye göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” alt boyutlarından aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir (p<0,05). Bu anlamlı farklılığın “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutunda orta sosyoekonomik düzeye sahip olduğunu algılayan babaların puanları ile alt sosyoekonomik düzeye sahip olduğunu algılayan babaların puanları arasında olduğu görülmektedir. Orta sosyoekonomik düzeye sahip olduğunu algılayan babaların alt sosyoekonomik düzeye sahip olduğunu algılayan babalara göre daha yüksek puan aldıkları ve babalık konusunda olumlu algıya sahip oldukları görülmektedir. “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutunda alt sosyoekonomik düzeye sahip olduğunu algılayan babaların daha düşük puan aldıkları ve babalık konusunda olumsuz algılara sahip oldukları görülmektedir. “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutunda orta sosyoekonomik düzeye sahip olduğunu algılayan babaların daha yüksek puan aldıkları ve çocuk cinselliğinde babalık rolü algılarının olumlu olduğu görülmektedir.

Algılanan sosyoekonomik düzeye göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Alt sosyoekonomik düzeye sahip olduğunu algılayan babaların daha düşük puan aldıkları ve babalık rolü algılarının daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların evlilik yılına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12

Evlilik Yılına Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	Evlilik Yılı	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	1.1-5 Yıl	53,72	6,97	0,654	0,957	
	2.6-10 Yıl	53,90	5,70			
	3.11-15 Yıl	54,07	5,00			
	4.16-20 Yıl	53,68	6,18			
	5.21 ve Üzeri Yıl	53,98	6,93			
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	1.1-5 Yıl	32,27	6,52	14,518	0,006*	4-1,2,3
	2.6-10 Yıl	32,24	7,38			
	3.11-15 Yıl	32,10	7,50			
	4.16-20 Yıl	29,46	6,71			
	5.21 ve Üzeri Yıl	31,23	7,35			
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	1.1-5 Yıl	11,89	2,90	5,612	0,230	
	2.6-10 Yıl	11,44	2,80			
	3.11-15 Yıl	11,91	2,54			
	4.16-20 Yıl	11,63	2,83			
	5.21 ve Üzeri Yıl	11,50	2,64			
Babalık Rolü Algı Ölçeği Toplam Puan	1.1-5 Yıl	97,88	12,58	8,477	0,076	
	2.6-10 Yıl	97,58	11,61			
	3.11-15 Yıl	98,08	11,13			
	4.16-20 Yıl	94,77	11,14			
	5.21 ve Üzeri Yıl	96,71	11,15			

*p<0,05

Tablo 12’de evlilik yılına göre babaların “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutundan aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığın “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutunda 16-20 yıllık evli olan babaların puanları ile diğer evlilik yıllarına sahip babaların puanları arasında olduğu, 16-20 yıllık evli olan babaların daha düşük puan aldıkları ve babalık konusunda olumsuz algıya sahip oldukları görülmektedir. Ölçek genelinden alınana puanlarla “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutu ve “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutundan alınan puanların evlilik yılına göre farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların ilk baba olma yaşına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13

İlk Baba Olma Yaşına Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	İlk Baba Olma Yaşı	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	1.0-20	51,91	7,39	9,105	0,105	
	2.21-25	53,32	6,13			
	3.26-30	54,21	5,60			
	4.31-35	54,98	4,43			
	5.36-40	53,93	5,42			
	6.41-45	53,50	9,19			
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	1.0-20	30,09	5,71	34,615	0,000*	1,2,3-4 2-3
	2.21-25	30,31	7,35			
	3.26-30	32,62	7,10			
	4.31-35	34,21	7,35			
	5.36-40	31,39	7,99			
	6.41-45	29,00	1,41			
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	1.0-20	11,04	3,14	10,137	0,071	
	2.21-25	11,33	2,77			
	3.26-30	11,71	2,77			
	4.31-35	12,02	2,32			
	5.36-40	12,25	2,89			
	6.41-45	11,50	2,12			
Babalık Rolü Algı Ölçeği Toplam Puan	1.0-20	93,04	12,04	40,746	0,000*	3,4-1,2 4-3
	2.21-25	94,96	11,47			
	3.26-30	98,55	11,35			
	4.31-35	101,21	10,49			
	5.36-40	97,57	11,52			
	6.41-45	94,00	8,49			

*p<0,05

Tablo 13'te ilk baba olma yaşına göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutunda aldığı puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılık 0-30 yaş aralığında baba olanların aldıkları puanlarla daha geç yaşlarda baba olanların puanları arasında görülmektedir. Genç yaşta baba olanların daha yüksek puan aldıkları babalık konusunda olumsuz algıya sahip oldukları görülmektedir. “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutu ve “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutundan alınan puanlarda ilk baba olma yaşına göre farklılaşma görülmemektedir ($p>0,05$).

İlk baba olma yaşına göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). İlk kez 26-35 yaş aralığında baba olanların puanlarının 0-25 yaş aralığında baba olanlardan daha yüksek olduğu ve babalık rolü algılarının olumlu olduğu görülmektedir. 31-35 yaş aralığında baba olanların puanlarının 26-30 yaş aralığında baba olanlardan daha yüksek olduğu görülmektedir.

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların aile yapısına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14

Aile Yapısına Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	Aile Yapısı	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	1.Anne, Baba ve Çocuk(lar)	54,01	5,68	5,357	0,374	
	2.Anne ve Çocuk(lar)	50,93	7,44			
	3.Baba ve Çocuk(lar)	51,11	6,13			
	4.Anne, Baba, Çocuk (lar) ve Büyükanne-Dede	53,99	6,01			
	5.Anne, Baba, Çocuk(lar) ve Büyükanne-Dede ve Akraba	53,89	5,23			
	6.Diğer	47,00	16,97			
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	1.Anne, Baba ve Çocuk(lar)	32,29	7,39	18,862	0,002*	4,3-1
	2.Anne ve Çocuk(lar)	29,60	6,41			
	3.Baba ve Çocuk(lar)	26,00	8,87			
	4.Anne, Baba, Çocuk (lar) ve Büyükanne-Dede	30,08	6,92			
	5.Anne, Baba, Çocuk(lar) ve Büyükanne-Dede ve Akraba	31,57	6,77			
	6.Diğer	34,50	2,12			
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	1.Anne, Baba ve Çocuk(lar)	11,55	2,77	3,880	0,567	
	2.Anne ve Çocuk(lar)	10,93	3,13			
	3.Baba ve Çocuk(lar)	12,89	1,96			
	4.Anne, Baba, Çocuk (lar) ve Büyükanne-Dede	11,68	2,77			
	5.Anne, Baba, Çocuk(lar) ve Büyükanne-Dede ve Akraba	11,90	2,51			
	6.Diğer	11,50	2,12			
Babalık Rolü Algı Ölçeği Toplam Puan	1.Anne, Baba ve Çocuk(lar)	97,86	11,63	14,242	0,014*	3,4-1
	2.Anne ve Çocuk(lar)	91,47	10,67			
	3.Baba ve Çocuk(lar)	90,00	12,22			
	4.Anne, Baba, Çocuk (lar) ve Büyükanne-Dede	95,75	11,51			
	5.Anne, Baba, Çocuk (lar) ve Büyükanne-Dede ve Akraba	97,36	9,73			
	6.Diğer	93,00	21,21			

*p<0,05

Tablo 14’te aile yapısına göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutunda aldığı puanlarda farklılaşma görülmektedir(p<0,05). Bu anlamlı farklılığa göre baba, çocuk aile yapısı ve anne, baba, çocuk, büyükanne, dede aile yapısında olan babaların anne, baba, çocuk aile yapısındaki babalardan daha düşük puan aldıkları ve babalık konusunda olumsuz algıya sahip olduğu görülmektedir. “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutu ve “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutundan alınan puanların aile yapısına göre farklılaşmadığı görülmektedir (p>0,05).

Aile yapısına göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaştığı görülmektedir (p<0,05). Bu anlamlı farklılığa göre baba, çocuk aile yapısı ve

anne, baba, çocuk, büyükanne, dede aile yapısında olan babaların anne, baba, çocuk aile yapısındaki babalardan daha düşük puan aldıkları ve babalık rolü algısının olumsuz olduğu görülmektedir.

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların çocuk sayısına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 15

Çocuk Sayısına Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	Çocuk Sayısı	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	1	54,70	4,76	5,608	0,230	
	2	54,15	5,47			
	3	53,41	6,33			
	4	53,63	5,93			
	5	57,67	2,08			
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	1	32,85	7,30	27,679	0,000*	3,4-1,2
	2	32,94	7,13			
	3	30,68	7,54			
	4	30,33	6,97			
	5	34,00	8,00			
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	1	11,86	2,84	4,651	0,325	
	2	11,62	2,67			
	3	11,57	2,81			
	4	11,43	2,78			
	5	14,00	1,73			
Babalık Rolü Algı Ölçeği Toplam Puan	1	99,41	10,78	22,985	0,000*	3,4-2
	2	98,70	11,34			
	3	95,66	12,15			
	4	95,39	10,52			
	5	105,67	9,45			

*p<0,05

Tablo 15’te çocuk sayısına göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutundan aldığı puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılık “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutunda 3-4 çocuğa sahip babaların aldıkları puanlar ile 1-2 çocuğa sahip babaların aldıkları puanlar arasında görülmektedir. 3-4 çocuğa sahip babaların 1-2 çocuğa sahip babalardan daha düşük puan aldıkları ve babalık konusunda olumsuz algıya sahip oldukları görülmektedir. “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutu ve “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutundan alınan puanların çocuk sayısına göre farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Çocuk sayısına göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığa göre 3-4 çocuğa sahip olan babaların 2 çocuğa sahip olan babalardan daha düşük puan aldıkları ve babalık rolü algılarının daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları puanların çocuk yaşına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16

Çocuk Yaşına Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	Çocuk Yaşı	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	3	50,29	9,53	1,797	0,616	
	4	53,91	6,17			
	5	53,90	5,64			
	6	54,42	4,95			
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	3	30,71	5,91	17,538	0,001*	5,6-4
	4	33,50	7,60			
	5	31,42	7,15			
	6	30,89	7,75			
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	3	10,43	3,51	7,127	0,068	
	4	11,90	2,84			
	5	11,49	2,68			
	6	11,89	2,97			
Babalık Rolü Algı Ölçeği Toplam Puan	3	91,43	13,23	12,895	0,005*	5,6-4
	4	99,31	12,57			
	5	96,80	11,11			
	6	97,21	10,93			

* $p<0,05$

Tablo 16’da çocuk yaşına göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutundan aldığı puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu farklılığa göre çocukları 5 ve 6 yaşında olan babaların, çocukları 4 yaşında olan babalara göre daha düşük puan aldıkları ve daha olumsuz algıya sahip oldukları görülmektedir. “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” ve “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutundan alınan puanların çocuk yaşına göre farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Çocuk yaşına göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığın 5 ve 6 yaşındaki çocuklara sahip babaların aldıkları puanlarla 4 yaşındaki çocuklara sahip babaların aldıkları puanlar

arasında olduğu ve 5-6 yaşındaki çocuklara sahip olan babaların daha düşük puan aldıkları ve babalık rolü algılarının daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların çocuk cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17

Çocuk Cinsiyetine Göre Babalık Rolü Algı Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	Çocuk Cinsiyeti	Ortalama	Ss	M-W	p değeri	Fark
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	Kız	53,88	5,68	128030,0	0,932	
	Erkek	53,93	5,82			
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	Kız	31,90	7,40	128152,0	0,953	
	Erkek	31,81	7,27			
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	Kız	11,14	2,84	105055,5	0,000*	2-1
	Erkek	12,03	2,58			
Babalık Rolü Algı Ölçeği Toplam Puan	Kız	96,92	11,68	121928,5	0,163	
	Erkek	97,77	11,34			

*p<0,05

Tablo 17’de çocuk cinsiyetine göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutundan aldığı puanların farklılaştığı görülmektedir (p<0,05). “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” ve “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutundan alınan puanların çocuk cinsiyetine göre farklılaşmadığı görülmektedir (p>0,05). “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutunda erkek çocuğa sahip babaların daha yüksek puan aldıkları ve çocuk cinselliğinde babalık rolü algısının olumlu olduğu görülmektedir.

Çocuk cinsiyetine göre babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaşmadığı görülmektedir (p>0,05).

Baba Çocuk İlişkisine İlişkin Bulgular

Araştırmada babalara “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” uygulanmış ve ölçek toplam puanı ile alt boyutlarından alınan puanların demografik değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden ve alt boyutlarından aldıkları puanların tanımlayıcı istatistikleri Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanların Tanımlayıcı İstatistikleri

Ölçekler	N	Alınabilecek Minimum ve Maksimum	Alınan Minimum ve Maksimum	Ortalama	Mod	Medyan	Standart Sapma	Çarpıklık
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği	Olumlu İlişkiler	10-50	10-46	17,404	15,00	17,00	5,322	1.206
	Uyumsuzluk	7-35	7-34	18,619	19,00	18,00	4,514	0.445
	Çatışma	6-30	6-30	14,091	14,00	14,00	4,395	0.449
	Toplam	23-115	26-90	50,115	49,00	49,00	9,497	0.601

Tablo 18’da çalışmaya katılan babaların baba çocuk ilişkilerinin ne düzeyde olduğu belirtilmiştir. “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nin “Olumlu İlişkiler” alt boyutuna ilişkin alınan minimum puanın 10 ve maksimum puanın 46 olduğu görülmektedir. “Olumlu İlişkiler” alt boyutuna ilişkin baba çocuk ilişki puanlarının $\bar{X}$ =17,404 (s=5,32) ortalama düzeye sahip olduğu bu değer in çarpıklık değeri incelendiğinde 1,206 ile “Olumlu İlişkiler” alt boyutuna ilişkin puanlarının ortalamanın altında bir yığılma gösterdiği görülmektedir.

“Uyumsuzluk” alt boyutuna ilişkin alınan minimum puanın 7 ve maksimum puanın 34 olduğu görülmektedir. “Uyumsuzluk” alt boyutuna ilişkin baba çocuk ilişki puanlarının $\bar{X}$ =18,619 (s=4,541) ortalama düzeye sahip olduğu bu değerin çarpıklık değeri incelendiğinde 0,445 ile “Uyumsuzluk” alt boyutuna ilişkin puanlarının ortalama civarında bir yığılma gösterdiği görülmektedir.

“Çatışma” alt boyutuna ilişkin alınan minimum puanın 6 ve maksimum puanın 30 olduğu görülmektedir. “Çatışma” alt boyutu ilişkin baba çocuk ilişki puanlarının $\bar{X}$ =14,091 (s=4,395) ortalama düzeye sahip olduğu bu değerin çarpıklık değeri incelendiğinde 0,449

ile “Çatışma” alt boyutuna ilişkin puanlarının ortalama civarında bir yığılma gösterdiği görülmektedir.

“Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” nin geneline ilişkin alınan minimum puanın 23 ve maksimum puanın 110 olduğu görülmektedir. Ölçek geneline ilişkin baba çocuk ilişki puanlarının $\bar{X}=50,115$ ($s=9,497$) ortalama düzeye sahip olduğu bu değer in çarpıklık değeri incelendiğinde 0,601 ile “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” puanlarının ortalamanın altında bir yığılma gösterdiği görülmektedir. “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” alt boyutlarına ve geneline ilişkin alınan puanlar incelendiğinde çalışma grubundaki babaların baba çocuk ilişkilerinin olumlu olduğu söylenebilir.

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların baba öğrenim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19

Baba Öğrenim Düzeyine Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları	Baba Öğrenim Düzeyi	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Olumlu İlişkiler Alt Boyutu	1.Okur-Yazar Değil	20,00	8,89	8,450	0,207	
	2.Okur-Yazar	17,00	4,54			
	3.İlkokul Mezunu	16,88	5,33			
	4.Ortaokul Mezunu	17,53	5,83			
	5.Lise Mezunu	17,54	5,36			
	6.Üniversite Mezunu	17,31	4,91			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	18,74	4,39			
Uyumsuzluk Alt Boyutu	1.Okur-Yazar Değil	18,33	1,15	7,034	0,318	
	2.Okur-Yazar	21,25	5,34			
	3.İlkokul Mezunu	19,34	5,14			
	4.Ortaokul Mezunu	18,70	4,90			
	5.Lise Mezunu	18,42	4,21			
	6.Üniversite Mezunu	18,18	4,12			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	18,46	3,01			
Çatışma Alt Boyutu	1.Okur-Yazar Değil	16,33	1,53	31,483	0,000*	3,4-5,6
	2.Okur-Yazar	16,00	3,74			
	3.İlkokul Mezunu	15,09	4,90			
	4.Ortaokul Mezunu	14,90	4,47			
	5.Lise Mezunu	13,65	4,38			
	6.Üniversite Mezunu	13,14	3,73			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	13,56	3,87			
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Toplam Puan	1.Okur-Yazar Değil	54,66	8,96	13,325	0,038*	3-6 4-5,6
	2.Okur-Yazar	54,25	10,87			
	3.İlkokul Mezunu	51,26	10,06			
	4.Ortaokul Mezunu	51,13	9,91			
	5.Lise Mezunu	49,64	9,48			
	6.Üniversite Mezunu	48,63	8,69			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	50,76	7,81			

*p<0,05

Tablo 19’da babaların öğrenim düzeylerine göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ve “Çatışma” alt boyutundan alınan puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığın “Çatışma” alt boyutunda ilkokul ve ortaokul mezunu babaların puanları ile lise ve üniversite mezunu babaların puanları arasında olduğu, ilkokul ve ortaokul mezunu babaların lise ve üniversite mezunu babalara göre daha yüksek puan aldıkları, çocuklarıyla daha çok çatışma içerisinde oldukları görülmektedir. “Olumlu İlişkiler” alt boyutu ve “Uyumsuzluk” alt boyutundan alınan puanların baba öğrenim düzeyine göre farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Babaların öğrenim düzeylerine göre “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığın ilkokul ve ortaokul mezunu babaların puanları ile lise ve üniversite mezunu babaların puanları arasında

olduğu, ilkököl ve ortaokul mezunu babaların lise ve üniversite mezunu babalara göre daha yüksek puan aldıkları ve ilişkilerinin düşük düzeyli olduğu görülmektedir. Üniversite mezunu olan babaların ilkököl mezunu babalara göre daha düşük puan aldıkları ve ilişkilerinin olumlu olduğu görülmektedir.

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden aldıkları puanların anne öğrenim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20

Anne Öğrenim Düzeyine Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları	Anne Öğrenim Düzeyi	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Olumlu İlişkiler Alt Boyutu	1.Okur-Yazar Değil	19,00	9,67	2,762	0,838	
	2.Okur-Yazar	18,50	6,67			
	3.İlkokul Mezunu	17,40	5,65			
	4.Ortaokul Mezunu	17,33	5,18			
	5.Lise Mezunu	17,18	5,13			
	6.Üniversite Mezunu	17,61	4,86			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	17,00	5,63			
Uyumsuzluk Alt Boyutu	1.Okur-Yazar Değil	17,40	5,32	8,881	0,180	
	2.Okur-Yazar	20,20	5,39			
	3.İlkokul Mezunu	18,21	5,38			
	4.Ortaokul Mezunu	18,97	4,68			
	5.Lise Mezunu	19,12	4,84			
	6.Üniversite Mezunu	17,90	4,21			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	18,31	3,89			
Çatışma Alt Boyutu	1.Okur-Yazar Değil	18,89	4,99	42,447	0,000*	1,3-5,6 6,5-4
	2.Okur-Yazar	18,62	4,51			
	3.İlkokul Mezunu	17,00	4,11			
	4.Ortaokul Mezunu	14,21	4,31			
	5.Lise Mezunu	15,00	4,48			
	6.Üniversite Mezunu	14,73	4,81			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	13,39	4,06			
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Toplam Puan	1.Okur-Yazar Değil	56,20	13,01	19,091	0,004*	1,3,4-5,6
	2.Okur-Yazar	50,92	10,06			
	3.İlkokul Mezunu	51,34	10,16			
	4.Ortaokul Mezunu	51,18	9,85			
	5.Lise Mezunu	48,51	8,50			
	6.Üniversite Mezunu	48,69	8,49			
	7.Yüksek Lisans-Doktora	48,67	10,26			

*p<0,05

Tablo 20’de annelerin öğrenim düzeylerine göre babaların “Çatışma” alt boyutundan aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir (p<0,05). Bu anlamlı farklılığa göre “Çatışma” alt boyutunda annenin okuryazar olmayan ve ilkököl mezunu olması durumunda alınan puanın daha fazla olduğu ve babaların çocuklarıyla daha fazla çatışma

içinde oldukları görülmektedir. Annenin lise ve üniversite mezunu olması ile ortaokul mezunu olması arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir. Annenin lise ve üniversite mezunu olması durumunda alınan puanların annenin ortaokul mezunu olması durumuna göre daha yüksek olduğu ve çocuklarıyla daha fazla çatışma içinde oldukları görülmektedir. “Olumlu İlişkiler” alt boyutu ve “Uyumsuzluk” alt boyutundan alınan puanların anne öğrenim düzeyine göre farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Anne öğrenim düzeylerine göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Annenin okuryazar olmayan, ilkököl ve ortaokul mezunu olması durumunda alınan puanların daha yüksek olduğu ve baba çocuk ilişkisinin olumsuz olduğu görülmektedir.

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden ve alt boyutlarından aldıkları puanların baba yaşına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21

Baba Yaşına Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları	Baba Yaşı	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Olumlu İlişkiler Alt Boyutu	1.21-25	17,89	6,62	2,081	0,838	
	2.26-30	17,82	5,98			
	3.31-35	17,17	5,26			
	4.36-40	17,30	4,96			
	5.41-45	17,43	5,37			
	6.46 ve üzeri	18,00	5,41			
Uyumsuzluk Alt Boyutu	1.21-25	17,78	3,46	12,037	0,034*	2,6-4
	2.26-30	19,61	4,86			
	3.31-35	18,60	4,40			
	4.36-40	18,03	4,22			
	5.41-45	18,58	4,85			
	6.46 ve üzeri	19,25	4,53			
Çatışma Alt Boyutu	1.21-25	11,67	3,91	17,828	0,003*	2-1,3,4 5-4
	2.26-30	14,91	4,13			
	3.31-35	14,12	4,47			
	4.36-40	13,45	4,33			
	5.41-45	14,49	4,55			
	6.46 ve üzeri	14,30	4,24			
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Toplam Puan	1.21-25	47,33	7,68	15,710	0,008*	2-3,4 6-4
	2.26-30	52,35	10,39			
	3.31-35	49,90	9,26			
	4.36-40	48,79	8,84			
	5.41-45	50,50	9,95			
	6.46 ve üzeri	51,56	9,64			

* $p<0,05$

Tablo 21’de babaların yaşlarına göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ve “Uyumsuzluk” ile “Çatışma” alt boyutundan aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığın “Çatışma” alt boyutunda 26-30 yaş aralığında olan babaların aldığı puanlar ile 21-25, 31-35 ve 36-40 yaş aralığındaki babaların puanları arasında olduğu görülmektedir. 26-30 yaş aralığında olan babaların aldığı puanların 21-25, 31-35 ve 36-40 yaş aralığındaki babalardan daha yüksek olduğu ve çocuklarıyla daha çatışmalı oldukları görülmektedir. 41-45 yaş aralığındaki babaların aldıkları puanların 36-40 yaş aralığındaki babaların aldıkları puanlardan daha yüksek olduğu çocuklarıyla daha çatışmalı oldukları görülmektedir. “Uyumsuzluk” alt boyutunda 26-30 ve 46 yaş üzerindeki babaların aldıkları puanların 36-40 yaş aralığındaki babaların puanlarından daha yüksek olduğu ve çocuklarıyla ilişkilerinin daha uyumsuz olduğu görülmektedir. “Olumlu İlişkiler” alt boyutundan alınan puanların baba yaşına göre farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Babaların yaşına göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığa göre 26-30 yaş aralığında olan babaların aldıkları puanların 31-35 ve 36-40 yaş aralığındaki babalardan daha yüksek olduğu baba çocuk ilişkilerinin düşük düzeyli olduğu görülmektedir. 46 yaş ve üzerindeki babaların aldıkları puanların 36-40 yaş aralığındaki babalardan daha yüksek olduğu ve çocuklarıyla ilişkilerinin düşük düzeyli olduğu görülmektedir.

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden ve alt boyutlarından aldıkları puanların anne yaşına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 22’de sunulmuştur.

Tablo 22

Anne Yaşına Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları	Anne Yaşı	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Olumlu İlişkiler Alt Boyutu	1.21-25	17,89	5,38	3,745	0,587	
	2.26-30	17,43	5,63			
	3.31-35	17,13	5,21			
	4.36-40	17,16	4,76			
	5.41-45	18,35	5,66			
	6.46 ve üzeri	18,23	6,62			
Uyumsuzluk Alt Boyutu	1.21-25	19,43	4,48	11,959	0,035*	1,5-3,4
	2.26-30	18,70	4,71			
	3.31-35	18,49	4,38			
	4.36-40	17,94	4,48			
	5.41-45	19,41	3,84			
	6.46 ve üzeri	18,15	4,93			
Çatışma Alt Boyutu	1.21-25	14,66	4,49	9,744	0,083	
	2.26-30	14,39	4,36			
	3.31-35	13,71	4,49			
	4.36-40	13,78	4,27			
	5.41-45	14,46	3,97			
	6.46 ve üzeri	13,15	4,36			
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Toplam Puan	1.21-25	51,99	9,39	15,065	0,010*	1,5-3,4 2-4
	2.26-30	50,53	9,57			
	3.31-35	49,34	9,44			
	4.36-40	48,88	9,41			
	5.41-45	52,22	8,98			
	6.46 ve üzeri	49,54	9,96			

*p<0,05

Tablo 22’de anne yaşına göre babaların “Uyumsuzluk” alt boyutundan aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığın “Uyumsuzluk” alt boyutunda annenin 21-25 ve 41-45 yaş aralığında olduğu durumlarda alınan puanların annenin 31-35 ve 36-40 yaş aralığında olduğu durumlarda alınan puanlardan yüksek olduğu ve çocuklarıyla ilişkilerinin daha uyumsuz olduğu görülmektedir. “Olumlu İlişkiler” ve “Çatışma” alt boyutundan alınan puanların anne yaşına göre farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Annelerin yaşına göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığa göre annenin 21-25 ve 41-45 yaş aralığında olması durumunda alınan puanların annenin 31-35 ve 36-40 yaş aralığında olması durumunda alınan puanlardan yüksek olduğu ve baba çocuk ilişkisinin düşük düzeyli olduğu görülmektedir. Anne yaşının 26-30 yaş aralığında olduğu durumda

babaların aldıkları puanların anne yaşı 36-40 yaş aralığında olduğu durumda aldıkları puanlardan yüksek olduğu ve baba çocuk ilişkisinin olumsuz olduğu görülmektedir.

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden ve alt boyutlarından aldıkları puanların baba meslek durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 23’te sunulmuştur.

Tablo 23

Baba Meslek Durumuna Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları	Baba Meslek Durumu	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Olumlu ilişkiler Alt Boyutu	1.Çalışmıyor	17,70	7,12	3,080	0,688	
	2.İşçi	17,64	6,17			
	3.Memur	17,79	5,15			
	4.Özel Sektör	17,13	4,77			
	5.Serbest Meslek	17,40	5,26			
	6.Diğer	16,45	6,28			
Uyumsuzluk Alt Boyutu	1.Çalışmıyor	19,15	5,89	10,223	0,069	
	2.İşçi	18,77	5,00			
	3.Memur	17,76	3,77			
	4.Özel Sektör	18,37	4,32			
	5.Serbest Meslek	19,18	4,51			
	6.Diğer	19,36	5,94			
Çatışma Alt Boyutu	1.Çalışmıyor	15,25	4,41	20,659	0,001*	1,2,4,5-3
	2.İşçi	14,59	4,55			
	3.Memur	12,75	3,65			
	4.Özel Sektör	14,05	4,48			
	5.Serbest Meslek	14,41	4,41			
	6.Diğer	14,55	5,13			
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Toplam Puan	1.Çalışmıyor	52,10	11,40	9,161	0,103	
	2.İşçi	51,00	10,23			
	3.Memur	48,37	8,65			
	4.Özel Sektör	49,53	9,05			
	5.Serbest Meslek	50,98	9,61			
	6.Diğer	50,36	10,65			

*p<0,05

Tablo 23’te baba meslek durumuna göre babaların “Çatışma” alt boyutundan aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir (p<0,05). Bu anlamlı farklılığa göre “Çatışma” alt boyutunda memur olan babaların daha düşük puan aldıkları ve çocuklarıyla daha az çatışma yaşadıkları görülmektedir. “Olumlu ilişkiler” ve “Uyumsuzluk” alt boyutundan alınan puanların baba meslek durumuna göre farklılaşmadığı görülmektedir (p>0,05).

Baba meslek durumuna göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaşmadığı görülmektedir (p>0,05).

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların anne meslek durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 24’te sunulmuştur.

Tablo 24

Anne Meslek Durumuna Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları	Anne Meslek Durumu	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Olumlu İlişkiler Alt Boyutu	1.Çalışmıyor	17,43	5,49	8,798	0,117	
	2.İşçi	17,71	7,78			
	3.Memur	18,12	4,52			
	4.Özel Sektör	16,47	3,40			
	5.Serbest Meslek	14,86	4,54			
	6.Diğer	16,00	.			
Uyumsuzluk Alt Boyutu	1.Çalışmıyor	18,70	4,61	4,593	0,467	
	2.İşçi	18,43	5,13			
	3.Memur	18,02	3,81			
	4.Özel Sektör	17,98	4,05			
	5.Serbest Meslek	20,00	4,42			
	6.Diğer	22,00	.			
Çatışma Alt Boyutu	1.Çalışmıyor	14,25	4,53	14,632	0,012*	1,2,5-3 5-4
	2.İşçi	16,71	4,96			
	3.Memur	12,70	3,45			
	4.Özel Sektör	13,33	3,33			
	5.Serbest Meslek	15,71	3,24			
	6.Diğer	14,00	.			
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği	1.Çalışmıyor	50,36	9,77	3,787	0,581	
	2.İşçi	52,86	9,74			
	3.Memur	48,95	8,54			
	4.Özel Sektör	47,78	6,37			
	5.Serbest Meslek	50,57	8,13			
	6.Diğer	52,00	.			

*p<0,05

Tablo 24’te anne meslek durumuna göre babaların “Çatışma” alt boyutundan aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir (p<0,05). Bu anlamlı farklılığa göre “Çatışma” alt boyutunda annenin memur olduğu durumda babaların aldıkları puanların annenin çalışmayan, işçi ve serbest meslek çalışanı olduğu durumda aldıkları puanlardan düşük olduğu görülmektedir. Annenin memur olması durumunda babaların çocuklarıyla daha az çatışma yaşadıkları görülmektedir. “Olumlu İlişkiler” ve “Uyumsuzluk” alt boyutundan alınan puanların anne meslek durumuna göre farklılaşmadığı görülmektedir (p>0,05).

Anne meslek durumuna göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaşmadığı görülmektedir (p>0,05).

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların aylık gelire göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 25’te sunulmuştur.

Tablo 25

Aylık Gelire Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları	Gelir	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Olumlu İlişkiler Alt Boyutu	1.0-1000	19,63	5,58	14,575	0,012*	1-3 4-2,6 4,5-3
	2.1001-3000	17,41	5,58			
	3.3001-5000	16,66	4,32			
	4.5001-7000	18,60	4,54			
	5.7001-9000	18,39	4,57			
	6.9001 ve üzeri	17,00	6,41			
Uyumsuzluk Alt Boyutu	1.0-1000	19,16	6,94	6,527	0,258	
	2.1001-3000	18,85	4,63			
	3.3001-5000	18,08	3,93			
	4.5001-7000	17,86	3,56			
	5.7001-9000	17,44	4,33			
	6.9001 ve üzeri	19,26	5,04			
Çatışma Alt Boyutu	1.0-1000	14,63	4,60	29,072	0,000*	2-3,4,5 6-3,4
	2.1001-3000	14,57	4,62			
	3.3001-5000	12,98	3,56			
	4.5001-7000	12,65	3,42			
	5.7001-9000	12,58	3,68			
	6.9001 ve üzeri	14,79	4,49			
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Toplam Puan	1.0-1000	53,42	13,05	14,440	0,013*	2-3
	2.1001-3000	50,82	9,69			
	3.3001-5000	47,77	7,96			
	4.5001-7000	49,11	7,98			
	5.7001-9000	48,42	9,86			
	6.9001 ve üzeri	51,05	11,02			

*p<0,05

Tablo 25’te aylık gelire göre ile babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ve “Olumlu İlişkiler” ile “Çatışma” alt boyutundan aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir (p<0,05). Bu anlamlı farklılığın “Olumlu İlişkiler” alt boyutunda 0-1000 TL geliri olan babaların aldıkları puanların 3001-5000 TL geliri olan babalardan daha yüksek olduğu ve çocuklarıyla daha olumsuz ilişkiye sahip oldukları görülmektedir. Geliri 5001-7000 TL olan babaların aldıkları puanların 1001-3000 TL ve 9001 TL ve üzeri geliri olan babalardan daha yüksek olduğu ve çocuklarıyla daha olumsuz ilişkileri olduğu görülmektedir. 3001-5000 TL geliri olan babaların puanlarının 5001-7000 TL ve 7001-9000 TL geliri olanlardan daha düşük olduğu ve çocuklarıyla ilişkilerinin daha olumlu olduğu görülmektedir. “Çatışma” alt boyutunda geliri 1001-3000 TL olan babaların

puanının geliri 3001-5000 TL, 5001-7000 TL ve 7001-9000 TL olan babaların puanlarından daha yüksek olduğu ve çocuklarıyla daha fazla çatışma yaşadıkları söylenebilir. Geliri 9001 TL ve üzeri olan babaların aldıkları puanların ise geliri 3001-5000 TL ve 5001-7000 TL olan babaların aldıkları puanlardan yüksek olduğu ve daha fazla çatışma yaşadıkları söylenebilir. “Uyumsuzluk” alt boyutundan alınan puanların gelire göre farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Aylık gelire göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığa göre geliri 1001-3000 TL arasında olan babaların, geliri 3001-5000 TL olan babalardan daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Yani gelir durumu düşük olan babaların çocuklarıyla olan ilişkisinin düşük düzeyli olduğu görülmektedir.

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden ve alt boyutlarından aldıkları puanların algılanan sosyoekonomik düzeye göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26

Algılanan Sosyoekonomik Düzeye Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları	Sosyoekonomik Düzey	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Olumlu İlişkiler Alt Boyutu	Alt	18,12	5,92	3,800	0,150	
	Orta	17,19	5,16			
	Üst	17,57	3,19			
Uyumsuzluk Alt Boyutu	Alt	19,20	4,98	3,518	0,172	
	Orta	18,47	4,36			
	Üst	17,90	4,15			
Çatışma Alt Boyutu	Alt	15,15	4,74	13,942	0,001*	1-2
	Orta	13,78	4,25			
	Üst	13,90	3,91			
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Toplam Puan	Alt	52,47	10,11	14,681	0,000*	1-2
	Orta	49,44	9,25			
	Üst	49,38	7,72			

* $p<0,05$

Tablo 26’da algılanan sosyoekonomik düzeye göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ve “Çatışma” alt boyutundan aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığın “Çatışma” alt boyutunda kendini alt sosyoekonomik

düzeyde algılayan babaların orta sosyoekonomik düzeyde algılayan babalardan daha yüksek puan aldıkları ve çocuklarıyla daha fazla çatışma yaşadıkları söylenebilir. “Olumlu İlişkiler” ve “Uyumsuzluk” alt boyutundan alınan puanların algılanan sosyoekonomik düzeye göre farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Algılanan sosyoekonomik düzeye göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığa göre alt sosyoekonomik düzeyde algılayan babaların orta sosyoekonomik düzey algılayan babalardan daha yüksek puan aldıkları ve baba çocuk ilişkilerinin olumsuz olduğu görülmektedir.

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden ve alt boyutlarından aldıkları puanların evlilik yılına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27

Evlilik Yılına Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları	Evlilik Yılı	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Olumlu İlişkiler Alt Boyutu	1.1-5 Yıl	18,33	5,84	2,937	0,568	
	2.6-10 Yıl	17,34	5,19			
	3.11-15 Yıl	17,31	5,47			
	4.16-20 Yıl	17,72	5,79			
	5.21 ve Üzeri Yıl	16,75	4,34			
Uyumsuzluk Alt Boyutu	1.1-5 Yıl	19,66	4,70	7,294	0,121	
	2.6-10 Yıl	18,73	4,51			
	3.11-15 Yıl	18,22	4,34			
	4.16-20 Yıl	18,15	4,35			
	5.21 ve Üzeri Yıl	18,98	5,18			
Çatışma Alt Boyutu	1.1-5 Yıl	14,55	3,70	2,122	0,713	
	2.6-10 Yıl	14,10	4,42			
	3.11-15 Yıl	13,85	4,42			
	4.16-20 Yıl	14,23	4,39			
	5.21 ve Üzeri Yıl	14,21	4,83			
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Toplam Puan	1.1-5 Yıl	52,53	8,76	8,205	0,084	
	2.6-10 Yıl	50,17	9,37			
	3.11-15 Yıl	49,38	9,56			
	4.16-20 Yıl	50,10	9,84			
	5.21 ve Üzeri Yıl	49,95	10,42			

Tablo 27’de evlilik yılına göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” tüm alt boyutlarından aldıkları puanların farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Evlilik yılına göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların ilk baba olma yaşına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 28’de sunulmuştur.

Tablo 28

İlk Baba Olma Yaşına Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları	Baba Olma Yaşı	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Olumlu İlişkiler Alt Boyutu	1.0-20	19,22	6,88	6,720	0,242	
	2.21-25	17,34	5,46			
	3.26-30	17,28	5,28			
	4.31-35	17,84	4,73			
	5.36-40	17,39	5,04			
	6.41-45	12,50	3,54			
Uyumsuzluk Alt Boyutu	1.0-20	18,87	4,10	6,075	0,299	
	2.21-25	18,87	4,68			
	3.26-30	18,47	4,41			
	4.31-35	18,01	4,25			
	5.36-40	19,68	5,21			
	6.41-45	24,00	1,41			
Çatışma Alt Boyutu	1.0-20	14,30	4,35	7,276	0,201	
	2.21-25	14,40	4,47			
	3.26-30	14,01	4,41			
	4.31-35	13,19	3,80			
	5.36-40	14,89	5,16			
	6.41-45	14,50	0,71			
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği	1.0-20	52,39	10,56	4,328	0,503	
	2.21-25	50,60	9,70			
	3.26-30	49,77	9,52			
	4.31-35	49,04	8,18			
	5.36-40	51,96	10,42			
	6.41-45	51,00	5,66			

Tablo 28’de ilk baba olma yaşına göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanların farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların aile yapısına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 29’da sunulmuştur.

Tablo 29

Aile Yapısına Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları	Aile Yapısı	Ortalama	Ss	K-W	P değeri	Fark
Olumlu İlişkiler Alt Boyutu	1. Anne, Baba ve Çocuk(lar)	17,43	5,36	11,532	0,042*	3-1,5 2,3-4
	2. Anne ve Çocuk(lar)	19,47	5,07			
	3. Baba ve Çocuk(lar)	22,33	8,57			
	4. Anne, Baba, Çocuk (lar) ve Büyükanne-Dede	16,76	5,35			
	5. Anne, Baba, Çocuk (lar) ve Büyükanne-Dede ve Diğer	17,23	4,36			
	6. Diğer	19,50	0,71			
Uyumsuzluk Alt Boyutu	1. Anne, Baba ve Çocuk(lar)	18,54	4,48	3,790	0,580	
	2. Anne ve Çocuk(lar)	18,07	5,82			
	3. Baba ve Çocuk(lar)	17,33	6,16			
	4. Anne, Baba, Çocuk (lar) ve Büyükanne-Dede	19,22	4,77			
	5. Anne, Baba, Çocuk (lar) ve Büyükanne-Dede ve Diğer	18,54	3,95			
	6. Diğer	22,00	7,07			
Çatışma Alt Boyutu	1. Anne, Baba ve Çocuk(lar)	13,94	4,33	9,652	0,086	
	2. Anne ve Çocuk(lar)	15,00	4,19			
	3. Baba ve Çocuk(lar)	17,11	4,91			
	4. Anne, Baba, Çocuk (lar) ve Büyükanne-Dede	14,66	4,71			
	5. Anne, Baba, Çocuk (lar) ve Büyükanne-Dede ve Diğer	13,94	4,29			
	6. Diğer	20,00	4,24			
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Toplam Puan	1. Anne, Baba ve Çocuk(lar)	49,90	9,42	7,629	0,178	
	2. Anne ve Çocuk(lar)	52,53	11,56			
	3. Baba ve Çocuk(lar)	56,78	14,72			
	4. Anne, Baba, Çocuk (lar) ve Büyükanne-Dede	50,72	9,95			
	5. Anne, Baba, Çocuk (lar) ve Büyükanne-Dede ve Diğer	49,72	8,18			
	6. Diğer	61,50	10,61			

*p<0,05

Tablo 29’da aile yapısına göre babaların “Olumlu İlişkiler” alt boyutundan aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığa göre “Olumlu İlişkiler” alt boyutunda baba, çocuk aile yapısına sahip olan babaların aldıkları puanın daha yüksek olduğu, çocuklarıyla ilişkilerinin olumsuz olduğu görülmektedir. Anne, baba, çocuk ve büyükanne, dede aile yapısına sahip babaların aldıkları puanların daha düşük olduğu ve baba çocuk ilişkilerinin daha olumlu olduğu görülmektedir. “Uyumsuzluk” ve “Çatışma” alt boyutundan alınan puanların aile yapısına göre farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Aile yapısına göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden ve alt boyutlarından aldıkları puanların çocuk sayısına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 30’da sunulmuştur.

Tablo 30

Çocuk Sayısına Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları	Çocuk Sayısı	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Olumlu İlişkiler Alt Boyutu	1	17,40	5,14	9,755	0,045*	3-2,4
	2	17,11	5,30			
	3	18,11	5,49			
	4	16,93	5,12			
	5	19,67	3,06			
Uyumsuzluk Alt Boyutu	1	19,40	4,57	10,308	0,036*	1,2,3,4-5
	2	18,58	4,43			
	3	18,39	4,33			
	4	18,89	4,85			
	5	9,33	4,04			
Çatışma Alt Boyutu	1	13,97	4,64	1,716	0,788	
	2	14,01	4,29			
	3	14,06	4,32			
	4	14,46	4,69			
	5	12,67	5,51			
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Toplam Puan	1	50,88	9,57	3,104	0,541	
	2	49,68	9,18			
	3	50,56	9,52			
	4	50,28	10,19			
	5	41,67	12,42			

*p<0,05

Tablo 30’da çocuk sayısına göre babaların “Olumlu İlişkiler” ve “Uyumsuzluk” alt boyutundan aldıkları puanların farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığa göre “Olumlu İlişkiler” alt boyutunda 3 çocuğu olan babaların 2 ve 4 çocuğu olan babalardan daha yüksek puan aldıkları ve baba çocuk ilişkilerinin düşük düzeyli olduğu görülmektedir. “Uyumsuzluk” alt boyutunda çocuk sayısı fazla olan babaların puanının daha düşük olduğu ve çocuklarıyla daha uyumlu oldukları görülmektedir. “Çatışma” alt boyutundan alınan puanların çocuk sayısına göre farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Çocuk sayısına göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların çocuk yaşına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 31’de sunulmuştur.

Tablo 31

Çocuk Yaşına Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları	Çocuk Yaşı	Ortalama	Ss	K-W	p değeri	Fark
Olumlu İlişkiler Alt Boyutu	3	17,29	4,23	2,421	0,490	
	4	17,80	5,22			
	5	17,30	5,41			
	6	16,84	4,70			
Uyumsuzluk Alt Boyutu	3	18,86	5,46	0,199	0,978	
	4	18,71	4,42			
	5	18,63	4,54			
	6	18,67	4,16			
Çatışma Alt Boyutu	3	16,71	2,63	4,146	0,246	
	4	13,98	4,20			
	5	14,07	4,46			
	6	14,56	4,47			
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Toplam Puan	3	52,86	9,28	0,836	0,841	
	4	50,45	9,48			
	5	50,01	9,57			
	6	50,07	8,64			

Tablo 31’de çocuk yaşına göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” alt boyutlarından aldıkları puanların farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Çocuk yaşına göre babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden aldıkları toplam puanların farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanların çocuk cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 32’de sunulmuştur.

Tablo 32

Çocuk Cinsiyetine Göre Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarından Alınan Puanlar

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları	Çocuk Cinsiyeti	Ortalama	Ss	M-W	p değeri	Fark
Olumlu İlişkiler Alt Boyutu	Kız	17,32	5,40	124337,5	0,380	
	Erkek	17,48	5,25			
Uyumsuzluk Alt Boyutu	Kız	18,60	4,39	127250,0	0,881	
	Erkek	18,64	4,62			
Çatışma Alt Boyutu	Kız	14,07	4,28	127637,5	0,865	
	Erkek	14,11	4,50			
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Toplam Puan	Kız	49,98	9,26	126720,5	0,792	
	Erkek	50,24	9,71			

Tablo 32’te çocuk cinsiyeti ile babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ve alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Çocuk cinsiyeti ile babaların “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nden aldıkları toplam puanlar arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($p>0,05$).

Babalık Rolü Algısı ve Baba Çocuk İlişkisi ile İlgili Bulgular

“Babalık Rolü Algı Ölçeği” ile “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” arasındaki ilişkiyi ölçmek için yapılan Spearman Korelasyon Testi sonucu Tablo 33’te sunulmuştur.

Tablo 33

Babalık Rolü Algı Ölçeği ile Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği İlişki Analizi

		Babalık Rolü Algı Ölçeği
Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği	R	-0,365
	p-değeri	0,000*
	N	1013

“Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ile “Babalık Rolü Algı Ölçeği” arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Spearman Korelasyon Testi sonucunda iki ölçek arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif yönlü orta düzeyde bir ilişki olduğu ($r=-0,365$) görülmüştür ($p<0,05$). “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” puanı artarken “Babalık Rolü Algı Ölçeği” puanı ise azalmaktadır. “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” puanlarının yüksek olması olumsuz ilişkiyi gösterdiği için “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” puanları arttıkça babalar çocuklarıyla daha olumsuz ilişkilere sahip olmaktadır. “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” puanı azaldıkça “Babalık Rolü Algı Ölçeği” puanı ise artmaktadır. “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” puanları azaldıkça ise babalar çocuklarıyla daha olumlu ilişkilere sahip olmaktadır. Buna göre baba çocuk ilişkisi olumlu olan babaların babalık rolü algılarının da olumlu olduğu belirlenmiştir.

Ölçeklerin alt boyut puanları için Spearman Korelasyon katsayıları Tablo 34’te sunulmuştur.

Tablo 34

Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği ve Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişki

Babalık Rolü Algı Ölçeği Alt Boyutları	Korelasyon Katsayısı ve p değeri	Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği Alt Boyutları		
		Olumlu İlişkiler	Uyumsuzluk	Çatışma
Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı	Spearman	-0,377*	-0,012	-0,071*
	P	0,000	0,712	0,024
Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı	Spearman	0,004	0,215*	0,336*
	P	0,895	0,000	0,000
Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı	Spearman	-0,211*	-0,003	-0,046
	P	0,000	0,933	0,141

Tablo 34’te görüldüğü üzere ölçekler arası ilişki alt boyutlar düzeyinde incelendiğinde “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutu ile “Olumlu ilişkiler” ve “Çatışma” alt boyutları arasında anlamlı negatif korelasyon bulunmuştur. Yani “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutunun puanı artarken “Olumlu ilişkiler” ve “Çatışma” alt boyutunun puanı azalmaktadır. Babaların babalık rolü algısı olumlu algılandığında baba çocuk ilişkisinin de olumlu ve çatışmasız olduğu söylenebilir.

“Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutu ile “Uyumsuzluk” ve “Çatışma” alt boyutları arasında anlamlı pozitif korelasyon bulunmuştur. Yani “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutunun puanı artarken “Uyumsuz” ve “Çatışma” alt boyutunun puanı da artmaktadır. Babaların babalık rolü algısı olumsuz olduğunda baba çocuk ilişkisinin de uyumsuz ve çatışmalı olduğu söylenebilir.

“Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutu ile “Olumlu ilişkiler” alt boyutu arasında anlamlı negatif korelasyon bulunmuştur. Yani “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutunun puanı artarken “Olumlu ilişkiler” alt boyutunun puanı azalmaktadır. Babaların babalık rolü algıları olumlu olduğunda baba çocuk ilişkisinin de olumlu olduğu söylenebilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen sonuçlara ve elde edilen bu sonuçların ışığında önerilere yer verilmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma, okul öncesi kuruma giden 3-6 yaş çocuğa sahip babaların babalık rolü algıları ile baba çocuk ilişkilerinin incelenmesi amacıyla yapılmış, ilişkisel tarama modelinde bir çalışmadır.

Araştırma evreni, Gaziantep ili Şehitkâmil ve Şahinbey merkez ilçelerinde bulunan MEB’e bağlı resmi ve özel toplam 299 okul öncesi kurumunda eğitime devam eden 32.433 çocuğun babalarından oluşmaktadır. Örneklem ise Gaziantep ili merkez ilçelerinden Şehitkâmil ve Şahinbey ilçelerinde bulunan okullardan küme örnekleme yöntemi ile seçilen 33 okul öncesi kurumda eğitime devam eden 3-6 yaş grubunda çocuğu olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 1.015 babadan oluşmaktadır. Araştırmada veri toplamak için “Kişisel Bilgi Formu”, “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” kullanılmıştır.

Babalık Rolü Algısına İlişkin Sonuç ve Tartışma

Çalışma grubundaki babaların babalık rolü algılarının ne düzeyde olduğu incelendiğinde “Babalık Rolü Algı Ölçeği” alt boyutları ve geneline ilişkin babaların babalık rolü algı düzeylerinin ortalamanın üstünde bir yığılma gösterdiği ve babaların babalık algılarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 3). Daha önce yapılan çalışmalarda da “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları genel puan ortalamalarının genel olarak yüksek ve olumlu olduğu ve babaların babalık rolü algılarının demografik değişkenlere göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır (Aksoy & Tatlı, 2019; Kuruçırak, 2010).

Baba ve anne öğrenim düzeyine göre babaların babalık rolü algıları incelendiğinde; “Babalık Rolü Algı Ölçeği” alt boyutları ve geneline ilişkin babaların babalık rolü algısında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Baba ve anne öğrenim düzeyi arttıkça babaların babalıkla ilgili daha olumlu algıya sahip oldukları sonucuna varılmıştır (Tablo 4, 5). Araştırmanın baba öğrenim düzeyi ve anne öğrenim düzeyi değişkeniyle ilgili bulguları daha önceki çalışmalarla paralellik göstermektedir (Kuruçırak, 2010; Poyraz, 2007; Şahin & Demiriz, 2014; Telli, 2014; Türkoğlu & Gültekin Akduman, 2015). Babaların öğrenim düzeyleri arttıkça babalık rolü algılarının arttığı yani olumlu anlamda değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Türkoğlu ve Gültekin Akduman (2015) çalışmasına elde edilen bulgularda, babaların babalık rolü algısı ile eş destekleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ve annelerin öğrenim düzeylerinin babalık rolü algısı ile eş desteklerini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Kuruçırak (2010) çalışmasında elde edilen bulgularda annelerin öğrenim düzeylerinin, babalık rolü algısı ve bebek bakımına katılımlarına etki ettiği, anne öğrenim düzeyinin yüksek olmasının, babalık rolünün olumlu algılanmasında etkili olduğu tespit edilmiştir.

Baba yaşına göre babaların babalık rolü algıları incelendiğinde; “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” ile “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutlarından aldıkları puanların babaların yaşına göre farklılaştığı görülmüştür. 31-35 yaş ve 36-40 yaş aralığındaki babaların babalık rolü algılarının daha

olumlu olduğu, 26-30 yaş aralığındaki babaların puanlarının 31-45 yaş aralığındaki babaların puanlarından daha düşük olduğu ve babalık rolü algılarının daha olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 6). Anne yaşına göre babaların babalık rolü algıları incelendiğinde; “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutundan aldıkları puanların annelerin yaşına göre farklılaştığı görölmüş ve eşleri 21-25 yaş aralığındaki babalarının babalık konusunda daha olumsuz algıya sahip oldukları sonucuna varılmıştır (Tablo 7). Araştırmanın baba yaşı değişkeniyle ilgili bulguları Seçer, eliköz ve Yaşa (2007) alışmasında elde edilen bulgularla örtüşmediği görölmüştür. Söz konusu çalışmada yaşı küçük olan babaların babalığa yönelik ilgilerinin yaşı büyük olan babalara göre daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmanın anne yaşı değişkeniyle ilgili bulguları Türkoğlu ve Gültekin Akduman (2015) alışmasında elde edilen bulgularla paralellik göstermektedir. Söz konusu çalışmada annelerin yaşının babalık rolü algısında etkili olduğu tespit edilmiştir. Eşleri 25 yaş altı olan babaların babalık rolü algısının, 26 yaş üstü eşleri olan babalardan daha düşük olduğu saptanmıştır.

Baba meslek durumuna ve anne meslek durumuna göre babaların babalık rolü algıları incelendiğinde; “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanların babaların meslek durumuna göre farklılaştığı görölmüştür. Memur olan babaların diğer meslek gruplarına sahip babalara göre babalık konusunda daha olumlu algıya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmayan ve işçi olan babaların diğer meslek grubundaki babalara göre babalık konusunda daha olumsuz algılara sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 8). Annenin memur olması durumunda babaların babalık konusunda daha olumlu algıya sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Annenin çalışmadığı durumlarda babaların babalık algısı konusunda daha olumsuz algıya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 9). Araştırmanın baba meslek durumu değişkeniyle ilgili bulguları daha önceki çalışmalarla paralellik göstermektedir (Karadayı, 2001; Kuruçırak, 2010; Poyraz, 2007; Telli, 2014). alışan babaların çalışmayan babalara, memur olan babaların işçi olan babalara göre babalık rolü algısına ilişkin daha yüksek puan ortalamalarına sahip olduğu,

babaların işinin statüsünün yüksek olmasının, babalık rolünün olumlu algılanmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Baba mesleği ve öğrenim düzeyi yükseldikçe babalık rolüne ilişkin daha çağdaş görüşler sergilenmiştir. Araştırmanın anne meslek durumu değişkeniyle ilgili bulguları daha önceki çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir (Kuruçırak, 2010; Türkoğlu & Gültekin Akduman, 2015). Anneleri çalışmayan çocukların babalarının babalık rolü algısının çalışan anneye sahip çocukların babalarından düşük olduğu, annelerin işinin statüsünün yüksek olmasının, babalık rolünün olumlu algılanmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Anne ve babanın memur olduğu durumlarda babalık rolü algısının olumlu algılanmasında öğrenim düzeyinin de yüksek olmasının etkili olduğu düşünülebilir.

Gelir düzeyine göre babaların babalık rolü algıları incelendiğinde; “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanların gelir düzeyine göre farklılaştığı görülmüştür. Gelir düzeyi yüksek babaların babalık konusunda olumlu algıya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Gelir düzeyi düşük olan babaların ise babalık konusunda olumsuz algıya sahip oldukları sonucuna varılmıştır (Tablo 10). Araştırmanın gelir düzeyi değişkeniyle ilgili bulguları daha önceki çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir (Poyraz, 2007; Telli, 2014). Söz konusu çalışmaların bulgularında; geliri giderine denk olan babaların babalık rolü algısının daha yüksek olduğu ve gelir düzeyi artan babaların babalık rolü algı ölçeği puanlarının da arttığı sonucuna varılmıştır. Yüksek öğrenim düzeyine sahip anne babaların daha düzenli ve fazla gelir getirecek mesleklerde çalışmasının babalık rolü algısının olumlu algılanmasında rol oynadığı düşünülebilir.

Babaların algıladıkları sosyoekonomik düzeye göre babaların babalık rolü algıları incelendiğinde; babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nin alt boyutlarından aldıkları puanların algılanan sosyoekonomik düzeye göre farklılaştığı görülmüştür. Kendilerini orta sosyoekonomik düzeyde algılayan babaların puanlarının daha yüksek olduğu ve daha olumlu babalık algısına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Kendisini alt sosyoekonomik düzeyde algılayan babaların ise babalık konusunda daha olumsuz algılara sahip oldukları

sonucuna varılmıştır. Babaların alt sosyoekonomik düzeyde algıladığı durumlarda puanlarının daha düşük olduğu ve babalık rolü algılarının daha olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 11). Araştırmanın algılanan sosyoekonomik düzey değişkeniyle ilgili bulgular Şahin ve Demiriz (2014) çalışmasında elde edilen bulgularla örtüşmektedir. Söz konusu çalışmada babaların sosyoekonomik düzeyleri arttıkça babalık rolü algıları ve aile katılım çalışmalarına katılımlarının arttığı tespit edilmiştir.

Evlilik yılına göre babaların babalık rolü algıları incelendiğinde; babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nin “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutundan aldıkları puanların evlilik yılına göre farklılaştığı görülmüştür. 16-20 yıllık evli olan babaların babalık konusunda daha olumsuz algıya sahip oldukları sonucuna varılmıştır (Tablo 12). Yapılan literatür taramasında evlilik yılına göre babaların babalık algısının farklılaşmasıyla ilgili çalışmalara rastlanmamıştır. Bu çalışmada elde edilen bulguların literatürdeki bu boşluğu dolduracağı söylenebilir.

İlk baba olma yaşına göre babaların babalık rolü algıları incelendiğinde; “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutundan aldıkları puanların ilk baba olma yaşına göre farklılaştığı görülmüştür. Genç yaşta baba olanların daha düşük puan aldıkları ve babalık konusunda daha olumsuz algılara sahip oldukları sonucuna varılmıştır (Tablo 13). Araştırmanın ilk baba olma yaşı değişkeniyle ilgili bulguları daha önceki çalışmalarla paralellik göstermektedir (Poyraz, 2007; Seçer, Çeliköz ve Yaşa, 2007; Telli, 2014) . İlk kez baba olma yaşı arttıkça babalık rolü algısının arttığı sonucuna ulaşılmıştır. 31 yaş ve üstünde ilk kez baba olanların ise babalıktan daha fazla doyum sağladıkları ve 31 yaş ve üstü ilk kez baba olan erkeklerin babalığa yönelik genel tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aile yapısına göre babaların babalık rolü algıları incelendiğinde; “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutundan aldıkları puanların aile yapısına göre farklılaştığı görülmüştür. Baba çocuk aile yapısı ve anne, baba, çocuk,

büyükanne dede aile yapısında olan babaların anne, baba, çocuk aile yapısındaki babalardan daha düşük puan aldıkları ve babalık konusunda olumsuz algıya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 14). Araştırmanın aile yapısı değişkeniyle ilgili bulguları ile daha önceki çalışma bulguları örtüşmektedir (Poyraz, 2007; Telli, 2014). Çekirdek aile yapısına sahip babaların babalık rolü algı puan ortalamasının, geniş aile tipine sahip olan babalara göre yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Sahip olunan çocuk sayısına göre babaların babalık rolü algıları incelendiğinde; “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutundan aldıkları puanların çocuk sayısına göre farklılaştığı görülmüştür. 3-4 çocuğa sahip babaların 1-2 çocuğa sahip babalardan daha düşük puan aldıkları ve babalık konusunda olumsuz algıya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 15). Araştırmanın çocuk sayısı değişkeniyle ilgili bulguları daha önceki çalışmalarla paralellik göstermektedir (Kuruçırak, 2010; Poyraz, 2007; Şahin ve Demiriz, 2014). Tek çocuklu babaların babalık rolü algı ölçeği puanlarının daha yüksek olduğu ve babaların sahip oldukları çocuk sayısının az olmasının, babalık rolünün olumlu algılanmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sahip olunan çocuğun yaşına göre babaların babalık rolü algıları incelendiğinde; “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutundan aldıkları puanların çocuk yaşına göre farklılaştığı görülmüştür. 5 ve 6 yaş çocuğa sahip babaların ölçekten daha düşük puan aldıkları ve babalık konusunda daha olumsuz algıya sahip oldukları saptanmıştır (Tablo 16). Araştırmanın çocuk yaşı değişkeniyle ilgili bulguları Ünlü Bozkurt (2018) çalışmasındaki bulgularla örtüşmemektedir. Söz konusu çalışmada çocuk yaşının babalık algısıyla ilgili bir farklılaşmaya sebep olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sahip olunan çocuğun cinsiyetine göre babaların babalık rolü algıları incelendiğinde; babaların “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden aldıkları puanların çocuk cinsiyetine göre farklılaştığı görülmüştür. Erkek çocuğa sahip babaların daha yüksek puan aldıkları ve

olumlu algıya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 17). Çocuğun cinsiyetine göre “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nden alınan puanlara ilişkin bulgular ile Poyraz (2007) çalışmasında elde edilen bulguların örtüştüğü görülmektedir. Söz konusu çalışmada; sahip olunan çocuğun cinsiyeti açısından bir değerlendirme yapıldığında erkek çocuğa sahip babaların babalık rolü algı ölçeği puanlarının yüksek olduğu ve olumlu algıya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ancak Ünlü Bozkurt (2018) ile Şahin ve Demiriz (2014) çalışmalarında elde edilen bulgulara çocuk cinsiyetinin babalık algısında herhangi bir farklılaşmaya sebep olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Baba Çocuk İlişkisine İlişkin Sonuç ve Tartışma

Çalışma grubundaki babaların baba çocuk ilişkilerinin ne düzeyde olduğu incelendiğinde “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” alt boyutları ve geneline ilişkin babaların çocuklarıyla ilişki düzeylerinin ortalamanın altında bir yığılma gösterdiği ve babaların baba çocuk ilişkisinin olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 18).

Baba öğrenim düzeyine ve anne öğrenim düzeyine göre babaların çocuklarıyla ilişkileri incelendiğinde; ölçek geneli ile “Çatışma” alt boyutundan aldıkları puanların baba ve anne öğrenim düzeyine göre farklılaştığı görülmüştür. İlkokul ve ortaokul mezunu babaların lise ve üniversite mezunu babalara göre daha yüksek puan aldıkları çocuklarıyla daha çok çatışma içerisinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 19, 20). Araştırmanın baba öğrenim düzeyi değişkeniyle ilgili bulgular Aksoy ve Tatlı (2019) çalışmasında elde edilen bulgularla paralellik göstermektedir. Söz konusu çalışmada ilkökul ve ortaokul mezunu olan babaların diğerlerine göre “Uyumsuzluk” alt boyutu puan ortalamasının daha yüksek olduğu ve baba çocuk ilişkisinin uyumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. “Çatışma” alt boyutu puan ortalamalarına bakıldığında ise lisans ve üzeri eğitim düzeyine sahip babaların en düşük puan ortalamasına sahip oldukları ve baba çocuk ilişkisinde daha az çatışma yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Annenin okuryazar olmayan ve ilkökul mezunu olması

durumunda babaların aldığı puanın daha yüksek olduğu ve babaların çocuklarıyla daha fazla çatışma içinde oldukları sonucuna varılmıştır. Araştırmanın anne öğrenim düzeyi değişkeniyle ilgili bulgular Ünlü Bozkurt (2018) çalışmasındaki bulgularla paralellik göstermektedir. Söz konusunda çalışmada öğrenim düzeyi yüksek olan anne ve babaların, daha bilinçli bir ana babalık yönelimine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Baba yaşına göre babaların çocuklarıyla olan ilişkileri incelendiğinde; ölçek geneli ile “Çatışma” ve “Uyumsuzluk” alt boyutundan aldıkları puanların baba yaşına göre farklılaştığı görülmüştür. “Çatışma” alt boyutunda 26-30 yaş aralığında olan babaların daha yüksek puan aldıkları, “Uyumsuzluk” alt boyutunda ise 26-30 ve 46 yaş üzerindeki babaların daha yüksek puan aldıkları görülmüştür. Bu yaş aralıklarındaki babaların çocuklarıyla daha fazla çatışma ve uyumsuzluk içerisinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 21). Araştırmanın baba yaşı değişkeniyle ilgili bulguları daha önce yapılan çalışmalarla paralellik göstermektedir (Aksoy ve Tatlı, 2019; Arabacı ve Ömeroğlu, 2013). Babaların yaş ortalaması arttıkça çocuklarıyla daha olumlu ilişkiler geliştirdikleri, genç babaların ise çocuklarıyla ilişkilerinde çatışmanın daha fazla olduğu ve genç yaştaki babaların çocuklarıyla iletişimlerinin daha olumsuz olduğu tespit edilmiştir.

Anne yaşına göre babaların çocuklarıyla olan ilişkileri incelendiğinde; ölçek geneli ile “Uyumsuzluk” alt boyutundan aldıkları puanların annelerin yaşına göre farklılaştığı görülmüştür. 21-25 ve 41-45 yaş aralığındaki durumda alınan puanların daha yüksek olduğu ve babaların çocuklarıyla daha uyumsuz ilişkilere sahip olduğu sonucuna varılmıştır (Tablo 22). Araştırmanın anne yaşı değişkeniyle ilgili bulgular Arabacı ve Ömeroğlu (2013) çalışmasında elde edilen bulgularla benzerlik göstermektedir. Söz konusu çalışmada elde edilen bulgularda; genç annelerin daha düşük puanlar aldıkları ve çocuklarıyla ilişkilerinin daha olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Baba meslek durumuna ve anne meslek durumuna göre babaların çocuklarıyla olan ilişkileri incelendiğinde; “Çatışma” alt boyutundan aldıkları puanların babaların ve

annelerin meslek durumuna göre farklılaştığı görülmüştür. Memur olan babaların ve annelerin daha düşük puan aldıkları ve çocuklarıyla daha az çatışma yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Babaların aldıkları toplam puanların ise baba ve anne meslek durumuna göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 23, 24). Elde edilen bulgular ışığında memur olan anne babaların çalışma koşulları düşünüldüğünde belli çalışma saatleri sebebiyle çocuklarıyla daha fazla vakit geçirmelerine olanak sağlandığından çocuklarıyla ilişkilerinin daha olumlu ve çatışmanın daha az olabileceği söylenebilir. Ayrıca memur olan anne babaların öğrenim düzeylerinin yüksek olması ve düzenli bir gelire sahip olmasının da yaşam kaygılarını azaltması sebebiyle çocuklarıyla ilişkilerinin olumlu olduğu düşünülebilir.

Gelir düzeyine göre babaların çocuklarıyla olan ilişkileri incelendiğinde; ölçek geneli ile “Olumlu İlişkiler” ve “Çatışma” alt boyutlarından aldıkları puanların gelir düzeyine göre farklılaştığı görülmüştür. Gelir düzeyi düşük olan babaların çocuklarıyla olan ilişkisinin düşük düzeyli olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 25). Literatürde doğrudan baba çocuk ilişkisinin gelir düzeyine göre farklılaşmasını inceleyen bir çalışmaya rastlanmasa da Turan (2018) tarafından yapılan çalışmada yüksek sosyoekonomik düzeydeki ailelerde baba katılım düzeyinin düşük sosyoekonomik düzeydeki ailelerde baba katılım düzeyinden anlamlı derecede daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle gelir düzeyi yüksek olan babaların çocuklarının hayatına daha fazla katıldıkları ve onlarla daha olumlu ilişkiler kurdukları düşünülebilir.

Babaların algıladıkları sosyoekonomik düzeye göre babaların çocuklarıyla olan ilişkileri incelendiğinde; ölçek geneli ile “Çatışma” alt boyutundan aldıkları puanların algılanan sosyoekonomik düzeye göre farklılaştığı görülmüştür. Kendini alt sosyoekonomik düzeyde algılayan babaların orta sosyoekonomik düzeyde algılayan babalara göre çocuklarıyla daha fazla çatışma içerisinde olduğu ve çocuklarıyla olan ilişkilerinin olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 26). Alt sosyoekonomik düzey algılayan babaların geçim kaygısı ve yoğun çalışmaları sebebiyle çocuklarıyla fazla ilgilenemedikleri ve baba çocuk ilişkilerinin

olumsuz olduğu söylenebilir. Araştırmanın algılanan sosyoekonomik düzey değışkeniyle ilgili bulguları Arabacı ve Ömeroğlu (2013) çalışmasında elde edilen bulgularla benzerlik göstermektedir. Söz konusu çalışmada; 48-72 aylık çocuğa sahip anne babaların çocukları ile iletişimlerinde, ailenin sosyoekonomik düzeyine göre, anne babaların konuşma, dinleme, mesaj, sözsüz iletişim ve empati alt boyutu puanlarında anlamlı bir farklılık olduğu belirtilmiştir. Düşük sosyoekonomik düzeye sahip anne babaların daha düşük puanlar aldıkları tespit edilmiştir.

Evlilik yılına ve ilk baba olma yaşına göre babaların çocuklarıyla olan ilişkileri incelendiğinde; “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” alt boyutlarından ve ölçek genelinden aldıkları puanlar evlilik yılına ve ilk baba olma yaşına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir (Tablo 27, 28). Araştırmanın evlilik yılı değışkeniyle ilgili bulguları Uzun ve Baran (2019) çalışmasındaki bulgularla örtüşmemektedir. Söz konusu çalışmada ölçek geneli ve “Çatışma” alt boyutundan alınan puanların farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. 16-20 yıl arası evli olanların baba çocuk ilişkilerinin daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Aile yapısına göre babaların çocuklarıyla olan ilişkileri incelendiğinde; “Olumlu İlişkiler” alt boyutundan aldıkları puanların aile yapısına göre farklılaştığı görülmüştür. Baba çocuk aile yapısına sahip olan babaların aldıkları puanın daha yüksek olduğu çocuklarıyla olumsuz ilişkiler geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Anne baba çocuk ve büyükanne dede aile yapısına sahip babaların aldıkları puanların daha düşük olduğu ve çocuklarıyla olumlu ilişkiye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 29). Aile yapısına göre baba çocuk ilişkilerinin tek ebeveynli çocukların babalarında düşük olması çocuğun sadece fiziksel bakımıyla ilgilenirken diğer ihtiyaçlarının göz ardı edilmesi olabilir. Aynı zamanda sadece annesiyle yaşayan çocukların babalarının düşük puan almasının çocuklarıyla vakit geçirememelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Çocuk sayısına göre babaların çocuklarıyla olan ilişkileri incelendiğinde; “Olumlu İlişkiler” ve “Uyumsuzluk” alt boyutlarından aldıkları puanların çocuk sayısına göre

farklılaştığı görülmüştür. “Olumlu İlişkiler” alt boyutunda 3 çocuğu olan babaların 2 ve 4 çocuğu olan babalardan daha yüksek puan aldıkları ve baba çocuk ilişkilerinin olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. “Uyumsuzluk” alt boyutunda ise çocuk sayısı fazla olan babaların daha düşük puan aldıkları ve çocuklarıyla daha uyumlu oldukları tespit edilmiştir (Tablo 30). Araştırmanın çocuk sayısı değişkeniyle ilgili bulguları Ünlü Bozkurt (2018) çalışmasındaki bulgularla benzerlik göstermektedir. Söz konusu çalışmada tek çocuklu babaların çocuklarına daha fazla vakit ayırdığı ve onlarla kaliteli zaman geçirdiği sonucuna varılmıştır. Uyanık, Kaya, İnal Kızıltepe ve Can Yaşar (2016) çalışmasındaki bulgulara çatışma boyutu puanının iki çocuklu ailelerde; tek çocuklu ve üç ve daha fazla çocuklu ailelere göre anlamlı derecede düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ailedeki çocuk sayısının artmasının, babanın her bir çocukla geçireceği zamanın azalmasına ve çocuklara gösterilen ilgi ve sevginin bölünmesine yol açacağı vurgulanmıştır.

Çocuk yaşına ve çocuk cinsiyetine göre babaların çocuklarıyla olan ilişkileri incelendiğinde; “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” alt boyutlarından ve ölçek genelinden aldıkları puanlar çocuk yaşına ve çocuk cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir (Tablo 31, 32). Araştırmanın çocuk yaşı değişkeniyle ilgili bulguları Uzun ve Baran (2019) çalışmasındaki bulgularla örtüşmemektedir. Söz konusu çalışmada, çocuk yaşının baba çocuk ilişkisine etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 3-4 yaş arasındaki çocuklara sahip babaların çocuklarıyla ilişkilerinin 5-6 yaş çocuklara sahip babalara göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın çocuk cinsiyeti değişkeniyle ilgili bulguları daha önceki araştırmalarla paralellik göstermektedir (Aksoy & Tatlı, 2019; Arabacı & Ömeroğlu, 2013; Uzun & Baran 2019). Söz konusu çalışmalarda da çocuğun cinsiyetine göre baba çocuk ilişkisinde bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın çocuk cinsiyeti değişkeniyle ilgili bulguları Uyanık vd. (2016) çalışmasındaki bulgularla ise örtüşmemektedir. Bu çalışmada babaların kız ve erkek çocukları ile benzer çatışmalar yaşadığı, ancak babaların kız çocukları ile ilişkisinin erkek çocuklara göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Babalık Rolü Algısı İle Baba Çocuk İlişkisi İle İlgili Sonuç ve Tartışma

Ölçek geneli için “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği” ile “Babalık Rolü Algı Ölçeği” arasındaki ilişkiye bakıldığında iki ölçek arasında istatistiksel olarak anlamlı orta düzeyli bir ilişki olduğu görülmüştür.

Ölçekler arasındaki ilişkiye alt boyutlar düzeyinde bakıldığında “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nin “Babalık Rolüne İlişkin Olumlu Algı” alt boyutunun puanı artarken “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nin “Olumlu İlişkiler” ve “Çatışma” alt boyutlarının puanı azalmaktadır. Babaların babalık rolü algıları olumlu olduğunda baba çocuk ilişkilerinin de olumlu ve çatışmasız olduğu söylenebilir. “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nin “Babalık Rolüne İlişkin Olumsuz Algı” alt boyutunun puanı artarken “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nin “Uyumsuzluk” ve “Çatışma” alt boyutlarının puanı da artmaktadır. Babaların babalık rolü algıları olumsuz olduğunda baba çocuk ilişkilerinin de uyumsuz ve çatışmalı olduğu söylenebilir. “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nin “Çocuk Cinselliğinde Babalık Rolüne İlişkin Algı” alt boyutu puanı artarken “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”nin “Olumlu İlişkiler” alt boyutu puanı azalmaktadır. Babaların babalık rolü algıları olumlu olduğunda baba çocuk ilişkilerinin de olumlu olduğu söylenebilir (Tablo 33, 34). Aksoy ve Tatlı (2019) çalışmasında elde edilen bulgularda araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir. Söz konusu çalışmada babaların baba çocuk ilişkisi toplam puanları ve pozitif ilişki, uyumsuzluk, çatışma alt boyutları ile babalık rolü algıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Baba çocuk ilişkisi toplam puanları ile pozitif ilişki alt boyutu puanları yükseldikçe babaların babalık rolü algısı puan ortalamalarının azaldığı tespit edilmiştir. Uyumsuzluk ve çatışma alt boyutları açısından ise ters bir puanlama söz konusu olmadığı için bu alt boyutlardaki puan ortalamaları yükselirken babalık rolü algısı puan ortalamalarının azaldığı tespit edilmiştir.

Öneriler

3-6 yaş çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ve baba çocuk ilişkisinin incelendiği bu çalışmanın sonuçlarına göre uygulamaya yönelik ve araştırmacılara yönelik şu öneriler verilebilir:

Uygulamaya Yönelik Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre babaların babalık rollerini algılamalarında hem annenin hem de babanın öğrenim düzeyinin anlamlı farklılığa yol açtığı görülmüştür. Öğrenim düzeyi arttıkça babaların çocuklarıyla olumlu ilişkiler kurdukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar ışığında örgün eğitimden yeterince yararlanamayan anne babaların yaygın eğitim kurumları, basın yayın organları ve eğitim seminerleri aracılığıyla desteklenmeleri önerilebilir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda baba çocuk ilişkisinin niteliğini arttırmak amacıyla öğretmenlerin babaların çocuğun hayatına katılımını sağlayacak oyun, drama, serbest zaman, müzik ve sanat etkinlikleri gibi farklı etkinlikler planlamaları önerilebilir.

Araştırmanın erkek çocuğa sahip babaların babalık algısının yüksek olduğu sonucundan hareketle babaların kız çocuklarıyla da kaliteli vakit geçirecekleri etkinlikler eğitimciler tarafından planlanabilir.

Araştırma sonuçlarına göre gelir düzeyi düşük ve kendilerini alt sosyoekonomik düzeyde algılayan babaların babalık algılarının ve baba çocuk ilişkilerinin olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan hareketle alt sosyoekonomik düzeye sahip babalara yönelik eğitim seminerleri ve çocuklarıyla kaliteli vakit geçirebilecekleri etkinlikler planlanabilir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Bu araştırmada babaların babalık rolü algısı ve baba çocuk ilişkisinin demografik değişkenlere ilişkin bulguları tartışılmıştır. Araştırmacılara gelecek çalışmalarında babalık rolü algısı ve baba çocuk ilişkisine yönelik anne, baba ve çocukların görüşleriyle de desteklenen nitel çalışmalar yapmaları önerilebilir.

Gelecek araştırmalarda yerel özellikler de dikkate alınarak “Babalık Rolü Algı Ölçeği” ve “Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği”ne etki edebilecek değişkenler de (Örneğin; Üvey anne, İkinci eş vb.) alışmaya dahil edilebilir.

Bu araştırmanın evren ve örneklemi sadece Gaziantep ili şehitkamil ve şahinbey ilçelerinde bulunan MEB’e bağlı anasınıfı ve bağımsız anaokullarına devam eden 3-6 yaş grubu çocukların babalarından oluşmaktadır. Bu araştırmanın evreni ve örneklemi genişletilerek farklı il, ilçelerde ve okul öncesi kurumlarında uygulanabilir.

Gelecek araştırmalarda okul öncesi eğitim kurumuna gitmeyen çocukların ebeveynleriyle veya 0-3 yaş çocuğu olan ebeveynlerle çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akgün, E., & Yeşilyaprak, B. (2010). Çocuk anababa ilişki ölçeği Türkçe formunun geçerlik güvenirlik çalışması. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 44-53.
- Aksoy, A.B., & Tatlı, S. (2019). Okul öncesi dönem çocuğu olan babaların çocuklarıyla olan ilişkileri ile babalık rolü algıları arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, 1-22.
- Aktürk, F. M. (2015). *Çocukları okul öncesi eğitime devam eden (5 yaş grubu) ebeveynlerin ana baba tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Anne Çocuk Eğitim Vakfı, (2017). *Türkiye’de ilgili babalık ve belirleyicileri*. https://acev.org/wpcontent/uploads/2018/01/BabalikArastirmasiAnaRapor.16.10.17.web_.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Arabacı, N. (2011). *Anne-baba-çocuk iletişimini değerlendirme aracının (ABÇİDA) geliştirilmesi ve anne-baba-çocuk iletişiminin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Arabacı, N., & Ömeroğlu, E. (2013). 48-72 aylık çocuğa sahip anne babaların çocukları ile iletişimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 41-53.

- Aytekin, Ç., Artan, İ., Bencik Kangal, S., Çalışandemir, F., & Özkızıklı, S. (2016). Çocukların anne babalarına yönelik algılarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 168-188.
- Balcı, A. (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegem A.
- Çağdaş, A. & Şahin Seçer, Z. (2011). *Anne baba eğitimi*. Ankara: Eğiten.
- Çatıkkaş, K.T. (2008). *Okul öncesi eğitime babaların katılım düzeyleri ile ilgili değişkenlerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çömlekçi, N. (2001). *Bilimsel araştırma yöntemi ve istatistiksel anlamlılık sınamaları*. Ankara: Bilim Teknik.
- Dereli, E., & Dereli, B.M. (2017). Ebeveyn-çocuk ilişkisinin okul öncesi dönem çocukların psikososyal gelişimlerini yordaması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 227-258.
- Eminoğlu, B. (2007). *Dört-beş yaş çocuklarının sosyal davranışları ile ebeveyn davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erkan, N.S. (2013). Aile ve aile eğitimi ile ilgili temel kavramlar. F. Temel (Ed.), *Anne eğitimi ve erken çocukluk eğitiminde aile katılım çalışmaları* (s. 3-43). Ankara: Anı.
- Güenalp, A. (2007). *Farklı anne baba tutumlarının okul öncesi eğitim çağındaki çocukların özgüven duygusunun gelişimine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Gürşimşek, I., Kefi, S., & Girgin, G. (2007). Okul öncesi eğitime babaların katılım düzeyi ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 181-191.

- Kandır, A., & Alpan, Y. (2008). Okul öncesi dönemde sosyal-duygusal gelişime anne-baba davranışlarının etkisi. *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*, 4(14), 33-38.
- Karadayı, F. (2001). Gençlerin babalık rolüne ilişkin tutumları, kendi babalarının davranışı ve sosyo demografik faktörlerle ilişkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(8), 165-188.
- Karakaş, H. (2014). *Okul öncesi eğitime devam eden öğrenci babalarının aile katılım çalışmalarına katılım düzeylerinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Karakuş, Ö., Kırlioğlu, M., Başer, D., & Batı, B. (2013). Yetiştirme yurdunda kalmakta olan ergenlerin anne baba algıları: Nitel bir çalışma. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 24(2), 123-143.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kırman, A., & Doğan, Ö. (2017). Anne-baba çocuk ilişkileri: Bir meta-sentez çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(1), 28-49.
- Köksal Akyol, A., Taştepe, T., Aydos, S., & Yavuz, E.C. (2017). Erken çocukluk dönemindeki çocukların oyunlarında babanın rolü. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 445-458.
- Kuruçırak, Ş. (2010). *4-12 aylık bebeği olan babaların, babalık rolü algısı ile bebek bakımına katılımı arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Kuzucu, Y. (1999). *Babalarıyla çatışma düzeyi yüksek ve düşük olan ergenlerin ve babalarının babalık rolüne ilişkin algılarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Kuzucu, Y. (2011). Değişen babalık rolü ve çocuk gelişimine etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (35), 79-91.
- Lamb, M. E. (2010). The rol of the father in child development. M. E. Lamb (Eds.) “How do fathers influence children’s development? Let me count the ways” (pp. 1-22). United Stated of America: Wiley.
- Mercan, Z., & Tezel Şahin, F. (2017). Babalık rolü ve farklı kültürlerde babalık rolü algısı. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 1-10.
- Öngider, N. (2013). Anne baba ile okul öncesi çocuk arasındaki ilişki. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Dergisi*, 5(4), 420-440.
- Özcebe, H., Küçük Biçer, B., Çetin, E., Yılmaz, M., & Zakirov, F. (2011). 0-10 yaş aralığında çocuğu olan babaların çocuk sağlığı ve bakımındaki rolleri. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 54(2), 70-78.
- Özel, E., & Zelyurt, H. (2016). Anne baba eğitiminin aile çocuk ilişkilerine etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 36, 9-34.
- Özkan, H., Çelebioğlu, A., Üst, Z. D. & Kurudirek, F. (2016). Doğum sonu dönemde babaların ebeveynlik davranışlarının incelenmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi*, 6(3), 191-196.
- Özyürek, A., & Gürleyik, S. (2016). Anne babaların okul öncesi dönem çocukları ile etkileşimlerinde oyunun yeri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(42), 1283-1289.
- Özyürek, A., & Tezel Şahin, F. (2010). Anne baba eğitimi. T. Güler (Ed.), *Anne baba olmak ve anne babaların çocuk yetiştirme tutumları* (s. 35-52). Ankara: Pegem A.
- Özyürek, A., & Tezel Şahin, F. (2015). Anne-çocuk ilişkisinin ve baba tutumlarının çocuklarının ahlaki ve sosyal kural anlayışları üzerine etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 40(177), 161-174.

- Poyraz, M. (2007). *Babaların babalık rolünü algılamalarıyla kendi ebeveynlerinin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Saygı, D., & Uyanık Balat, G. (2013). Anasınıfına devam eden çocuğu olan annelerin çocukları ile ilişkilerinin incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 844-862.
- Seçer, Z., Çeliköz, N., & Yaşa, S. (2007). Bazı kişisel özelliklerine göre okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların babalarının babalığa yönelik tutumları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 425-438.
- Şahin, H., & Demiriz, S. (2014). Beş altı yaşında çocuğu olan babaların, babalık rolünü algılamaları ile aile katılım çalışmalarını gerçekleştirmeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(1), 273-294.
- Şanlı, D., & Öztürk, C. (2012). Annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 31-48.
- Telli, A.A. (2014). *3-6 yaş grubu çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Tezel Şahin, F., Akıncı Coşgun, A., & Aydın Kılıç, Z. N. (2017). Babaların çocuklarıyla vakit geçirme durumlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(1), 319-343.
- Tezel Şahin, F., & Özyürek, A. (2008). 5-6 yaş grubu çocuğa sahip ebeveynlerin demografik özelliklerinin çocuk yetiştirme tutumlarına etkisinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 395-414.
- Tezel Şahin, F., & Özyürek, A. (2016). *Anne baba eğitimi ve aile katılımı*. Ankara: İstatistik Dünyası.

- Turan, E. (2018). *Okul öncesi eğitim alan 60-84 aylık çocukların okul olgunluğu düzeyleri ile babaların katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türkoğlu, D. (2013). *Okul öncesi dönem çocuğu olan babaların babalık rollerini algılamaları ile eşlerinden gördükleri desteğin çocuklarının sosyal beceri düzeylerine etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türkoğlu, B., Çeliköz, N., & Uslu, M. (2013). 3-6 yaş aralığında çocuğu olan babaların nitelikli zaman algılarına dair görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 54-71.
- Türkoğlu, D., & Gültekin Akduman, G. (2015a). Okul öncesi dönem çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ile eş destek düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(38), 761-772.
- Türkoğlu, D., & Gültekin Akduman, G. (2015b). Okul öncesi dönem çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ile çocuklarının sosyal becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi [Hüseyin Hüsnü Tekışık Özel Sayısı]. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(7), 223-240.
- Uyanık, Ö., Kaya, Ü.Ü., İnal Kızıltepe, G., & Can Yaşar, M. (2016). Çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların çocukları ile olan ilişkilerinin incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 9(4), 515-531.
- Uzun, H., & Baran, G. (2015). Çocuk ebeveyn ilişki ölçeğinin okul öncesi dönemde çocuğu olan babalar için geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 30-40.

- Uzun, H., & Baran, G. (2019). Babaların okul öncesi dönemdeki çocuklarıyla ilişkisinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47-60.
- Ünal, F., & Kök, E.E. (2015). 0-6 yaş çocuğu olan ebeveynlerin babalık rolüne ilişkin görüşleri. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(4), 1383-1396.
- Ünlü Bozkurt, H. (2018). *Okul öncesi dönemde çocuğu olan anne ve babaların ana-babalık algısı*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ünüvar, P., & Senemoğlu, N. (2010). Babaların 3-6 yaş grubu çocuklarıyla geçirdikleri zamanın niteliğini geliştirme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 55-66.
- Yoleri, S., & Taşdelen Karçkay, A. (2015). Okul öncesi aile katılımının ebeveyn tutumlarını yordayıcı etkisi. *Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 206, 121-134.
- Yurtsever Kılıçgün, M. (2015, Mayıs). *Çocuk haklarına yönelik ebeveyn tutumları ile ebeveynlik rolleri arasındaki ilişki*. Uluslararası Katılımlı III. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi'nde sunulmuş bildiri, H.Ü. Kültür Merkezi, Ankara.
- Zeybekoğlu, Ö. (2013). Günümüzde erkeklerin gözünden babalık ve aile. *Mediterranean Journal of Humanities*, 3(2), 297-328.

EKLER

EK 1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu

Sayın Baba,

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Okul Öncesi Öğretmenliği Yüksek Lisans Programında yürüttüğüm tez çalışmam için araştırma yapmaktayım.

Aşağıda sunulan anketler, babaların babalık algısı ve baba çocuk ilişkilerini belirlemeye yönelik olarak yürütülen bugüne kadar ki bilimsel çalışmalardan birine daha katkı sağlaması amacıyla sizlere ulaştırılmıştır.

Her bir ölçeği yanıtlamaya geçmeden önce ölçek başlarında sunulan kısa açıklamaları dikkatlice okuyunuz.

Lütfen ölçeklerdeki her cümleyi cevapladığınızdan emin olunuz. Aşağıdaki ankette yer alan soruların hepsini cevaplamanız bu araştırmanın sonuçları açısından kritik önem taşımaktadır.

Araştırmamız açısından kimliğinizin bilinmesi önem taşımadığından, anket formları üzerine ad ve soyadı yazılması gerekmemektedir. Vereceğiniz yanıtlar sadece araştırmacı tarafından bilimsel veri amacıyla kullanılacaktır.

Ankette yer alan hiç bir sorunun doğru ya da yanlış cevabı yoktur. Yapılan bilimsel çalışmanın geçerliği ve güvenilirliği vereceğiniz samimi cevaplara bağlıdır.

Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Araştırmacı: Hilal GÜZEL

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Aysel TÜFEKCİ AKCAN

1.Babanın yaşı:

2.Annenin yaşı:

3. Babanın- annenin öğrenim düzeyi:	Baba	Anne
a. Okur- yazar değil	()	()
b. Okur- yazar	()	()
c. İlk okul mezunu	()	()
d. Orta okul mezunu	()	()
e. Lise mezunu	()	()
f. Üniversite mezunu	()	()
g. Yüksek lisans- doktora	()	()

6. Ailenizin, algıladığınız sosyo ekonomik düzeyi nedir?

- a. Alt sosyo ekonomik düzey ()
- b. Orta sosyo ekonomik düzey ()
- c. Üst sosyo ekonomik düzey ()

7. Ailenizin ortalama aylık gelirini yazınız. (.....)

8. Kaç yıldır evlisiniz?

- a. 1-5 yıl ()
- b. 6-10 yıl ()
- c. 11-15 yıl ()
- d. 16-20 yıl ()
- e. 21 yıl ve üzeri ()

11. Kaç çocuğunuz var?

- a. Tek çocuk ()
- b. 2 çocuk ()
- c. 3 çocuk ()
- d. 4 ve üzeri ()

13. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocuğunuzun cinsiyeti?

- a. Kız ()
- b. Erkek ()

EK 2. Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği

ÇOCUK EBEVEYN İLİŞKİ ÖLÇEĞİ

		1-Tamamıyla uygun değil	2- Pek uygun değil	3- Kararsızım,	4- Oldukça uygun	5- Tamamıyla uygun
1.	Çocuğumla şefkat dolu sıcak bir ilişkimiz var.					
2.						
3.						
4.						
5.	Çocuğum benimle olan ilişkisine değer verir.					
6.						
7.						
8.	Çocuğum kendisi hakkındaki bilgileri içinden geldiği gibi paylaşır.					
9.						
10.						
11.	Çocuğum, kendisine adil davranmadığımı düşünür.					
12.						
13.						
14.						
15.						
16.	Çocuğum benim davranışlarımı ya da işleri yapış şeklimi taklit eder.					
17.						
18.						
19.						
20.	Çocuğum benden bir şey istediğinde sızlanır ya da ağlar.					
21.						
22.	Çocuğum, duygularını ve yaşantılarını benimle açıkça paylaşır.					
23.						

EK 3. Babalık Rolü Algı Ölçeği

BABALIK ROLÜ ALGI ÖLÇEĞİ

		1- Hiç uygun değil	2- Pek uygun değil	3- Kararsızım	4- Kısmen uygun	5- Tamamen uygun
1.						
2.						
3.	Baba çocuğuna renkleri ve eşyaların isimlerini öğretir.					
4.						
5.	Baba çocuğuyla oyun oynamalıdır.					
6.						
7.						
8.						
9.	Ergenlik dönemindeki çocuğuna cinsellik konusunda bilgi vermelidir.					
10.						
11.	En önemli görevi ailesinin bakımı için gerekli parayı kazanmaktır.					
12.						
13.						
14.	Çocuğu ile şakalaşmalıdır.					
15.						
16.						
17.	Baba çocuğu ile sık sık sohbet etmelidir.					
18.						
19.	Çocuğuna yeni oyuncaklar almalıdır.					
20.						
21.						
22.						
23.	Bir baba erkek çocuğuyla kız çocuğuna oranla daha çok ilgilenmelidir.					
24.						
25.						

Ek 4. Ölçek Kullanım İzinleri

1.Babalık Rolü Algı Ölçeği İzni

06.04.2018

Gmail - Babalık Rolü Algı Ölçeği

hilal güzel <hialguzel16@gmail.com>

Babalık Rolü Algı Ölçeği

1 mesaj

Sirin Keskin <keskinsirin07@gmail.com>
Alıcı: hialguzel16@gmail.com

2 Ocak 2018 23:13

İyi aksamlar Hilal hanım. Babalık Rolü Algı Ölçeği'nin kullanılmasına izin veriyorum. Ölçeğin Faktör Analizi, tezin 'ekler' kısmında yer almaktadır.

Babalık Rolü Algı Ölçeği'ni Yrd. Doç. Dr. Yasar Kuzucu'nun iznini alarak kullanmistim. Biraz rahatsız olduğum için size cevap vermede geciktim. Çalışmanızda başarılar dilerim

2.Ebeveyn Çocuk İlişki Ölçeği İzni

Halil Uzun <uzunhalil@gmail.com>
Alıcı: hilal güzel <hialguzel16@gmail.com>

30 Kasım 2017 09:48

Merhaba Hilal,
Adaptasyonunu yaptığımız Çocuk Ebeveyn İlişki Ölçeği'nin Babalara Yönelik Uyarlanan formunu yüksek lisans tezinizde kullanmanıza izin veriyorum.

Not: Olumlu ilişkiler boyutu ters puanlanıyor, düşük puan ilişki düzeyindeki pozitif durumu ifade ediyor.

Ek 5. Araştırma İzin Dilekçesi

**T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü**

Sayı : 34659092/605.01/10873575
Konu : Araştırma İzin Talebi
(Hilal GÜZEL)

04/06/2018

VALİLİK MAKAMINA

İlgi:Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 11.05.2018 tarili ve 9333939 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Hilal GÜZEL ' in “ Okul Öncesi Kuruma Giden 3-6 Yaş Çocuğa Sahip Babaların Ebeveynlik Rolü Algıları ile baba- çocuk ilişkilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi ” konulu anket çalışması kapsamında, İlimiz Şahinbey ve Şehitkamil İlçesinde bulunan ekli listede belirtilen İlkokul, Anaokul ve Ortaokullarda Öğrenim gören Öğrencilerin velilerine yönelik anket uygulama isteği, ilgi yazıda belirtilmektedir.

Bu kapsamda Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Hilal GÜZEL'in araştırma çalışma isteği, Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 22.08.2017 tarihli ve 12607291 (2017/25) sayılı genelgesi kapsamında değerlendirilmiş olup; araştırmacının, araştırmasının bitiminden itibaren 15 gün içerisinde araştırma sonuçlarını 2 kopya halinde CD içerisinde Müdürlüğümüze bildirmesi şartıyla, İlimiz Şahinbey ve Şehitkamil İlçesinde bulunan ekli listede belirtilen İlkokul, Anaokul ve Ortaokullarda Öğrenim gören Öğrencilerin velilerinin gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanması, Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosu bünyesinde oluşturulan komisyonun uygunluk raporu doğrultusunda uygun mütalaa edilmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde; Olurlarınıza arz ederim.

Cengiz METE
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
04/06/2018

Halil UYUMAZ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ekler:
Yazı ve Ekleri 11 (Sayfa)

Yeni Valilik Binası 5. Kat Büyükşehir/Gaziantep
elektronik Ağ: www.gaziantep.meb.gov.tr
e-posta: gaziantepmem@meb.gov.tr

Müd.Yrd.M.Ali TIRYAKIOĞLU -Strateji Geliştirme Şef E. YILDIRIM
Tel:(0342) 231 10 58 -4450
Faks:(0342) 232 24 10

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 56f4-d4de-3a0e-bffc-8f72 kodo ile teyit edilebilir.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..

